Tartu Riiklik Ülikool

NSV Liidu ajaloo kateeder

TALLINNA KERGETÖÖSTUSE TEHNIKUM

ENSV KERGETÖÖSTUSE KAADRITE SEPIKOJANA

1944 - 1962

D I P L O M I T Ö Ö

KÜLAOTS, Viive Aleksandri t.

ajaloo osakonna VI kursuse

mittestatsionaarne üliõpilane

Juhendaja

ajalooteaduste kandidaat

M. Lõhmus

TRÜ NSVL ajal. kat.
nr. 1666.

Tallinn 1962

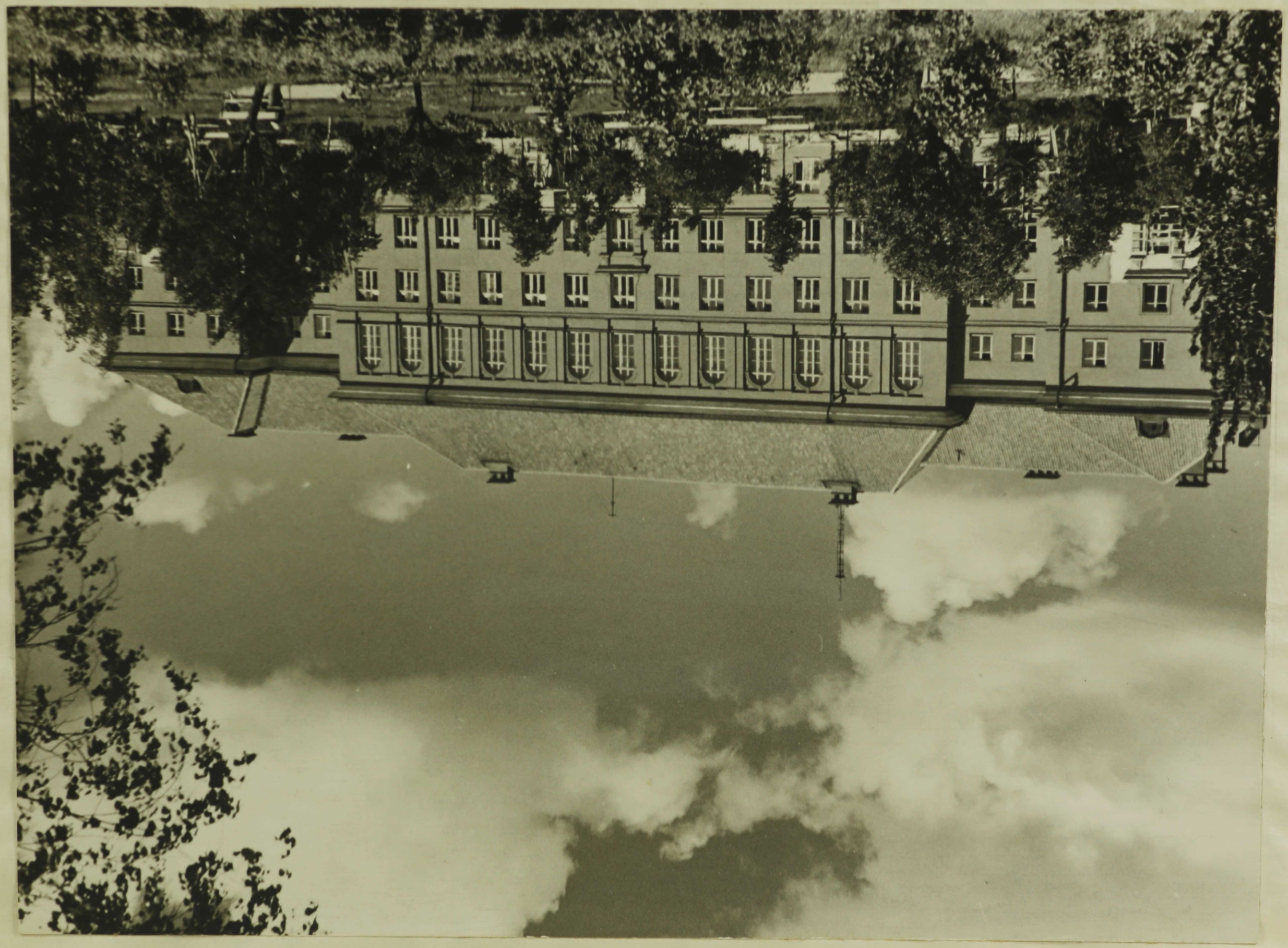

E e s s õ n a

Meie ühiskond elab üle suurt ajajärku, kommunismile ülemineku ajajärku. Käesoleval ajal "partei ja nõukogude rahva majanduslik peaülesanne seisab selles, et kahe aastakümnega luua k o m m u n i s m i m a t e r i a a l n e t e h n i l i n e b a a s."[1] Selle kolossaalse ülesande lahendamisel peavad kõik nõukogude inimesed töötama nii, et „kui kommunismi võimas hoone on üles ehitatud, siis võiks igaüks öelda: siin on ka minu osa."[2]

Kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomisel on pidevalt kasvava tootmisvõimsuse aluseks uue tehnika, tootmistehnoloogia, automatiseerimise jne. järjekindel juurutamine tootmisse. See aga omakorda nõuab kõikidelt töötajatelt, eriti aga insener-tehniliselt personalilt oma ala ja töölõigu põhjalikku tundmist, eeldab head kvalifikatsiooni ja oma erialaste teadmiste ning oskuste pidevat ja igakülgset täiendamist. See eeldab tublide spetsialistide, hea teoreetilise ja praktilise

---

1) Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm (vastu võetud NLKP XXII kongressi poolt), Tallinn 1961, lk.62.

2) N.S. H r u š t š o v, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile, Tallinn 1961, lk.21.

ettevalmistusega kaadrite olemasolu kõigis rahvamajanduse harudes, kes suudaksid oskuslikult ning tulemuslikult rakendada tootmisse kõiki meie teaduse ja tehnika saavutusi.

"Ei saa kujutleda tulevase ühiskonna ideaali", kirjutas V.I.Lenin juba möödunud sajandi lõpul, "ühendamata noorsoo õppimist tootva tööga: ei õppimist ja haridust ilma tootva tööta ega tootvat tööd ilma paralleelse õppimise ja hariduseta ei saaks asetada sellisele kõrgusele, mida nõuab tänapäeva tehnika tase ja teaduse seisukord."[1] Selleks, et ettevalmistada kaadrit on vajalik, et kõik meie noored valmistuksid osa võtma tööst ühiskonna hüvanguks. "Iga noormees, iga neiu", ütles sm.N.S.Hruštšov komsomoli XIII kongressil, "peab teadma, et koolis õppides tuleb tal ennast ette valmistada tööks, selleks, et luua inimesele, ühiskonnale kasulikke väärtusi. Igaühel peab... olema üksainus tee - minna õppima ja pärast hariduse omandamist - töötama".[2]

Tähtis koht tööstuslikus ja põllumajanduslikus tootmises, samuti kultuuri-, hariduse- ja tervishoiu-

---

1) V.I. L e n i n, Narodniklike teostamatute plaanide pärlid, Teosed, 2.kd., lk.421.

2) N.S. H r u š t š o v, Kasvatada aktiivseid ja teadlikke kommunistliku ühiskonna ehitajaid, Tallinn 1962, lk.20.

asutustes kuulub kesk-eriharidusega töötajaile. Tehnikutel, kes on tootmise organiseerijateks, on meie rahvamajanduses suur osatähtsus. Sellega seoses pöörab meie valitsus suurt tähelepanu kesk-eriharidusele, täiendab ja arendab kesk-eriharidu se süsteemi, eraldab eelarvest suuri summasid vastavate õppeasutuste loomiseks ja täiendamiseks. Iga aastaga kasvab kesk-eriõppeasutuste arv ja õpilaste arv neis. 1914/1915.õppeaastal oli praegusel Nõukogude Liidu territooriumil kõigest 450 kesk-eriõppeasutust. 1960/1961.õppeaasta alguses oli neid aga 3328. Õpilasi oli kesk-eriõppeasutustes 1914/1915.a. 54 tuhat, 1960/1961.õppeaastal aga 2059 tuhat.[1)]

Tehnikumid on andnud ja annavad suure panuse ka meie vabariigi rahvamajandusele. Kiiresti on kasvanud meie vabariigis kesk-eriharidusega kaadri arv. Meie vabariigi rahvamajanduses töötas 1960.aastaks 35,8 tuhat kesk-eriharidusega spetsialisti.[2)]

Olemasolevate saavutustega aga ei saa kaugeltki veel rahule jääda. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu teesides kooli ja elu sidemete tu-

---

1) СССР в цифрах в 1960 году, Москва 1961, ст.311.

2) A. G r e e n, Rahvahariduse areng nõukogude võimu aastail Eesti NSV-s (EKP Keskkomitee juures toimunud ENSV 20-ndale aastapäevale pühendatud vabariiklikul seminaril ettekantud loengu stenogramm), Tallinn 1960, lk.8.

gevdamise ning rahvahariduse süsteemi edasiarendamise kohta meie maal on märgitud, et teaduse ja tehnika uusimatele saavutustele baseeruva nüüdisaegse tootmise huvid nõuavad kesk-eriõppeasutuste lõpetajailt häid praktilisi vilumusi ja kõrgetasemelist teoreetilist ettevalmistust. Ent õpetamise tase nendes õppeasutustes ei vasta veel elu nõuetele. Tehnikumide, eriõppeasutuste ja -koolide õpilased võtavad vähe osa tootlikust tööst, ei saa praktiliseks tööks küllaldasi tootmisalaseid vilumusi. On tarvis täiustada kesk-erihariduse süsteemi.[1)]

Uue suuna kesk-erihariduse edasises arengus kommunismi materiaalse tehnilise baasi rajamisel on andnud NLKP uus programm, mis püstitab kesk-erihariduse ees uusi ülesandeid ja perspektiive. "Koos teaduse ja tehnika progressiga areneb edasi kõrgem ja kesk-eriharidus, mille ülesanne on anda kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste, kellel on lai teoreetiline ja polii-tiline silmaring. Tööpäeva lühendamine ja kogu elanikkonna elatustaseme tunduv tõus loovad tingimused kõrgema või kesk-erihariduse saamiseks kõigile, kes soovivad õppida... Iga aasta tuleb märksa suurendada kõr-

---

1) Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning rahvahariduse süsteemi edasiarendamisest meie maal (NLKP Keskkomitee ja NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu teesid), Tallinn 1958, lk.26.

gemates ja kesk-eriõppeasutustes õppijate kontingente. Erihariduse saavad kümned miljonid inimesed."[1]

Tehnikumide töö edasiseks täiustamiseks on vajalik leida uusi vorme õppe- ja kasvatustöös. "Kesk-eriõppeasutused peavad rööbiti õpilastele üldhariduslike teadmiste tagamisega keskkooli õppekava ulatuses andma neile vajaliku teoreetilise ja praktilise ettevalmistuse erialal, kuna tehnilistes ja põllumajanduslikes kesk-eriõppeasutustes tuleb anda õpilastele ka kvalifikatsioon koos kategooria määramisega ühel erialal."[2]

Kõrvuti õppetöö vormidega, millised on rakendatavad kõikides tehnikumides, esineb töövorme, millised on rakendatavad konkreetsetes tehnikumides sõltuvalt õppeasutuse profiilist, erialadest ning ka konkreetsetest tingimustest ja vajadustest antud majandusrajoonis. Seetõttu on vajalik tutvuda iga tehnikumi struktuuri ja õppekasvatustööga, selleks et leida uusi vorme töö täiustamiseks. Üksnes tehnikumide ajaloo tundmaõppimise teel on võimalik teha järeldusi puudustest ja nende tekkimise põhjusest ning leida võimalusi nende likvideerimiseks.

---

1) Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm (vastu võetud NLKP XXII kongressi poolt), Tallinn 1961, lk.115.

2) Seadus kooli ja elu sidemete tugevdamise ja haridussüsteemi edasiarendamise kohta NSV Liidus, Tallinn 1959, § 23, lk.14.

Eesti NSV tehnikumide hulgas omab olulist kohta Tallinna Kergetööstuse Tehnikum, milline varustab kesk-eriharidusega kaadriga meie vabariigi kergetööstust. Igal aastal saadab tehnikum meie kergetööstusele 50 kuni 150 kesk-eriharidusega spetsialisti.

Kõrvuti saavutustega esineb Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi tegevuses veel küllaltki kitsaskohti, millede kõrvaldamine looks võimalused õppetöö paremaks organiseerimiseks. Käesolevas töös analüüsitakse tehnikumi tegevust selle olulisemate lõikude kaupa. Kolmes peatükis, mis käsitlevad tehnikumi struktuuri, õppe-kasvatustööd ja õhtuse ning kaugõppeosakonna tööd antakse kokkuvõtlikult tehnikumi ajalugu, kusjuures püütakse välja selgitada tehnikumi tööd takistavad tegurid, nende tekkimise põhjused ja võimalused nende kõrvaldamiseks. Ühtlasi püüab käesolev töö, põhinedes tehnikumi arengu kogemustele, tuua mõningaid ettepanekuid töö edasiseks korraldamiseks tehnikumis.

Käesoleva töö käigus teostatud analüüsi tehnikumi ajaloo põhjal ei saa kaugeltki lugeda ammendavaks kõikides küsimustes. Samuti omab rida töös märgitud ettepanekuid hüpoteetilise iseloomu.

Käesolevas töös ei pretendeerita kõigi küsimuste lõplikule lahendamisele, vaid piirdutakse ajaloolise analüüsiga ja sellest tulenevate järeldustega, jättes kõrvale puhttehnilised ja finantsilised küsimused, mis vajavad vastavat erialast töötlust.

S i s s e j u h a t u s

Käsitledes kesk-eriharidusega kaadri ettevalmistamist meie vabariigi kergetööstusele, tuleb peamist tähelepanu pöörata Tallinna Kergetööstuse Tehnikumile, milline kogu sõjajärgse perioodi vältel on olnud põhiliseks kergetööstuse kaadri ettevalmistajaks.

Tutvudes Tallinna Kergetööstuse Tehnikumiga ei oleks üleliigne heita eelnevalt pilku tehnikumide võrgu väljakujunemisele meie vabariigis, milles Tallinna Kergetööstuse Tehnikum on üheks küllaltki oluliseks lüliks. Küsimuse käsitlemine on vajalik seda enam, et kuna Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi tegevus ei ole toimunud lahus tervest kesk-erihariduse süsteemist, vaid moodustab selle orgaanilise osa, siis on avaldanud talle otsest mõju ka ümberkorraldused tehnikumide süsteemis tervikuna. Lühiülevaade meie vabariigi kesk-erihariduse süsteemi kujunemisest võimaldab seega paremini mõista ka Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi tegevust ja püstitada probleeme tema edasiseks arenguks.

Kodanlikus Eestis kujutas kesk-erihariduse süsteem endast võrdlemisi segast ja kirjut pilti. Kodanluse hariduspoliitika suunas noorsoo kasvatamist kõi-

ge antidemokraatlikumas õhkkonnas. Kodanluse klassipoliitika oli aluseks kogu hariduselule ja sealhulgas ka eriharidusele. Mingit ühtset koolikorraldust erihariduse osas ei olnud, kõnelemata ühtsetest nõuetest sisseastujaile või õppekavades. Kuna suur osa eriharidusliкke õppeasutusi olid erakoolid, siis oli nende materiaalne baas väga kitsas ja side praktikaga nõrk. Õppemaks koolides oli väga kõrge ja see takistas õppimist tööliste ja kehvtalurahva lastel.

Kõik eriharidust andvad õppeasutused olid koondatud Haridusministeeriumi alluvusse Kutseoskuse osakonna alla. Neist õppeasutustest kuus vastasid enam-vähem praegustele tehnikumidele: kaks tööstusliku suunaga tehnikumi (Tallinnas ja Tartus) ja neli majandusliku suunaga kommertskooli. Sellistel aladel nagu tekstiil, kalandus, tervishoid, toitlus, kehakultuur jne. tehnikume üldse ei olnud. Oli õppeasutusi, kus ei nõutud sisseastumisel üldse mingit eelharidust, oli õppeasutusi, kus oli sisseastumiseks vajalik 6-klassiline haridus, oli õppeasutusi, kus nõuti sisseastujalt mõne madalamat liiki kutsekooli lõpetamist jne. Õppeaja kestvus eri koolides oli 1 aastast kuni 4 aastani.

Kodanliku Eesti hariduspoliitika erihariduslike õppeasutuste osas oli täielikult läbi viidud valitseva klassi huvides. Kutsekoolide õpilaste peamise hulga moodustasid väikekodanluse, käsitööliste, kulakute

lapsed. Nendest püüti kasvatada käsitöölisi-meistreid, kes toetaksid kapitalistlikku korda ja kes ekspluateeriksid töölisi väikeettevõtetes. Tütarlastele määratud kutsekoolide eesmärgiks oli eemaldada naist ühiskondlikust elust, suruda ta koduse nelja seina vahele ja juhtida ta puhtkäsitööstuslikule tekstiilalale ning kokakunsti valdkonda.

Nõukogude võimu kehtestamisega algas uus etapp eesti rahvahariduse arenemises. 1941.aasta eelarves nähti rahvahariduse arendamiseks ette 168 miljonit rubla, mis on 8 korda rohkem kui kodanliku vabariigi viimasel aastal.[1] Kulutused kultuurilisteks ja sotsiaalseks üritusteks moodustasid 1941.aastal 52,1% kogu eelarvest, 1952.aastal oli 54% meie vabariigi eelarvest määratud kultuurilisteks ja sotsiaalseteks vajadusteks, sealhulgas rahvaharidusele 30%.[2] Tänu sellistele suurtele assigneeringutele ja üldisele hoolitsusele muutus olukord haridusvõrgus, sealhulgas ka kesk-erihariduse osas, silmnähtavalt. 1962.a. eelarvest on meie vabariigis eraldatud kultuuriliseks ja sotsiaalseks otstarbeks 158.918.000 rubla (uues vääringus), s.o. 46,1% kogu eelarvest.[3]

---

1) A. P i n t, Rahvahariduse edusammud Nõukogude Eestis, Tallinn 1953, lk.4.

2) Samas.

3) Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi 1962.aasta riigieelarve kohta, "Rahva Hääl" 28.detsembril 1961, nr.303.

Nõukogude võimu kehtestamine Eestis avas kesk--eriharidusele laiad arenemisvõimalused. Rahvamajandus tundis tõsist puudust kvalifitseeritud kaadrist, kes suudaks edukalt organiseerida ja juhtida tootmist kõigis hoogsalt arenevais rahvamajanduse harudes. Oli vaja inimesi, kes suudaksid organiseerida ja juhtida suurtootmist vastandina kodanlikus Eestis levinud väike- ja käsitööstuslikule tootmisele. Seega oli vaja kiires korras asuda uue kesk-eriõppeasutuste võrgu väljakujundamisele, milline suudaks rahuldada meie rahvamajanduse järjest kasvavaid nõudmisi kaadri osas.

Kodanlikult Eestilt saadi pärandusena vaid üksikud õppeasutused spetsialistide ettevalmistamiseks, kusjuures needki tuli põhjalikult ümber korraldada. Kodanliku Eesti üksikud tehnikumid ja teised kutsehariduslikud koolid mõistagi ei suutnud täita eelseisvaid suuri ülesandeid. Oli vaja põhjalikke muudatusi kogu hariduspoliitikas, sealhulgas ka kesk-erihariduse osas.

ENSV Hariduse Rahvakomissariaadi alluvuses oli rida kutsekoole, millised tuli reorganiseerida vastavalt nõukogulikule hariduspoliitikale ja rahvamajanduse vajadustele. Kutsehariduse küsimuse korraldamiseks moodustati komisjon, kuhu kuulusid esindajad ENSV Hariduse Rahvakomissariaadist, Kaubanduse Rahvakomissariaadist, Kergetööstuse Rahvakomissariaadist, Kohaliku Tööstuse Rahvakomissariaadist, Põllutöö

Rahvakomissariaadist, Tervishoiu Rahvakomissariaadist ja Töö Rahvakomissariaadist. Komisjoni kokkukutsujaks jäi Hariduse Rahvakomissariaat.[1)]

Komisjon asus lahendama kõiki eriharidusega seotud küsimusi. Üheks tähtsamaks probleemiks oli kesk-eriõppeasutuste alluvuse ja juhtimise küsimus, s.t. kas kesk-eriõppeasutused anda iga vastava rahvakomissariaadi alluvusse või koondada kõik Hariduse Rahvakomissariaadi alla. Kesk-eriõppeasutuste detsentraliseerimine omas mõningaid eeliseid: iga rahvakomissariaat teab oma kaadrite vajadusi ja suudab nende ettevalmistamist paremini reguleerida. Ühtlasi on kergem korraldada tööstusliku tootmise praktikat. Samal ajal toob detsentralisatsioon kaasa ka rea puudusi: üksikute koolide juhtimine läheb kallimaks, tekib raskusi pedagoogilise kaadriga, ühtluskooli põhimõte kannatab jne. Samuti tuleks sellisel juhul mõni õppeasutus allutada mitmele rahvakomissariaadile, kuna ta valmistab ette erinevate erialadega töötajaid.

Kutsehariduse korraldamise komisjon asus seisukohale, et detsentraliseerimine tuleb läbi viia osaliselt. Põllumajanduslikud õppeasutused maal tuleb üle

---

1) Eesti NSV Oktoobrirevolutsiooni ja Sotsialistliku Ülesehituse Riiklik Keskarhiiv, f.R-14, Hariduse Rahvakomissariaat, nim. 1, s.-ü. 120, 1941, lk.30.

anda Põllutöö Rahvakomissariaadi alluvusse ja juhtimisele, poeglaste ametikoolid ja tööstuskoolid anda üle Tööjõureservide Valitsusele, majanduslikud, kaubanduslikud ja tööstuslikud kesk-eriõppeasutused aga peaksid endiselt jääma Hariduse Rahvakomissariaadi alluvusse, kes võtaks arvesse kõikide keskasutuste vajadusi kaadri osas.[1)]

Kutsehariduse alal toimus põhjalik ümberkorraldamine, milline puudutas ka tehnikume. Töötati välja uued erihariduslike koolide põhitüübid:

1) kaheaastane oskuslik kutsekool (ametikoolid, kaubanduskoolid, toitlus- ja kodunduskoolid, põllumajanduskoolid);
2) üheaastane oskuslik kutsekool;
3) meistrikoolid (2-4 aastase õppeajaga osaajalised tööstuslikud koolid);
4) tehnikumid (3-4 aastase õppeajaga täisajalised koolid, baseeruvad üldhariduslikul kooli 7.klassil. 4-aastased tehnikumid on ette nähtud tööstuslikel, toitlus ja naiskäsitöö alal, 3-aastased tehnikumid - kaubanduse, rahanduse ja põllumajanduslikel aladel);
5) õhtutehnikumid neile, kes töötavad käitistes õpitaval alal (õppeaja kestus 5 aasta ümber).

---

1) ORKA, f. R-14, nim.l, s.-ü. 120, 1941, lk.32.

Neist esimesed kaks tüüpi kooli andsid lõpetajaile oskustöölise kvalifikatsiooni, meistrikoolid - meistrikutse, kuna tehnikumi lõpetanutele - tehniku kvalifikatsiooni.[1)]

Tehnikumide materiaalse baasi reorganiseerimisel ja uute tehnikumide loomisel sai ENSV Hariduse Rahvakomissariaat suurt abi vennasvabariikidelt. Hariduse Rahvakomissariaadi ja Vene FNSV mitmete asutuste ja rahvakomissariaatide vahel oli tihe kontakt, mille tulemusel varustati ENSV-d õppeplaanidega ja programmidega. See abi oli vägagi hinnatav, kuna terve rida erialasid olid täiesti uued, kodanliku Eesti õppeasutustes neid ei olnud ja puudusid kogemused neil aladel. Samuti tuleb arvestada, et kodanliku Eesti kesk-eriõppeasutused valmistasid ette kaadrit pisikäitiste jaoks, nüüd aga tekkis vajadus kaadri järele, kes suudaks organiseerida ja juhtida suurtootmist. Vennasvabariigid abistasid meid ka õpikute osas, kuna uutel erialadel vastav kirjandus puudus.

Raskusi oli õppehoonetega. Väikeste erakoolide hooned ei sobinud suurtele tööstuslikele tehnikumidele, millistesse olid ette nähtud erialased töökojad, laboratooriumid ja kabinetid. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu pööras sellele suurt tähelepanu ning 1941.

---

1) CRKA, f. R-14, nim.1, s.-ü.87, 1941, lk.120.

ja 1942.aasta jooksul olid ette nähtud suured ehitustööd, et lahendada õpperuumide küsimust. Nagu nähtub Hariduse Rahvakomissariaadi kooliosakonna direktori ettekandest koolihoonete kohta, oli ette nähtud ehitada õppeaasta vältel 50 uut koolihoonet ja ümber ehitada 25 olemasolevat hoonet.[1)]

Õppetöö tehnikumides oli korraldatud järgmiselt: Õppeained jagunesid üld- ja eriaineteks, neist üldained võeti enamuses läbi I ja II õppeaasta jooksul, väljaarvatud majandusteaduslikud ained (poliitiline ökonoomia), millised langesid III ja IV õppeaastale. Praktilised tööd erialal ja välispraktika algas I õppeaastal. Üldaineteks olid tehnikumides: matemaatika, füüsika, keemia, eesti keel, vene keel, võõrkeel, uusaeg, NSV Liidu ajalugu, majandusgeograafia, poliitiline ökonoomia, sõjaline ettevalmistus (noormeestele) ja kehaline kasvatus. Eriained muidugi vastavalt osakonnale.[2)]

Tehnikumi vastuvõtu planeerimisel arvestati eelkõige üksikute rahvakomissariaatide nõudmisi kaadri järele. Hariduse Rahvakomissariaat pöördus kirjaliku järelpärimisega teiste rahvakomissariaatide poole nende aastase vajaduse väljaselgitamiseks kesk-eriharidusega kaadri osas ja püüdis arvestada neid nõu-

---

1) ORKA, f. R-14, nim.1, s.-ü. 821, 1941, lk.2.
2) ORKA, f. R-14, nim.1, s.-ü.308, 1941, lk.31.

Tabel nr.1

ENSV tööstuslike tehnikumide võrk

1941/42.õppeaastal[1)]

Tehnikumi nimetus	Osakonnad	Gruppe	Õpilaste arv
1. Tallinna Tehnikum	1) masinaehituse	8	226
	2) elektrotehnika	7	202
	3) ehitus	6	160
	4) mäe	4	120
	5) laevaehituse	2	60
	6) maamõõdu	4	93
	7) raudtee	5	143
	8) kalanduse	2	60
		38	1064
2. Tartu Tehnikum	1) masinaehituse	4	108
	2) elektrotehnika	4	93
	3) ehituse	1	30
		9	231
3. Tallinna Tekstiilitehnikum	1) mehaan. kudumise	4	140
	2) mehaan. ketramise	4	140
	3) värvimise--viimistlemise	1	20
	4) trikotaaži	1	20
		10	320

Tehnikumi nimetus	Osakonnad	Gruppe	Õpilaste arv
4. Tallinna Õhtutehnikum	1) masinaehituse	4	150
	2) elektrotehnika	3	85
	3) ehituse	3	85
	4) tehnilise joonestamise eriklass	2	60
	5) eelklass	3	120
		15	500
5. Tartu Õhtutehnikum	1) masinaehituse	1	30
	2) elektrotehnika	1	30
	3) ehituse	1	25
	4) tehnilise joonestamise eriklass	1	30
	5) eelklass	1	35
		5	150
6. Tallinna Majandustehnikum	1) kaubatundmise	5	150
	2) raamatupidamise	5	150
	3) plaanitehnika	4	120
	4) finants	2	60
		16	480
7. Tartu Majandustehnikum	1) kaubatundmise	3	80
	2) raamatupidamise	3	80
	3) plaanitehnika	2	60
	4) finants	2	60
		10	280
8. Pärnu Majandustehnikum	1) kaubatundmise	2	60
	2) raamatupidamise	2	60
	3) plaanitehnika	1	30
		5	150

	Tehnikumi nimetus	Osakonnad	Gruppe	Õpilaste arv
9.	Viljandi Majandus-	1) kaubatundmise	2	60
	tehnikum	2) raamatupidamise	2	60
		3) plaanitehnika	1	30
			5	150
10.	Tallinna Õhtune	1) kaubatundmise	3	90
	Majandustehnikum	2) raamatupidamise	3	90
		3) plaanitehnika	3	90
		4) finants	2	60
		5) eelklass	3	120
			14	450
11.	Tallinna Toitlus-	1) kulinaaria	4	100
	tehnikum	2) eelklass	1	22
			5	122
12.	Tartu Õhtune	1) kaubatundmise	1	30
	Majandustehnikum	2) raamatupidamise	1	30
		3) plaanitehnika	1	30
		4) finants	1	30
		5) eelklass	2	60
			6	180
	Üldse kokku:		193	4077

1) ORKA, f. R-14, nim.1 s.-ü. 87, 1941, lk.181,182.

deid. Ei jäetud arvesse võtmata ka võimalikku väljalangevust õpilaste hulgas, eriti õhtutehnikumide osas.

Hoogsa ümberkorralduse ja ehitustöö hariduselus katkestas saksa fašistide kallaletung meie kodumaale. ENSV territoorium okupeeriti ajutiselt hitlerlaste poolt. Saksa okupatsioon hävitas kõik nõukogude võimu saavutused hariduse alal ja avaldas äärmiselt laostavat mõju meie koolielule. Õppetöö suures osas koolides katkes, koolimajad võeti fašistlike sõjavägede valdusse. Hävisid koolimajade sisseseaded ja õppevahendid. Sõja vältel hävis meie vabariigis täielikult 119 koolimaja, neist 6 tehnikumi hoonet. Osaliselt hävis 315 koolimaja, tunduvalt sai kannatada 773 koolihoonet.[1] Suurem osa tehnikumide hooneid oli purunenud sõjategevuses.

Pärast Eesti NSV vabastamist fašistlikest okupantidest algas Nõukogude Eesti koolielu taastamine. 1944/45. õppeaasta algas kolme okupatsiooniaasta kestel raskesti kannatada saanud haridusvõrgu taastamisega.

Kesk-erihariduse osas oli esimesteks ülesanneteks kutsehariduslike õppeasutuste uue struktuuri ja

---

1) A. P i n t, Rahvahariduse edusammud Nõukogude Eestis, Tallinn 1953, lk.8.

võrgu kujundamine. Lähtuti põhimõttest, et oskustöölisi ettevalmistavad koolid lähevad 1941.a. printsiibi kohaselt üle Tööjõureservidele (nende koolide arv oli 15). Hariduse Rahvakomissariaadi liinist jäid välja veel osaajalised tööstus- ja majandusõpilaste koolid - 13 kutsekooli.

Asuti tehnikumide võrgu kujundamisele, mille aluseks oli senini Hariduse Rahvakomissariaadi alluvuses olnud kolm tööstustehnikumi. Endised viie-aastase õppeajaga kommerts- ja kolme-aastase õppeajaga kaubanduskoolid kujundati ümber majandustehnikumideks; neid sai arvult 8. Endised naiskutsekoolid osalt liideti, osalt muudeti naistööstustehnikumideks - arvult 5. Tallinna Kodumajanduse Instituudist ja Tallinna Kodumajanduse Koolist moodustati Tallinna Toitlus- ja Tallinna Eelkoolikasvatuse ja Eritoitluse tehnikumid.

1944/45.õppeaasta I poolel alustasid tööd ENSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt 14.detsembri 1944.a. otsusega kinnitatud 18 tehnikumi ja 2 õpetajate seminari.[1]

Hiljem ühendati Valga Naiskäsitööstuslik Tehnikum ja Valga Majandustehnikum üheks õppeasutuseks.

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, tehnikumide osakond, 1945, toimik 91, ENSV Rahvakomissaride Nõukogult saadud korraldused.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Analoogiliselt toimus ka Viljandis. Samuti ühendati Tallinna Toitlustehnikum ja Tallinna Lastekasvatuse ja Eritoitluse Tehnikum üheks tehnikumiks. Loodi juurde 2 õpetajate seminari - Rakveres ja Haapsalus.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu 13.veebruari 1945.a. otsusega tehnikumide võrk oli järgmine: 3 tööstustehnikumi, 1 majandus-tööstustehnikum, 5 majandustehnikumi, 4 naistööstustehnikumi, 2 majandus- ja naistööstustehnikumi, 1 toitlus- ja eelkoolikasvatuse tehnikum, kokku 16 tehnikumi.[1)]

Pärnu Kalandustehnikum, merekoolid, Tallinna Rakenduskunstikool anti üle teistele rahvakomissariaatidele. Põllumajanduslikud tehnikumid läksid Põllumajanduse Rahvakomissariaadi alluvusse. Üldse oli Eesti NSV-s 1944/45.õppeaastal 39 tehnikumi ja muud kesk-eriõppeasutust.[2)]

Töötati välja ja kehtestati uued ülemineku õppekavad. Koostati ja esitati kinnitamiseks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvale Koosseisude Valitsusele tehnikumide koosseisud.

Asuti koguma andmeid teistelt rahvakomissariaatidelt tehnilise kaadri vajaduse kohta käesoleval momendil ja tulevikus. Saadud andmeid arvesse võttes töö-

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, tehnikumide osakond, 1945, toimik 95, aruanded tehnikumide kohta.

2) A. P i n t, Rahvahariduse edusammud Nõukogude Eestis, Tallinn, 1953, lk.35.

tati välja tehnikumide perspektiivplaan ja võrgukava ühes õppeplaanidega vennasvabariikidest saadud materjalide alusel. See esitati kinnitamiseks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvale Kõrgemate Koolide Komiteele, missugune kava ka kinnitati muudatustega 19.aprillil 1945.a. Tööstuslike tehnikumide arv määrati kindlaks 17-le (vt. tabel nr.2). Tehnikumide võrgu väljakujundamine oli ette nähtud alates 1945.aasta sügisest.[1] Esialgselt koostatud tehnikumide võrgus oli ette nähtud kolm kergetööstusliku profiiliga tehnikumi: 1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikum, 2) Tartu Kergetööstuse Tehnikum, 3) Rakvere Kergetööstuse Tehnikum, millede ülesandeks pidi jääma vabariigi kergetööstuse varustamine kaadriga. Esialgne projekt aga ei vastanud tegelikkusele, mille tõttu viidi tehnikumide võrgu väljakujundamisel hiljem sisse korrektiive.

Uued õppekavad tehnikumide jaoks koostati osalt kohapeal, osalt tõlgiti. Koostati uued õppeplaanid. Koostati ja kehtestati klassikursuse ja kooli lõpetamise eksamite juhendid ja õpilaste vastuvõtu juhend, samuti eksamite kavad järgmiseks õppeaastaks.

1945/46.õppeaastal ja 1946/47.õppeaastal viidi läbi tehnikumide võrgus tõsised sisemised ümberkorral-

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, tehnikumide osakond, 1945, toimik 946-b, tehnikumide ülevaated.

Tabel nr.2

ENSV tööstuslike tehnikumide võrk
1944/45.õppeaastal [1]

1. Tallinna Elektromehaanika Tehnikum
2. Tallinna Industriaaltehnikum
3. Tallinna Arve-Plaanindustehnikum
4. Tallinna Kergetööstuse Tehnikum
5. Tallinna Ühiskondliku Toitlustamise Tehnikum
6. Tartu Industriaaltehnikum
7. Tartu Arve-Plaanindustehnikum
8. Tartu Kergetööstuse Tehnikum
9. Rakvere Kergetööstuse Tehnikum
10. Rakvere Arve-Plaanindustehnikum
11. Pärnu Arve-Tööstustehnikum
12. Paide Arve-Tööstustehnikum
13. Viljandi Arve-Tööstustehnikum
14. Valga Arve-Tööstustehnikum
15. Haapsalu Arve-Tööstustehnikum
16. Võru Tööstustehnikum
17. Kuressaare Tööstustehnikum

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, tehnikumide osakond, 1945, toimik 946-b, tehnikumide ülevaated.

dused, millede tagajärjel tehnikumid muutusid kaasaegseteks, tööstuslik-tehnilise iseloomuga nõukogulikeks õppeasutusteks. Kodanliku korra ajal oli tööstustehnikumides vaid 3 laia profiiliga eriala - masinaehitus, elektrotehnika, ehitus. Nüüd moodustati tehnikumides kokku 25 mitmesugust tööstusliku iseloomuga kitsamat eriala. Osa erialasid loodi laiade erialade jaotamise teel, osa aga olid täiesti uued.

Samal ajal viis Haridusministeerium läbi ettevalmistusi rea tehnikumide reorganiseerimiseks ja uute rajamiseks. Oli kavas asutada Tallinnas põlevkivi- ja keemiatehnikum ja tekstiilitehnikum.

1947/48.õppeaastal töötas Haridusministeeriumi süsteemis 17 tehnikumi. Tehnikumide I kursustele võeti vastu kokku 1173 õpilast, tehnikumide õpilaste üldarv oli 3668. Lõpetanuid oli kevadel 659.[1)]

1947/48.õppeaasta jooksul toimus tehnikumide võrgu põhjalik reorganiseerimine. Muudeti tehnikumide nimed, likvideeriti rida käsitööstuslikke erialasid, loodi juurde uusi tööstuslikke erialasid.

Tallinna Industriaaltehnikum muudeti Tallinna Arhitektuuri- ja Ehitustehnikumiks, Tallinna Kergetööstuse Tehnikum muudeti Tallinna Tekstiil-Õmblustehnikumiks, Tallinna Ühiskondliku Toitlustamise Tehnikum muudeti Tallinna Toiduainete Tööstuse Tehni-

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste osakond, 1947, toimik 8, statistilised materjalid tehnikumide, õpetajate instituutide ja õpetajate seminaride kohta.

kumiks. Tartu Industriaaltehnikum kujundati ümber Tartu Elektromehaanika Tehnikumiks, Valga Tööstustehnikum - Valga Arve-Plaanindustehnikumiks, Võru Tööstustehnikum - Võru Kohaliku Tööstuse Tehnikumiks, Kuressaare Tööstustehnikum - Kuressaare Ehitustehnikumiks.

Osas tehnikumides toimusid veelgi suuremad muudatused. Nii likvideeriti Rakvere Kergetööstuse Tehnikumis ja Tartu Kergetööstuse Tehnikumis käsitööstuslikud tekstiilalad ja reorganiseeriti tehnikumid vastavalt Rakvere Kohaliku Tööstuse Tehnikumiks ja Tartu Kohaliku Tööstuse Tehnikumiks. Tartu Arve--Plaanindustehnikum muutus reorganiseerimise tagajärjel Tartu Ehitustehnikumiks. Pärnu Arve- ja Tööstustehnikum reorganiseeriti Pärnu Turbatehnikumiks ja Viljandi Arve- ja Tööstustehnikum - Viljandi Õmblustehnikumiks. Paide Arve- ja Tööstustehnikumist kujundati Paide Kooperatiivkaubanduse Tehnikum.

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusele nr.3391 11.septembrist 1948 ja ENSV Ministrite Nõukogu määrusele nr.922 29.septembrist 1948 moodustasid Haridusministeeriumi alluvuses oleva tehnikumide võrgu 15 tehnikumi.[1] (vt.tabel nr.3).

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste osakond, 1948, toimik 1, kirjavahetus NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumiga tehnikumide ja pedagoogiliste koolide kohta.

Tabel nr.3

ENSV tööstuslike tehnikumide võrk
1948/49.õppeaastal [1]

1. Tallinna Elektromehaanika Tehnikum
2. Tallinna Arhitektuuri- ja Ehitustehnikum
3. Tallinna Tekstiil-Õmblustehnikum
4. Tallinna Arve-Plaanindustehnikum
5. Tallinna Toiduainete Tööstuse Tehnikum
6. Tartu Elektromehaanika Tehnikum
7. Tartu Ehitustehnikum
8. Tartu Kohaliku Tööstuse Tehnikum
9. Rakvere Kohaliku Tööstuse Tehnikum
10. Pärnu Turbatehnikum
11. Viljandi Õmblustehnikum
12. Valga Arve-Plaanindustehnikum
13. Võru Kohaliku Tööstuse Tehnikum
14. Paide Kooperatiivkaubanduse Tehnikum
15. Kuressaare Ehitustehnikum

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste osakond, 1948, toimik 1, kirjavahetus NSVL Kõrgema Hariduse ministeeriumiga tehnikumide ja pedagoogiliste koolide kohta.

17-st tehnikumist, millised töötasid 1947/48. õppeaastal said ümbernimetatud 13 tehnikumi (endised nimed jäid Tallinna Elektromehaanika ja Arve-Plaaninduse tehnikumidele). Samal ajal likvideeriti Haapsalu Arve-Tööstustehnikum ja Rakvere Arve-Plaanindustehnikum.

Asutati Tallinna Mäetehnikum, milline allus NSVL Läänerajoonide Mäetööstuse Ministeeriumile.

1948/49.õppeaasta algul oli Haridusministeeriumi tehnikumide I kursusel kokku 1309 õpilast. Õpilaste üldarv tehnikumides kevadel oli 3649, neist lõpetajaid 948.[1)]

1948.aastal töötasid kergetööstuslikud erialad kolmes tehnikumis: 1) Tallinna Tekstiil-Õmblustehnikumis, 2) Viljandi Õmblustehnikumis ja 3) Rakvere Kohaliku Tööstuse Tehnikumis. Need kolm õppeasutust erinesid üksteisest erialade poolest. Kui Tallinna Tekstiil-Õmblustehnikumi hakati juba sisse viima täielikult tööstuslikke erialasid, siis Viljandis ja Rakveres säiluvad veel käsitööstuslikud erialad. Kuna käsitööstuslikud erialad end ei õigustanud, siis NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr.12509-r 9.augustist 1949.a. suleti Viljandi Õmblustehnikum

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, kõrgemage ja kesk-eriõppeasutuste osakond, 1948, toimik 8, tehnikumide ja pedagoogiliste koolide semestri- ja aastaaruanded.

kui mittevastav kaasaegsetele nõuetele. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse nr.11185-r 14.juulist 1950.a. põhjal likvideeriti Rakvere Kohaliku Tööstuse Tehnikum. Juba mõnevõrra varem oli suletud Eesti NSV Haridusministri käskkirjaga tehnikumide käsitöötuslikud erialad (dekoratiivkudumine jne.).[1)]

1950/51.õppeaasta algul oli seega ENSV Haridusministeeriumi alluvuses 13 tehnikumi.

Õpilaste arv tehnikumides kasvas kiiresti. Samaaegselt omandasid tehnikumid täielikult suurtööstusliku profiili, mis eeldas tihedat sidet vastavate tööstusharude ettevõtetega, samuti aga ka õppetöö organiseerimisel vastavat spetsialistide kaadrit. Haridusministeeriumi alluvuses olid põhiliselt üldhariduslikud koolid, milledes õppetöö organiseerimine omas tunduvalt erinevat iseloomu kui tehnikumides. Seda arvestades osutus soodsamaks allutada tehnikumid vastavatele ministeeriumidele, seega tunduvalt lähendada õppetööd tehnikumides tootmisküsimustele.

Vastavalt NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministri käskkirjale 23.II 1951.aastal ja ENSV Ministrite Nõukogu määrusele 27.märtsist 1951.aastal anti tehnikumid üle teistele ministeeriumidele ja keskasutustele. (vt. tabel nr.4).

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste osakond, 1950, toimik 1, kirjavahetus NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumiga tehnikumide ja pedagoogiliste koolide kohta.

Tabel nr.4

ENSV tööstuslike tehnikumide üleandmine teistele ministeeriumidele 1951.aastal [1)]

1. Tallinna Arhitektuuri- ja Ehitustehnikum - ENSV Ehitusministeeriumile,
2. Tartu Ehitustehnikum - ENSV Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumile,
3. Tallinna Elektromehaanika Tehnikum - ENSV Kommunaalmajanduse Ministeeriumile,
4. Tallinna Tekstiil-Õmblustehnikum - ENSV Kergetööstuse Ministeeriumile,
5. Tartu Kohaliku Tööstuse Tehnikum - ENSV Kohaliku ja Põlevkivi-Keemiatööstuse Ministeeriumile,
6. Võru Kohaliku Tööstuse Tehnikum - ENSV Kohaliku ja Põlevkivi-Keemiatööstuse Ministeeriumile,
7. Pärnu Turbatehnikum - ENSV Kohaliku ja Põlevkivi-Keemiatööstuse Ministeeriumile,
8. Tartu Elektromehaanika Tehnikum - ENSV Raudteevalitsusele,
9. Paide Kooperatiivkaubanduse Tehnikum - ETKVL'ile,
10. Tallinna Toiduainete Tööstuse Tehnikum - ENSV Kaubandusministeeriumile,
11. Kuressaare Ehitustehnikum - ENSV Kommunaalmajanduse Ministeeriumile.

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, haridusministri ja tema asetäitja käskkirjad, 1951.

Üleandmine viidi läbi 1.märtsiks 1951.a.[1)]

Haridusministeeriumi alluvusse jäid Tallinna Arve-Plaanindustehnikum ja Valga Arve-Plaanindustehnikum.

Üksikute ministeeriumide alluvuses olles juhtis tehnikumide üldist õppealalist tööd vastava üleliidulise ministeeriumi õppeasutuste valitsus, kes varustas tehnikume ka õppeplaanide, õppeprogrammide ja vajaliku kirjandusega. Ministeeriumid ise korraldasid tehnikumide materiaalset tootmisbaasi, käitispraktikat ja muretsesid vajalikke materjale nii teoreetilise kui ka praktilise õppetöö läbiviimiseks.

1951.aastaks oli säilunud vaid üks kergetööstuslik tehnikum Tallinnas, mis oma profiililt oli täiesti tööstuslik ja valmistas ette kaadrit ettevõtetele.

Vabariiklike ministeeriumide likvideerimisega ja rahvamajanduse nõukogude loomisega läksid tehnikumid üle Rahvamajanduse Nõukogu alluvusse 1957.a. Sel perioodil toimusid suured muudatused kesk-eriõppeasutuste võrgus. Osa neist likvideeriti ja avati uusi.

Eelpooltoodud ümberkorraldused soodustasid küll mõnevõrra töö organiseerimist tehnikumides, kuid sama-

---

1) Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, haridusministri ja tema asetäitja käskkirjad, 1951.

Tabel nr.5

ENSV MN Kõrgema- ja Kesk-erihariduse

Komiteele alluvad tehnikumid 1961/62.õppe-aastal [1]

1. Kohtla-Järve Keemia- ja Mäetehnikum
2. Narva Õhtune Tekstiilitehnikum
3. Sillamäe Energeetikatehnikum
4. Tallinna Ehitustehnikum
5. Tallinna Kalanduse Tehnikum
6. Tallinna Kergetööstuse Tehnikum
7. Tallinna Polütehnikum
8. Tallinna Majandustehnikum
9. Tallinna Riikliku ja Kooperatiivkaubanduse Tehnikum
10. Võru Kohaliku Tööstuse Tehnikum
11. Õisu Tehnoloogiline Piimandustehnikum

---

1) ENSV MN Kõrgema- ja Kesk-erihariduse Komitee õppe-metoodilise töö valitsuse vaneminspektori andmed.

aegselt hakkas üha enam tunda andma puudus keskse õppe-metoodilise juhtimise järele, Kuigi vastavad ministeeriumid ja hiljem Rahvamajanduse Nõukogu kindlustasid tehnikumidele vajaliku materiaalse baasi, ei suutnud nad küllaldaselt teostada õppe-metoodilist juhtimist. Selle kitsaskoha likvideeris ENSV Ministrite Nõukogu juures Riikliku Kõrgema ja Kesk-eriharduse Komitee moodustamine 1959.a., kellele allutati kõik ENSV tööstuslikud kesk-eriõppeasutused.

Käesoleval ajal allub ENSV MN Kõrgema- ja Kesk-eriharduse Komiteele 11 tehnikumi (vt. tabel nr.5).

Õpilaste üldarv neis tehnikumides 1961.a. oli 10 831.

ENSV MN Kõrgema- ja Kesk-eriharduse Komiteele allub peale tehnikumide veel 8 kesk-eri õppeasutust. Seega kokku on komitee alluvuses 19 õppeasutust.

Lisaks eelpoolnimetatuile on ENSV kesk-eriõppeasutuste võrgus veel 11 põllumajanduslikku tehnikumi, millised alluvad ENSV Põllumajanduse Ministeeriumile.

Põllumajanduslikud tehnikumid

1961/62.õppeaastal

	Õpilaste arv		
	Päevane osakond	Kaugõppe osakond	Kokku
1. Jäneda Põllumajandustehnikum	174		174
2. Tihemetsa Põllu- ja Metsamajandustehnikum	441	423	864

	Päevane osakond	Kaugõppe osakond	Kokku
3. Jõgeva Metsamajandus-tehnikum	101	123	224
4. Antsla Põllumajandus-tehnikum	211		211
5. Olustvere Põllumajandus-tehnikum	194	204	398
6. Vana-Võidu Loomakasvatus-tehnikum	184		184
7. Türi Põllumajandus-tehnikum	209		209
8. Väimela Zooveterinaar-tehnikum	302	256	558
9. Räpina Aiandustehnikum	242	132	374
10. Mõdriku Põllumajandus-tehnikum	172	253	425
11. Kuremaa Loomakasvatus-tehnikum	180	-	180
	2410	1391	3801

Kesk-eriõppeasutuste võrku kuuluvad veel 3 õppeasutust: Tartu Pedagoogiline Kool, milline allub ENSV Haridusministeeriumile, Tartu Raudteetranspordi Tehnikum - ENSV Raudtee Valitsuse alluvuses ja Tallinna Merekool, milline allub Üleliidulisele Meretranspordi Ministeeriumile.

Tehes kokkuvõtet kesk-eriõppeasutuste arenemisest tuleb märkida, et kesk-eriõppeasutuste võrk on aastate jooksul tunduvalt muutunud. Enamik tehnikume, millised asutati sõjajärgsetel aastatel, on kas põhjalikult reorganiseeritud või likvideeritud. Asutatud on aga hulk uusi tehnikume.

Tabel nr.6

ENSV MN Kõrgema- ja Kesk-eriohariduse

Komiteele alluvad õppeasutused ja õpilaste

arv neis 1961/62.õppeaastal[1)]

		Päevane osakond	Õhtune osakond	Kaug-õppe osakond	Kokku
1.	Kohtla-Järve Keemia- ja Mäetehnikum	410	179	153	742
2.	Narva Õhtune Tekstii-litehnikum	-	286	-	286
3.	Sillamäe Energeetika tehnikum	120	207	120	447
4.	Tallinna Eelkooli-kasvatuse Pedagoogi-line Kool	370	-	109	479
5.	Tallinna Ehitus-tehnikum	1102	1037	540	2679
6.	Tallinna Kalanduse Tehnikum	543	-	511	1054
7.	Tallinna Kergetööstuse Tehnikum	547	286	504	1337
8.	Tallinna Koreograafi-line kool	94	-	-	94
9.	Tallinna Meditsiini-line kool	409	-	189	598
10.	Tallinna Muusikakool	180	-	64	244
11.	Tallinna Polütehnikum	667	439	633	1739
12.	Tallinna Majandus-tehnikum	104	62	336	502
13.	Tallinna Riikliku ja Kooperatiivkaubanduse tehnikum	629	-	471	1100
14.	Tartu Kunstikool	134	-	-	134
15.	Tartu Meditsiiniline kool	297	40	80	417
16.	Tartu Muusikakool	158	-	41	199

	Päevane osakond	Õhtune osakond	Kaug-õppe osakond	Kokku
17. Viljandi Kultuurhari-dustöö Kool	114	-	165	279
18. Võru Kohaliku Tööstuse Tehnikum	250	-	313	563
19. Õisu Tehnoloogiline Piimandustehnikum	208	-	174	382
	6336	2536	4403	13.275

1) ENSV MN Kõrgema- ja Kesk-eriharduse Komitee õppe-metoodilise töö valitsuse vaneminspektori andmed.

Võrreldes 1961/62.õppeaastat mõninga varasema aastaga, näeme järgmist pilti:

	Õppeasutuste arv	Õpilaste arv
1945	39	üle 5500[1]
1950	47	10355[2]
1961	33	18210[3]

Õppeasutuste arv on vähenenud. Koondamine on toimunud nii tööstuslike, majanduslike kui ka põllumajanduslike õppeasutuste osas. Samal ajal aga õppeasutustes õpilaste arv on tugevasti kasvanud.

1962.aastal on lõpetajaid plaani kohaselt kõikides kesk-eriõppeasutustes kokku 2398. Sellest lõpetajate kontingendist ei piisa meie vabariigi rahvamajanduse nõudmiste rahuldamiseks kesk-eriharidusega kaadri osas. Eriti märgatav on puudujääk masinaehitus-, ehitus- ja põllumajandusalaste spetsialistide osas.[4] Kavas on täiendada ENSV tehnikumide ja teiste kesk-eriõppeasutuste võrku uute erialadega ja avada ka uusi õppeasutusi.

---

1) A. P i n t, Rahvahariduse edusammud Nõukogude Eestis, Tallinn 1953, lk.35.

2) E. S c h m i d t, Kesk- ja kõrgema haridusega kaadri ettevalmistamisest Nõukogude Eestis, Tallinn 1959, lk.100.

3) ENSV MN Kõrgema- ja Kesk-eriharidusе Komitee õppe--metoodiline töö - valitsuse vaneminspektori andmed.

4) J. K ä b i n, EKP Keskkomitee aruanne Eestimaa Kommunistliku Partei XIII kongressile, "Eesti Kommunist" 1961, nr.10, lk.7.

ENSV KESK-ERIÕPPEASUTUSTE VÕRK 1961/62. ÕPPEAASTAL

JOONIS NR. 1.

15 0 15 30KM 1:1500000

Kesk-eriõppeasutuste võrk meie vabariigi territooriumil on äärmiselt ebaühtlane. Kolmandik õppeasutustest (11) on koondunud Tallinnasse. Samal ajal ENSV saartel ja läänerajoonides ei ole ühtki kesk-eriõppeasutust. Otstarbekohasem oleks kesk-eriõppeasutuste paigutus ühtlasemalt üle kogu vabariigi, milline soodustaks õppeasutuste komplekteerimist õpilastega ja ühtlasi vähendaks õpilaste kuhjumist Tallinnasse. Näiteks oleks sobiv viia Tallinna Kalanduse Tehnikum üle Pärnusse, kus ta oleks ka lähemal praktika baasile. Kuna vastavalt seitsme aasta plaanile toimub uue tööstuse rajamine meie vabariigis pea kõikidesse rajoonidesse, siis oleks otstarbekohane kesk-eriõppeasutuste, eeskätt tööstuslike tehnikumide, asetus kooskõlastada tööstuse paiknemisega.

Kõrvuti järjest kasvava kaadri vajadusega põllumajanduses, ehitustegevuses jne. kasvab ka nõudmine kesk-eriharidusega spetsialistide järele kergetööstuses. Seitseaastaku vältel toodangu kasv kergetööstuses peab suurenema 4,2-kordseks.[1] Nagu märgib ENSV Rahvamajanduse Nõukogu esimees A.Veimer oma töös "NSV Liidu tööstus seitseaastakul", on sellise toodangu kasvu saavutamiseks tarvis lahendada

---

1) A. V e i m e r, Eesti tööstuse seitsmepenikoormasammud, "Eesti Kommunist" 1961, nr.11, lk.25.

mitte ainult tootmise tehnilisi ja tehnoloogilisi küsimusi, vaid oluliselt parandada ka kaadrite ettevalmistamist kergetööstuse jaoks, eriti insener--tehnilise personali osas.[1)]

Nagu nähtub eelpooltoodud tabelist nr.6 on käesoleval ajal jäänud põhiliseks kaadri ettevalmistamise sepikojaks kergetööstusele Tallinna Kergetööstuse Tehnikum. Kõrvuti nimetatud tehnikumiga tegeleb sellega veel vaid Narva Õhtune Tekstiilitehnikum, kuid see valmistab ette kaadrit vaid kohalikele ettevõtetele ja omab tähtsust vaid Narva osas (õpivad ainult Narvas töötavad inimesed).

Selleks, et tundma õppida kesk-eriharidusega kaadri ettevalmistamist kergetööstusele meie vabariigis on vajalik vaadelda ja analüüsida Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi tegevust kogu tema olemasolu vältel.

Kesk-eriõppeasutuste tegevus on senini kirjanduses vähe kajastamist leidnud. On ilmunud üksikuid uurimusi, mis käsitlevad rahvahariduse arengut Eesti NSV-s ja sealhulgas ka kesk-eriharidust, kuid mingit suuremat ja põhjalikumat uurimust antud küsimuse kohta ei ole. Mõningates uurimistöödes on küll käsit-

---

1) A. V e i m e r ja B. V e i m e r, NSV Liidu tööstus seitseaastakul, Tallinn 1959, lk.109.

letud kesk- ja kõrgema hariduse küsimusi Eesti NSV-s sõjajärgsel perioodil, ent seejuures on põhiline tähelepanu pööratud kõrgemat haridust käsitlevatele probleemidele, kusjuures kesk-eriharidus ja selle areng on jäänud vähekäsitletuks.

Kutsehariduse kohta kodanlikus Eestis, sealhulgas ka kesk-eriharidse osas, saame mõningaid andmeid Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna väljaandest 1938.a. "Kutseharidus Eestis". Muidugi tuleb siinjuures arvesse võtta asjaolu, et raamat on välja antud kodanlike haridustegelaste poolt ja püüab seega varjata kodanliku hariduspoliitika negatiivset olemust töölisklassi suhtes. Vaatamata eelpoolmärgitud puudusele, sisaldab raamat suurel hulgal statistilisi materjale kodanliku Eesti kutsehariduse kohta, mida on teatud määral võimalik kasutada.

Rahvahariduse edusammudest Nõukogude Eestis kõnelevad A.Pinti ja E.Schmidti tööd.

A.Pint oma brožüüris "Rahvahariduse edusammud Nõukogude Eestis", Tallinn 1953, võtab vaatluse alla kogu Nõukogude Eesti rahvahariduse alates 1941.aastast kuni 1953.aastani ja perspektiivplaane kuni 1955.aastani. Seejuures on üks teose peatükkidest pühendatud kutsekoolidele ja tehnikumidele. On toodud andmeid tehnikumide arvu kasvu kohta, õpilaste arvu kasvu kohta ja kesk-eriharidusega kaadri kohta vabariigis. Lühidalt on käsitletud ka õppe-kasvatus-

tööd tehnikumides.

E.Schmidt on kirjutanud suurema teadusliku uurimuse "Kesk- ja kõrgema haridusega kaadri ettevalmistamisest Nõukogude Eestis", Tallinn 1959. Ka selles uurimuses on kesk-eriharidus jäänud pinnapealselt käsitletuks. Autor toob vaid üldistes tabelites ära arvulisi andmeid kesk-eriõppeasutuste kohta.

Lisaks eelpooltoodud uurimustele on ilmunud trükist hulganisti mitmeid teatmikke ja reklaambrošüüre üksikute kesk-eriõppeasutuste kohta. Enamikus on need teatmikud määratud tehnikumidesse sisseastujatele ja seetõttu annavad lühikese ülevaate vaid ühe aasta kohta ja ei anna kokkuvõtlikku ülevaadet antud tehnikumi tegevuse kohta. Kui neid aga järjestada õppeaastate kaupa, tekib võimalus saada ülevaadet mõningatest küsimustest, nagu seda on igaaastane uute õpilaste vastuvõtt, vastuvõtu tingimused jne.

Ajakirjanduses on kesk-eriharíduse küsimused leidnud märksa enam käsitlemist. Sealjuures tuleb aga märkida, et käsitlemist on leidnud peamiselt põllumajanduslike, mere- ja kalatööstuslike ning ehitusalaste tehnikumide tegevus. Tehnikumid, mis valmistavad ette kaadrit kergetööstusele, on jäänud ajakirjanduse veergudel vähem käsitletuks, piirdudes vaid üksikute artiklitega, mis on küllaltki pinnapealsed ja käsitlevad tavaliselt vaid sisseastumistingimusi tehnikumi või mõnda üksikut, antud mo-

mendil aktuaalset küsimust.

Kesk-erihariduse, sealhulgas kergetööstusliku, arenemist nii kodanlikus Eestis kui ka tänapäeval on võimalik tundma õppida peamiselt arhiivimaterjalide ja statistiliste dokumentide kaudu.

Käesoleva töö kirjutamisel ongi peamiselt põhinetud arhiivimaterjalidele. Nende alusel on võimalik saada pilti tehnikumide võrgu väljakujunemisest, erialadest tehnikumides ja andmeid õppe-metoodilise töö kohta. 1940-1944.aastani on täielikumaks materjalide koguks ENSV Hariduse Rahvakomissariaadi fond ORKA-s. Seejuures põrkab uurija kokku mõningate raskustega. Seoses põhjalike ümberkorraldustega kogu meie maa elus ei oldud näiteks alati järjekindlad õppeasutuste nimetuste osas. Mitmed arhiivis säilunud dokumendid on selles suhtes üksteisele vasturääkivad. Nii näiteks on tarvitatud segamini nimetust "Viljandi Majandustehnikum" ja "Viljandi Kaubandustehnikum", analoogiliselt ka Pärnus. Sageli on loetud tehnikumide hulka sotsialistliku töö meistrite koole jne.Arhiivis leiduvad ka perspektiivplaanid 1942.a. kohta, milliste täitmist takistas sõda.

Sõjajärgse perioodi kohta kuni 1951.a. on kõige suuremaks materjalide koguks tööstuslike ja majanduslike tehnikumide kohta ENSV Haridusministeeriumi arhiiv. Arhiivis on säilunud ja kogutud aastate kaupa kirjavahetus kõigi Haridusministeeriumile allu-

vate tehnikumidega, tehnikumide poolt ministeeriumile saadetud aruandlus ja tehnikumide võrgu reorganiseerimise materjalid. Arhiiv ise on ametiasutuse arhiivi kohta hästi korras, ammendavate nimekirjadega materjalide kohta ja materjalid korralikult kaustadesse köidetud.

Põllumajanduslike tehnikumide materjalid on vastava Ministeeriumi arhiivis.

Edasi leidub mitmesugust dokumentaalset materjali tööstuslike tehnikumide kohta vastavate ministeeriumide arhiivides.

Põhiliseks materjalifondiks tehnikumide kohta on muidugi tehnikumide enda arhiivid. Need sisaldavad kogu dokumentaalse materjali antud tehnikumi kohta, nagu aastaaruanded, direktori käskkirjad, raamatupidamise dokumendid (eelarved, palgalehed jms.), statistilised aruanded, õpilaste personaalse tööle suunamise komisjoni protokollid jne. Nende materjalide põhjal on võimalik igakülgselt valgustada antud tehnikumi elu ja tegevust.

Nii on ka käesoleva töö kirjutamisel põhiliselt kasutatud Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiivi, millise materjalid algavad 1945/46.õppeaastast.

Käesoleva momendi küsimuste valgustamiseks on kasutatud andmeid ENSV Ministrite Nõukogu Kõrgema- ja Kesk-erihariduse Komiteest.

I peatükk

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi areng 1945-62

Eesti NSV Hariduse Rahvakomissari käskkirjaga nr.262 29.novembrist 1944.a. moodustati endistest Tallinna naiskutsekoolidest Tallinna Käsitööstuslik Tehnikum, milline jäi alluvaks ENSV Hariduse Rahvakomissariaadile (hiljem ENSV Haridusministeeriumile).[1] Sellise nimetuse all eksisteeris tehnikum vaid lühikest aega. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu otsusega nr.117 13.veebruarist 1945.a. nimetati Tallinna Käsitööstuslik Tehnikum ümber Tallinna Naistööstustehnikumiks.[2] Baseerudes endisele käsitööstuslikule õppeasutusele, omas tehnikum oma algaastail veel tunduval määral käsitööstuslikku iseloomu. Õppegruppide moodustamisel võeti arvesse peaaegu kogu vabariigi vajadust kaadri järele, kuna peale Tallinna olid samalaadsed õppeasutused vaid Tartus, Rakveres ja Viljandis, millised olid väikesed, tegelesid puhtkäsitööga ja millised reorganiseeriti 1948.a. (vt. lk. 21) ning omandasid uue, mittekergetööstusliku profiili.

---

1) ENSV Haridusministeeriumi arhiiv, tehnikumide osakond, 1945, toimik 92, ENSV Rahvakomissaride Nõukogult saadud korraldused.

2) Samas.

Otsustavaks sammuks tehnikumi profiili muutmisel tööstuslikuks oli Nõmmel Nurme tn.40 asuva käsitööstusliku kooli liitmine Tallinna Naistööstustehnikumi külge vastavalt ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrusele 5.septembrist 1945.a. nr.795.[1] Ühendatud tehnikum sai nimeks Tallinna Kergetööstuse Tehnikum, millist nime ta kandis kuni 1.novembrini 1948. Siis nimetati tehnikum ümber Tallinna Tekstiil-Õmblustehnikumiks.[2] Tehnikum allus endiselt ENSV Haridusministeeriumile, kes varustas tehnikumi õppeplaanide ja programmidega ning lahendas ka õppeasutuse majanduslikke küsimusi.

Koos üldise tehnikumide alluvuse muutumisega läks ka Tallinna Tekstiil-Õmblustehnikum üle ENSV Kergetööstuse Ministeeriumi alluvusse vastavalt NSVL Kõrgema Hariduse Ministri käskkirjale 28.veebruarist 1951.a. ja ENSV Ministrite Nõukogu määrusele 27.märtsist 1951.a.[3] Tehnikumi õppetööd hakkas nüüd juhendama NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumi Õppeasutuste valitsus.

---

1) ENSV Haridusministeeriumi arhiiv, tehnikumide osakond, 1945, toimik 92, ENSV Rahvakomissaride Nõukogult saadud korraldused.

2) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1948/49.

3) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1950/51.

Vastavalt ENSV Laiatarbe Tööstuskaupade Ministri[1] käskkirjale nr.237 11.juunist 1954.a. sai Tallinna Tekstiilõmblustehnikum järjekordselt uue nime - Tallinna Kergetööstuse Tehnikum, millist nimetust ta oli kandnud ka varem.[2]

1954.a. suvel toimus tehnikumi elus järjekordne muudatus. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse nr.7946-r 23.juulist 1954.a. ja ENSV Ministrite Nõukogu määruse nr.1083-R 6.augustist 1954.a. põhjal liideti Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi külge Tallinna Arve-Plaanindustehnikum.[3]

1957.aastal toimunud ENSV Rahvamajanduse Nõukogu moodustamine puudutas ka tehnikume. Tallinna Kergetööstuse Tehnikum läks üle ENSV Rahvamajanduse Nõukogu alluvusse, kus tehnikumi juhtimist teostas vastav juhtivate kaadrite osakond.

1959.aastal läks tehnikum üle ENSV Ministrite Nõukogu Riikliku Kõrgema ja Kesk-eriharidu se Komitee alluvusse, milline juhib tehnikumi tööd ka praegu.

Tehnikumi nimetuse muutumine oli osaliselt tingitud tehnikumi profiili ja erialade muutumisest, sõltus aga ka tehnikumi alluvusest.

---

1) 1953.a. nimetati ENSV Kergetööstuse Ministeerium ümber ENSV Laiatarbe Tööstuskaupade Ministeeriumiks.

2) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1955/56.

3) Samas.

1. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi erialad

Tallinna Kergetööstuse Tehnikum rajati käsitöökooli baasil ja see väljendus esialgu ka erialades. Arenev kergetööstus nõudis aga kvalifitseeritud kaadrit suurtööstusele. Kõik see tingis vajaduse muuta erialasid tehnikumis, võtta kasutusele uued õppekavad ja hakata ette valmistama sotsialistlikule suurtööstusele vajalikku kaadrit.

See tehnikumi ümberkorraldamine võttis rea aastaid aega, kuid selle tulemusena muutus tehnikum kindlalt tööstusliku profiiliga õppeasutuseks, milline varustab kaadriga kõiki ENSV kergetööstuse, eriti tekstiilitööstuse, õmblustööstuse ja jalatsitööstuse ettevõtteid.

Tehnikumi muutumist käsitööstuslikust õppeasutusest tööstuslikuks tehnikumiks iseloomustab erialade muutumine. Seejuures on iseloomustav asjaolu, et uute erialade moodustamine toimub tihedas seoses meie vabariigi kergetööstuse arenguga ja nõudmise kasvuga kaadri järgi.

Kui vaatleme tehnikumi erialasid tema asutamisaastal, s.o. 1944.a., siis näeme, et peaaegu täielikult on tegemist käsitööstuslike erialadega: riietuse konstrueerimine ja modelleerimine, pesuõmblus,

dekoratiiv-kudumine (käsitelgedel), peakatete tootmine, trikotaaž ja tikand, juuksuritöö.[1] Erialad olid üle võetud Tallinna Naiskutsekoolist. Põhjuseks, miks säilusid Naiskutsekooli erialad, oli kindlasti asjaolu, et 1944.a. alustas tehnikum tööd õppeaasta keskel, tema formeerimisel puudus vajalik õppejõudude kaader ja materiaalne baas ning seetõttu oli paratamatult vaja kasutada eelnevast õppeasutusest pärit olevat kaadrit ja materiaalset baasi. Kindlasti avaldas mõju ka see, et ENSV Hariduse Rahvakomissariaadil, kelle poolt tehnikum asutati, oli veel suuri raskusi fašistliku okupatsiooni ajal laostunud koolivõrgu taastamisega vabariigis, mis ei võimaldanud küllaldaselt tähelepanu ja rahaliste vahendite suunamist tehnikumi tegevuse korraldamiseks.

Selline olukord ei kesta aga kaua. Juba esimese õppeaasta II semestril algab tehnikumi erialade ümberkujundamine. Esimeseks sammuks selles osas on juuksuritöö eriala likvideerimine, kusjuures õpilased suunati ümber teistele erialadele või vastavatesse ettevõtetesse. Erialade muutmine jätkub ka järgneval 1945/46.õppeaastal. Likvideeritakse pesuõmbluse eriala, mis põhines täielikult käsitööl.[2]

---

1) ENSV Haridusministeeriumi arhiiv, tehnikumide osakond, 1945, toimik 94, aruanded tehnikumide kohta.

2) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1945/46.

Esialgu piirduti seega vaid mõnede käsitöös-tuslike erialade likvideerimisega, mis ei vastanud areneva elu nõuetele. Ja nii on 1945/46.õppeaastal erialade arv vähenenud kuuelt neljale: 1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine, 2. trikotaaž ja tikand, 3. peakatete tootmine, 4. dekoratiiv-kudumine.[1)]

Selline olukord jääb püsima ka järgneval 1946/47.õppeaastal. Alles 1947/48.õppeaastal hakkab tehnikumi profiil muutuma tööstuslikuks. Võiks öelda isegi, et antud õppeaasta tähistab murrangut tehnikumi elus. Nimelt sellel õppeaastal ei esinenud vastuvõtus enam trikotaaži ja tikandi ja peakatete tootmise erialasid. Nende asemele avati kaks uut eriala - mehaanilise kudumise ja mehaanilise ketramise erialad (hiljem nimetati vastavalt kudumise tehnoloogia ja ketramise tehnoloogia erialadeks). Tuleb märkida, et need olid esimesed täielikult tööstuslikud erialad, millised annavad kaadrit otseselt suurtootmisele. Uutele tööstuslikele erialadele õpilaste vastuvõtt ei toimunud aga ilma raskusteta. Nimelt jäi 1947/48.õppeaastal vastuvõtuplaan täitmata ja seda just uute erialade osas.[2)] Põhjus

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1945/46.

2) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1947/48.

seisnes siin järgmises: esiteks, uute erialade kinnitamine tehnikumile toimus hilinemisega, mistõttu puudus võimalus nende igakülgseks tutvustamiseks vabariigis; teiseks, tehnikum oli senini tuntud veel käsitööstusliku õppeasutusena ja seetõttu esitasid sisseastumisavaldusi suures osas õpilased, kes (samuti ka kelle vanemad, kuna tegemist on 7.kl. lõpetanutega) olid huvitatud käsitööstusliku eriala omandamisest. Mainitud puudujääki õnnestus osaliselt likvideerida alles järgneval õppeaastal.

Järgmisel õppeaastal lisandus veel üks uus tööstuslik eriala - õmblustoodete tehnoloogia.

Nii on 1948/49.õppeaastal tehnikumis järgmised erialad: riietuse konstrueerimine ja modelleerimine, peakatete tootmine, dekoratiiv-kudumine, trikotaaž ja tikand, kudumise tehnoloogia, õmblustoodete tehnoloogia.[1)] Seejuures tuleb märkida, et uute õpilaste vastuvõtt toimus vaid puhttööstuslikele erialadele: õmblustootmise tehnoloogia, kudumise tehnoloogia ning riietuse konstrueerimine ja modelleerimine. Õppeaasta vältel dekoratiiv-kudumise, peakatete tootmise ning trikotaaži ja tikandi erialade II ja III kursuse õpilased viidi üle kudumise tehnoloogia ja riietuse konstrueerimise ning modelleerimise eriala-

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1948/49.

dele ja käsitööstuslikud erialad seega likvideeriti. IV kursused likvideeritavatel erialadel lõpetasid kevadel ja seega oli tehnikum 1949/50.õppeaastaks omandanud täielikult tööstusliku profiili.[1] Vanadest erialadest oli säilunud ainult riietuse konstrueerimise ja modelleerimise eriala, milline oli omandanud tööstusliku sisu.

1949/50.õppeaastast alates töötas tehnikumis neli tööstuslikku eriala: 1. kudumise tehnoloogia, 2. ketramise tehnoloogia, 3. õmblustoodete tehnoloogia, 4. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine.[2] Neile erialadele lisanduvad alates 1953/54. õppeaastast alates õmblus-trikotaažtoodete tehnoloogia eriala ja tööstusettevõtete elektriseadmete eriala.[3] Tehnikumi tööstuslik profiil seega laienes.

1954/55.õppeaastal ühendatakse Tallinna Kergetööstuse Tehnikumiga Tallinna Arve-Plaanindustehnikum (vt.lk.36). Koos sellega suurenes tunduvalt erialade arv tehnikumis, mis tingis vajaduse osakondade moodustamiseks, et tööd paremini organiseerida.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1949/50.

2) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1949/50.

3) Samas, aasta-aruanne 1953/54.

Moodustati kolm osakonda, millest kaks hõlmasid tehnikumis varem olemasolnud erialasid, kolmas aga ühendas uusi, juurdetulnud erialasid. Erialade jaotus osakondadesse kujunes järgnevaks: I tekstiiliosakond - 1. kudumise tehnoloogia eriala, 2. ketramise tehnoloogia eriala, 3. tekstiilikäitiste plaanimise eriala, 4. tööstusettevõtete elektriseadmete eriala; II õmblus- ja trikotaaži osakond - 1. õmblustoodete tehnoloogia eriala, 2. õmblus-trikotaažtoodete tehnoloogia eriala, 3. riietuse konstrueerimise ja modelleerimise eriala; III arve-plaaninduse osakond - 1. tööstusraamatupidamise eriala, 2. materiaal-tehnilise varustamise ja turustamise eriala, 3. statistika eriala.[1] Näeme, et tehnikumi profiilis on taas tekkinud muudatus - kõrvuti tootlike erialadega esinevad ka majanduslikud erialad.

Tehnikumi erialadele lisandub 1956/57.õppeaastal veel üks uus, sisult küll tehnikumi profiilist erinev eriala - põllumajanduse elektrifitseerimine.[2] Mainitud eriala toodi Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi üle Türi Põllumajanduse Tehnikumist, kuna seal puudus erialale vajalik materiaalne tehniline baas.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1954/55.

2) Samas, aasta-aruanne 1956/57.

Toodi üle II ja III kursus, kuna I kursusele toimus vastuvõtt 1956/57.õppeaastal Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis.

Põllumajanduse elektrifitseerimise eriala liitmine Tallinna Kergetööstuse Tehnikumile osutus võimalikuks seetõttu, et tehnikumis oli olemas mõnevõrra lähedane eriala - tööstusettevõtete elektriseadmed. Kuid uus eriala ei liitunud orgaaniliselt teiste kergetööstuslike erialadega, muutes üldise pildi mõnevõrra kirjuks. Antud eriala eksisteerib Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi juures kuni 1962.a., mil lõpetab IV kursus, uut vastuvõttu põllumajanduse elektrifitseerimise erialale 1960/61.õppeaastaks enam ei toimunud. Eriala viidi üle Tallinna Polütehnikumi.

Küllalt põhjendatud on aga kahe uue kergetööstusliku eriala loomine 1957/58.õppeaastal: nahktoodete tehnoloogia ja naha- ja parkainete tehnoloogia erialad.[1] Nimetatud erialade juurdetoomine tehnikumi laiendas tunduvalt tehnikumi tegevussfääri kergetööstuse aladel, hõlmates kõrvuti tekstiilitööstuse ja õmblustööstusega nüüd ka teist küllaltki olulist ja arenevat kergetööstuse haru - jalatsite tootmist. Kuna meie vabariigi järjest laienev jalatsitööstus tunneb suurt puudust kvalifitseeri-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1957/58.

tud kaadrist, sealhulgas ka kesk-eriharidusega kaadrist, siis omab nimetatud erialade avamine suurt tähtsust kogu vabariigi ulatuses.

1959/60.õppeaastal lisandub veel üks uus eriala jalatsite tootmise alal, nimelt jalatsite modelleerimise eriala. Tekstiilierialad täienevad kangaste viimistlemise erialaga. Majanduslikele erialadele tuli juurde eriala "tehniline normeerimine tööstuses".[1)]

Nimetatud eriala moodustati ENSV Rahvamajanduse Nõukogu initsiatiivil, kuna vabariigis valitses terav puudus kaadri järgi antud erialal. Seisuga 1.detsember 1956.a. oli meie vabariigi tööstuses normeerijatest kõrgema haridusega 6,6%, kesk-eriharidusega 18,4%, ilma eriharіduseta 75%.[2)] Tegelikult nimetatud eriala üleliidulises erialade loetelus ei esine ja seetõttu ei nõustunud ENSV MN Kõrgema ja Kesk-eriharіduse Komitee, kelle allusvusse Tallinna Kergetööstuse Tehnikum üle viidi, antud eriala edasise eksisteerimisega ning esimene lend jäi ka viimaseks.

1961.a. sügisel asutati Tallinnas uus tehnikum - Tallinna Majandustehnikum. Seoses uue õppeasutuse avamisega toimusid muudatused ka Tallinna

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1959/60.

2) A.V e i m e r, Eesti NSV sotsialistlik industrialiseerimine, Tallinn 1958, lk.349.

Kergetööstuse Tehnikumis, kes andis vastasutatud tehnikumile üle majanduslikud erialad. Kuna ka elektrierialad on likvideerimisel, siis muutub tehnikum rangelt kergetööstuslikuks - õmblus-, tekstiili- ja nahaerialad.

Tehes kokkuvõtet erialade kohta Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis tuleb märkida, et aastate jooksul on siin toimunud olulisi muudatusi. Alustades oma tegevust käsitööstusliku õppeasutusena on ta tänapäeval jõudnud välja eesrindlikuks tööstuslikuks tehnikumiks. On vaieldamatu, et käsitööstuslike erialade asendamine tööstuslike erialadega ja sellega kaasnev tehnikumi profiili muutumine, on ainuõige arengutee tehnikumi jaoks. Enamik käsitöönduslikke erialasid on muutunud koos tööstuse tormilise arenguga meie maal teisejärgulisteks ja vähemtähtsateks. Samuti ei ole mõningate spetsialistide (juuksuritöö, peakatete käsitööstuslik tootmine) ettevalmistamiseks vaja kesk-eriharidust, vaid piisab vastavatest kursustest ja õppekombinaatidest.

Kuna Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi ülesandeks on valmistada ette kaadrit kergetööstusele, siis tuleks lugeda põhierialadeks kergetööstuslikke erialasid. Kuid kõrvuti kergetööstuslike erialadega toimus õppetöö rea aastate jooksul teistel erialadel. Ei saa lugeda tehnikumi profiiliga ühtekuuluvaks majanduslikke erialasid, millised esinesid teh-

nikumis 1954.aastast kuni 1961.a. sügiseni. Osalt küll püüti sobitada majanduslikke erialasid tehnikumi põhierialadega, andes neile kergetööstuslikku iseloomu (plaanimise eriala), kuid üldises osas jäid nad ikkagi kõrvale põhierialadest. Majandustehnikumi rajamist 1961.a. tuleb lugeda õigeks sammuks. Kuna Tallinna Majandustehnikum valmistab ette kaadrit kõikidele rahvamajanduse harudele, siis on iseseisva majandusliku õppeasutuse olemasolu põhjendatud.

Erinev on olukord tehnilise normeerimise eriala osas. Nagu juba eelpool märgitud, on meie vabariigis terav puudus selle eriala spetsialistide järgi. On selge, et tehnikumis ei saa ettevalmistada spetsialiste erialal, millist ei esine üleliidulises kesk-eriõppeasutuste erialade loetelus. Kuid arvestades vabariigi vajadusi peaks ENSV MN Kõrgema ja Kesk-erihariduse Komitee astuma samme nimetatud eriala kinnitamiseks üleliiduliste organite poolt. Tehnilise normeerimise eriala tuleks taastada Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis. Samuti oleks vajalik nimetatud eriala asutada ka teistes tööstuslikes tehnikumides, kuna tehnilise normeerimise eriala igas rahvamajanduse harus omab erineva iseloomu.

Õigustatuks ei saa lugeda ka elektrierialade sissetoomist Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi.

Põhjuseks nimetatud erialade sissetoomisel oli terav vajadus vastava kaadri järele. Põllumajanduse elektrifitseerimise eriala toodi üle põllumajanduslikust tehnikumist, kuna seal puudus vajalik materiaalne baas. Tööstusettevõtete elektriseadmete eriala aga loodi tingituna nõudmisest kaadri osas. Vaieldamatu on see, et antud erialade moodustamine oli vajalik. Kuid näib, et oleks olnud otstarbekam moodustada need erialad Tallinna Polütehnikumi juures, kus antud perioodil töötasid juba elektri erialad ja kus oli olemas vajalik materiaalne tehniline baas, Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis tuli aga asuda selle baasi loomisele, mis oli seotud tunduvate kuludega.

Märkimisväärseks puuduseks tuleb lugeda ketramise tehnoloogia ja kudumise tehnoloogia erialade likvideerimist. 1952/53. ja 1953/54.õppeaastatel oli viimane vastuvõtt nimetatud erialadel ja viimane lend lõpetas 1956/57.õppeaastal. Vajadus nimetatud eriala spetsialistide järgi on olemas. Viimase lennu tööle suunamisel ületas nõudmine tunduvalt lõpetajate arvu. Meie vabariigi tekstiilitööstuses tuli 1955.aastal ainult 3,6 insener-tehnilist töötajat 100 töölise ja teenistuja kohta. Samal ajal tuli kogu tööstuses 8,2 insener-tehnilist töötajat 100 töölise ja teenistuja kohta ning elektrijaama-

des ja võrkudes koguni 14,2 töötajat.[1] Nimetatud erialade likvideerimiseks mõjuvat põhjendust ei leidu. Erialade sulgemine toimus ENSV Laiatarbe Tööstuskaupade Ministeeriumi poolt, kusjuures seda toetas ka tolleaegne tehnikumi direktor H.Luik, kuigi enamik tehnikumi juhtkonnast ja õppejõududest ei pidanud seda õigeks. Veel enamgi, nimetatud erialade osas tuleb märkida, et nende avamine oleks pidanud toimuma tunduvalt varem. Kohe peale ENSV vabastamist fašistlikest okupantidest algas ju meie tekstiilitööstuse, sealhulgas ka Kreenholmi Manufaktuuri ja "Balti Manufaktuuri" taastamine ning valitses terav vajadus kaadri järele. Näib olevat otstarbekas kudumise tehnoloogia ja ketramise tehnoloogia erialade taastamine Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis, kuna meie vabariigis esineb veel praegugi vajadus antud erialade spetsialistide järgi. Vastuvõttu võiks teostada ka vaheldumisi, s.o. ühel aastal võtta vastu kudumise erialale, teisel aastal - ketramise erialale.

Eelpooltoodud kaalutlustest lähtudes peaks edaspidiselt jätkuma tehnikumi erialade kindel piiritlemine kergetööstuse sfääriga, mis võimaldaks tunduvalt tõsta õppetöö taset.

---

1) A. V e i m e r, Eesti NSV sotsialistlik industrialiseerimine, Tallinn 1958, lk.347.

TALLINNA KERGETÖÖSTUSE TEHNIKUMI ERIALADE ARENG 1944/45 – 1962

TABEL NR. 7

JRK NR.	ERIALAD \ ÕPPEAASTAD	1944/45	1945/46	1946/47	1947/48	1948/49	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
1.	JUUKSURITÖÖ																		
2.	PESUÕMBLUS																		
3.	TRIKOTAAŽ JA TIKAND																		
4.	DEKORATIIV-KUDUMINE																		
5.	PEAKATETE TOOTMINE																		
6.	RIIETUSE KONSTRUEERIMINE JA MODELLEERIMINE																		
7.	KUDUMISE TEHNOLOOGIA																		
8.	KETRAMISE TEHNOLOOGIA																		
9.	ÕMBLUSTOODETE TEHNOLOOGIA																		
10.	ÕMBLUSTRIKOTAAŽTOODETE TEHNOLOOGIA																		
11.	TÖÖSTUSETTEVÕTETE ELEKTRISEADMED																		
12.	TEKSTIILIKÄITISTE PLANEERIMINE																		
13.	RAAMATUPIDAMINE																		
14.	MATERIAAL-TEHNILINE VARUSTAMINE JA TURUSTAMINE																		
15.	STATISTIKA																		
16.	PÕLLUMAJANDUSE ELEKTRIFITSEERIMINE																		
17.	NAHKTOODETE TEHNOLOOGIA																		
18.	NAHA JA PARKAINETE TEHNOLOOGIA																		
19.	TEKSTIILITÖÖSTUSE SEADMED JA TEHNOLOOGIA (AINULT KAUGÕPPE- JA ÕHTUSES. OSAKONNAS)																		
20.	JALATSITE MODELLEERIMINE																		
21.	KANGASTE VIIMISTLEMINE																		
22.	TEHNILINE NORMIMINE TÖÖSTUSES																		

- KÄSITÖÖSTUSLIKUD ERIALAD
- KERGETÖÖSTUSLIKUD ERIALAD
- MAJANDUSLIKUD ERIALAD
- ELEKTRI-ERIALAD

2. Õpilaste vastuvõtt Tallinna
Kergetööstuse Tehnikumi

Tehnikumi komplekteerimisel õpilastega ja uute õpilaste igaaastasel vastuvõtul tuleb eelkõige lähtuda rahvamajanduse vajadustest kaadri järgi. Kõrvuti sellega aga avaldab mõju ka rida teisi tegureid, nagu tehnikumi materiaalne baas, õppejõudude kaader jne. (milliseid küsimusi vaatleme hiljem). Uute õpilaste vastuvõtu kohta tehnikumi esimesel õppeaastal puuduvad andmed. Võib oletada, et kuna tehnikum alustas õppetööd õppeaasta keskel, mitte kaua peale Tallinna vabastamist fašistlikest okupantidest, siis uute õpilaste organiseeritud vastuvõttu ei toimunud. Põhilise hulga õpilastest moodustasid need õpilased, kes olid juba eelnevatel aastatel õppinud Tallinna naiskutsekoolides, millede baasil moodustati tehnikum. Esimene organiseeritud vastuvõtt toimus 1945/46.õppeaastaks. Õpilasi võeti vastu I kursusele järgnevatele erialadele:[1)]

1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 86
2. trikotaaž ja tikand	- 42
3. peakatete tootmine	- 22
4. dekoratiiv-kudumine	- 25
	kokku - 175

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1945/46.

Näeme, et vastuvõtt on suhteliselt suur - 175 õpilast. Iseloomulik on ka see, et vastuvõtt ei ole erialade suhtes ühtlane - riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialale võeti vastu 86 õpilast, s.t. ligi pool kogu vastuvõtust, kuna see oli ainus eriala, milline omas ka tööstuslikku külge. Samal ajal ei õigusta end kuidagi 42 õpilase suurune vastuvõtt trikotaaži ja tikandi erialale, kuna see on täiesti käsitööstuslik eriala. Vastuvõtu analüüsist selgub, et uute õpilaste vastuvõtu plaan oli veel suurel määral juhuslik, lähtuti õppeasutuse sisemistest ettepanekutest. Eelpooltoodut kinnitab ka asjaolu, et antud perioodil valmistas tehnikum kaadrit ette peamiselt artellidele, millised olid alles kujunemisjärgus ja seega puudus õige ülevaade tegelikust kaadri vajadusest.

Õppeaasta jooksul selgus, et vastuvõtt ei vastanud rahvamajanduse vajadustele ja seoses sellega püüti järgnevat vastuvõttu mõnevõrra reguleerida.

1946/47.õppeaastaks viidi I kursuse vastuvõtt läbi järgmiselt:[1)]

1.	riietuse konstrueerimise ja modelleerimise eriala	- 30
2.	trikotaaži ja tikandi eriala	- 22
3.	peakatete tootmise eriala	- 21
4.	dekoratiiv-kudumise eriala	- 30
	kokku	103

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1946/47.

Üldist vastuvõtu kontingenti vähendati ja püüti reguleerida ka vastuvõetute arvu erialade osas. Siiski oli ka sellel aastal vastuvõtus märgata n.ö. juhuslikkuse jooni. Ebakindel ei olnud vastuvõtt mitte ainult kvantiteedilt vaid ka kvaliteedilt. Neil aastatel saabus tehnikumi veel hulgaliselt õpilasi maalt. Kuna meie vabariigis ei olnud veel toimunud põllumajanduse üldist kollektiviseerimist, siis säilusid osal üksik-talupoegadel kohati veel kodanlikust korrast pärinevad vaated ja nad saatsid oma lapsi õppima käsitööd. Kuigi tehnikumis olid veel säilunud käsitööstuslikud erialad, ei olnud enam tegemist mingi kodanluse-aegse õmbluskooliga, vaid nõukoguliku tehnikumiga, kus nõudmiste tase oli kõrge. Ja seetõttu paljud õpilased, kelle soovidele tehnikum ei vastanud, lahkusid. Teisest küljest, enam teadlikke noori ei rahuldanud tehnikumi käsitööstuslik külg ja paljud neist siirdusid kas mõnda enam tööstuslikku tehnikumi õppima või otseselt tööle. Kõik see tingis küllaltki suure väljalangevuse õpilaste kontingendist. 1945/46.õppeaastal lahkus tehnikumi 516 õpilasest 105 õpilast, s.o. 20,3% õpilaste arvust.[1] 1946/47.õppeaastal

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1945/46.

oli lahkunuid 58, s.t. 16%.[1)]

1947/48.õppeaastal moodustati tehnikumis uued tehnilised erialad - kudumise tehnoloogia ja ketramise tehnoloogia (vt. lk.39). Uute erialade vastuvõtul arvestati juba tööstuse vajadusi ja see muutis vastuvõtuplaani tunduvalt konkreetsemaks. Vastuvõtt oli planeeritud järgmiselt:[2)]

1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 30
2. dekoratiiv-kudumine	- 25
3. kudumise tehnoloogia	- 30
4. ketramise tehnoloogia	- 30
kokku	- 115

Uute erialade avamine ei toimunud aga puudujääkideta. Vastuvõtuplaan täideti vaid 64,3%-liselt (vt.lk.39):

1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 38
2. dekoratiiv-kudumine	- 27
3. kudumise tehnoloogia	- 9
4. ketramise tehnoloogia	- -
kokku	- 74

Uutel erialadel ei saadud seega õppegruppe avada. Õpilaste arv tehnikumis õppeaasta algul oli 264, välja langes 40 õpilast, s.t. 15%.[3)]

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1946/47.

2) Samas, aastaaruanne 1947/48.

3) Samas, aastaaruanne 1947/48.

Järgneval 1948/49.õppeaastal hakkas olukord uute õpilaste vastuvõtus stabiliseeruma. Uusi õpilasi võeti vastu 89 järgmistele erialadele:[1)]

1. kudumise tehnoloogia	- 25
2. õmblustoodete tehnoloogia	- 28
3. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 36
kokku	89

Selleks, et parandada eelnevate aastate jooksul väljalangevuse läbi tekkinud lünki võeti vastu vanematele kursustele veel 50 õpilast.

Õpilaste jagunemine kursuste ja erialade järgi 1948/49.õppeaasta algul oli järgmine:[2)]

	I	II	III	IV	Kokku
1. riietuse konstr. ja modell.	36	34	56	51	177
2. peakatete tootmine	-	-	9	8	17
3. dekoratiiv-kudumine	-	27	15	14	56
4. trikotaaž ja tikand	-	-	14	21	35
5. kudumise tehnoloogia	25	-	-	-	25
6. õmblustoodete tehnoloogia	28	-	-	-	28
	89	61	94	94	338

Mainitud aasta väljalangevus on enam-vähem sarnane eelmistele aastatele - 18%. Lahkumise põhjustena esines kõrvuti perekondlike, tervislike, majanduslike jne. põhjustega siirdumist teistesse tööstus-

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1948/49.

2) Samas.

likesse õppeasutustesse, kuna vanematel kursustel olid veel ülekaalus käsitööstuslikud erialad. Samuti avaldasid mõju raskused elamispinnaga, kuna tehnikumil ei olnud oma ühiselamut.

Järgneval 1949/50.õppeaastal olulisi muudatusi ei toimunud. Õpilaste vastuvõtt suurenes 119-le:[1)]

1. kudumise tehnoloogia erialale	- 30
2. ketramise tehnoloogia erialale	- 27
3. õmblustoodete tehnoloogia erialale	- 31
4. riietuse konstrueerimine ja modelleerim.	- 31
kokku	119

Tänu eelneval õppeaastal toimunud muudatustele (peakatete tootmise, dekoratiiv-kudumise ja trikotaaži ja tikandi erialade II ja III kursuse õpilased viidi üle tööstuslikele erialadele, (vt. lk.40)) omas tehnikum nüüd täielikult tööstuslikku profiili:

	I	II	III	IV	Kokku
1. kudumise tehnoloogia	30	25	19	-	74
2. ketramise tehnoloogia	27	-	-	-	27
3. õmblustootmise tehnoloogia	31	26	-	-	57
4. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	31	25	34	57	147
	189	76	53	57	305

1950/51.õppeaastast kuni 1954/55.õppeaastani olulisi muudatusi ei toimunud. I kursuse vastuvõtu

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1949/50.

kontingent muutub kindlamaks, moodustades 1950/51. õppeaastal 99 õpilast ja 1951/52.õppeaastal ning 1952/53.õppeaastal 90 õpilast aastas. Vastuvõtt toimus kolmel tööstuslikul erialal: kudumise tehnoloogia, ketramise tehnoloogia, õmblustoodete tehnoloogia. Õpilaste arv nimetatud kolmel õppeaastal oli vastavalt 301, 278 ja 283. Häirivalt mõjub õpilaste väljalangevuse protsent, mis saavutab 1950/51.õppeaastal kõrgeima taseme - 23% õpilaste arvust. Mainitud suur väljalangevus oli tingitud peamiselt elukoha puudumisest, kuna tehnikumil ei olnud ühiselamut ja väljaspoolt Tallinna pärit olevatel õpilastel oli suuri raskusi elamispinnaga. Suure osa väljalangemist moodustasid I kursuse õpilased, kellel ei õnnestunud lahendada korteriküsimust:[1]

	Õpilaste arv	
	1950/51.a. vastuvõetud I kursusele	1950/51.a. kevadel I kursusel
1. kudumise tehnoloogia	32	18
2. ketramise tehnoloogia	31	11
3. õmblustoodete tehnoloogia	36	27
	99	56

Mitme aasta jooksul oli Tallinna Kergetööstuse Tehnikum saanud tuntuks tööstusliku tehnikumina

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1950/51.

ja siia astus õppima üha enam õpilasi väljaspoolt Tallinna, eriti sellistest tekstiilikeskustest nagu Narva, Pärnu, Sindi aga ka Viljandi, Mõisaküla jm. Kuna tehnikumil puudus ühiselamu, siis põhjustas see paratamatult väljalangevust.

Järgneval õppeaastal õnnestus tehnikumil seda kitsaskohta osaliselt likvideerida. Saadi ruumid ühiselamuks, kuigi esialgu väikesed. Alates 1951/52. õppeaastast hakkab väljalangevuse % pidevalt langema ja jõuab 1954/55.õppeaastal 5,5%-ni (vt.tabel 8).

Enam-vähem püsivaks jääb ka 1951/52.õppeaastast - 1954/55.õppeaastani õpilaste üldarv, kõikudes 270-300 õpilaseni (vt. tabel 8).

Olulisem muudatus tehnikumi õpilaste kontingendis toimus 1954/55.õppeaastal, mil ühendati tehnikumiga Tallinna Arve-Plaanindustehnikum. Uute õpilaste vastuvõtt kasvas kahekordseks:[1)]

1. riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal - 30
2. õmblustrikootoodete tehnoloogia erialal - 30
3. tööstusettevõtete elektriseadmete " - 30
4. tööstusraamatupidamise " - 60
5. tekstiilikäitiste plaanimine " - 30

kokku - 180

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1954/55.

Tabel nr. 8

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi päevase osakonna õpilaste liikumine 1945-1962 [1]

	45/46	46/47	47/48	48/49	49/50	50/51	51/52	52/53	53/54	54/55	55/56	56/57	57/58	58/59	59/60	60/61	61/62
Õpilaste arv õ.a.algul	516	360	264	338	308	301	279	283	276	525	423	473	464	418	539	620	547
tuli juurde	-	8	14	7	5	11	1	-	-	-	2	1	2	5	-	-	
lahkus	105	58	40	61	70	72	37	42	30	29	24	16	28	25	33	34	
%	20,3	16	15	18	22	23	13	14,8	10,8	5,5	5,6	3,6	6	5,9	6,1	5,4	
Õpilaste arv õ.a. lõpul	411	310	238	284	243	229	243	245	246	496	401	458	456	398	506	586	

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanded 1945/46-1960/61.

Nagu näeme vastuvõtu arvudest, suurenes vastuvõtt just majanduslike ja elektri erialade osas. Otseselt kergetööstuslikele erialadele võeti vastu vaid 60 õpilast 180-st. Seega vastuvõtu kasv on mõnevõrra petliku iseloomuga, kuna vastuvõtt kergetööstuse erialadele võrreldes eelnevate aastatega vähenes. Osale majanduslikest erialadest püüti anda kergetööstuslik kallak, nagu tekstiilikäitiste plaanimise eriala, kuid see ei muutnud olukorda. Kõik see viis selleni, et tehnikumi üldpilt muutus tunduvalt kirjumaks. Kasvas ka õpilaste arv. 1954/55. õppeaasta lõpul oli päevases osakonnas õpilaste jaotus kursuste ja erialade kohaselt järgmine:[1)]

	I	II	III	IV	Kokku
1. ketramise tehnoloogia	-	-	15	19	34
2. kudumise tehnoloogia	-	22	20	16	58
3. õmblustoodete tehnoloogia	-	-	22	24	46
4. õmblustrikootoodete tehnoloogia	31	31	-	-	62
5. tööstusettevõtete elektriseadmed	25	26	-	-	51
6. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	30	-	-	-	30
7. tekstiilikäitiste plaanimine	26	-	-	-	26
8. statistika	-	-	22	-	22
9. materiaal-tehniline varustamine ja turustamine	-	13	-	-	13
10. tööstusraamatupidamine	58	49	47	-	154
	170	141	126	59	496

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1954/55.

1956/57.õppeaastal vähendati küll mõnevõrra uute õpilaste vastuvõttu:[1)]

1. õmblustoodete tehnoloogia (11 kl.baasil) - 30
2. tööstusraamatupidamine (- " -) - 30
3. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine (7 kl.baasil) - 30
4. põllumajanduse elektrifitseerimine (- " -) - 30

120

Seejuures näeme, et kergetööstuslikud erialad moodustavad vastuvõtust 50%. Antud aastal võetakse vastu ka esimesed grupid keskkooli baasil.

Õpilasi oli õppeaasta algul 473, õppeaasta lõpul 457, seega väljalangemine - 16 õpilast ehk 3,6%.

1957/58.õppeaastal suurendati taas vastuvõttu päevasesse osakonda - 180 õpilast:[2)]

1. õmblustoodete tehnoloogia (7 kl.baasil) - 30
2. nahktoodete tehnoloogia (- " -) - 30
3. naha ja parkainete tehnoloogia (- " -) - 30
4. kergetööstuse ettevõtete plaanimine (11 kl.baasil)- 30
5. tööstusettevõtete elektriseadmed (7 kl.baasil)- 30
6. põllumajanduse elektrifitseerimine (- " -) - 30

kokku 180

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1956/57.

2) Samas, aastaaruanne 1957/58.

Tervitavaks nähtuseks oli kahe uue kergetööstusliku eriala avamine - nahktoodete tehnoloogia ning naha ja parkainete tehnoloogia -, kuhu võeti vastu kokku 60 õpilast.

1958/59.õppeaastal oli samuti suur vastuvõtt tehnikumi päevasesse osakonda:[1)]

1. õmblustoodete tehnoloogia	- 30
2. nahktoodete tehnoloogia	- 30
3. põllumajanduse elektrifitseerimine	- 30
4. õmblustoodete tehnoloogia (11 kl.baasil)	30
5. tööstusraamatupidamine	- 24
Kokku	- 144

Õpilaskontingendi liikuvus on enam-vähem sarnane eelmiste aastatega, väljalangevuse ulatudes 5,9% õpilaste üldarvust.

1959/60.õppeaasta vastuvõtt oli veel suurem, ulatudes 201 inimeseni:[2)]

	Plaan	Võeti vastu
1. õmblustoodete tehnoloogia	30	30
2. õmblus-trikootoodete tehnoloogia	30	30
3. jalatsite modelleerimine	30	30
4. kangaste viimistlemine	30	30
5. põllumajanduse elektrifitseerimine	30	30
6. raamatupidamine	30	25
7. tehniline normimine tööstuses	30	26
	210	201

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1958/59.
2) Samas, aasta-aruanne 1959/60.

Vastuvõtus kaldub ülekaal nüüd juba kergetööstuslike erialade poole.

Veelgi enam muutub olukord järgneval 1960/61. õppeaastal, mil 173 vastuvõetud õpilasest 150 oli kergetööstuslikel erialadel:[1]

1. õmblustoodete tehnoloogia	(eesti k.) (7 kl.baasil)	- 30
2. õmblus-trikootoodete tehnoloogia	(7 kl.baasil)	- 30
3. jalatsite modelleerimine	(- " -)	- 30
4. õmblustoodete tehnoloogia (vene k.)	(- " -)	- 30
5. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	(11 kl.baasil)	- 30
6. raamatupidamine	(- " -)	- 23
		173

Vastuvõtu plaan täideti kergetööstuslike erialade osas, milliste vastu oli suurem huvi.

Õpilaste väljalangevus on antud õppeaastal enam-vähem endine - 5,4%. Väljalanguse põhjustena tuleb märkida kõigi viimaste aastate kohta peamiselt nõrka õppeedukust, distsipliinirikkumisi, majanduslikke põhjusi ja tervislikke põhjusi.

Kui vaadelda õpilaste arvu muutumist tehnikumis, siis näeme selle pidevat suurenemist, ulatudes päevases osakonnas 547-ni käesoleval õppeaastal.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1960/61.

Kui ettevalmistatava kaadri üldine maht põhiliselt rahuldab vabariigi kergetööstuse vajadusi, siis kerkib paratamatult esile üksikute erialade suuruse küsimus.

Tuleb märkida, et tehnikumi algaastail esines veel küllaltki suuri puudusi ettevalmistatava kaadri osas. Ei õigustanud end kaadri ettevalmistamine käsitööstuslikel erialadel, nagu trikotaaž ja tikand, peakatete tootmine jne. Neil erialadel õpilaste vastuvõtt ei langenud kokku tegelike vajadustega. Hilisematel aastatel vastuvõtt tööstuslikele erialadele on põhiliselt kooskõlas kaadri vajadusega tootmises. Puudusena võiks siin märkida vaid seda, et aegajalt on olnud liig suur vastuvõtt mittekergetööstuslikele erialadele, mille tõttu kannatas põhierialade vastuvõtt. Näiteks 1954/55.õppeaastal võeti vastu raamatupidamise erialale 60 õpilast, s.t. 1/3 kogu vastuvõtust. Hiljem oli aga raskusi nende määramisel kohtadele.

Uute õpilaste vastuvõtt on olnud oma suuruselt kõikuv, muutudes pea igal aastal. Näib olevat otstarbekohane vastuvõttu stabiliseerida. Ühtlane vastuvõtt võimaldaks paremini organiseerida õppetööd ja kindlustaks kaadri ühtlase juurdekasvu.

Kui vaadelda tehnikumi viimaste aastate erialasid ja õpilaste arvu neis, siis omavad olulist tähtsust naha-erialad, milliste spetsialistide järgi on vabariigis suur nõudmine. Näib, et lähemate aastate jooksul tuleb jatkata vastuvõttu nimetatud erialadel, kui mitte isegi suurendada. Mõnevõrra on vähenenud vastuvõtt riie-

tuse konstrueerimise ja modelleerimise erialale. Kuna nimetatud eriala on kujunenud täielikult tööstuslikuks, siis võiks siin säilitada olemasolevat taset. Teistes erialades langeb vastuvõtt kokku tegelikkusega, välja arvatud kudumise ja ketramise erialad, kus vastuvõtt puudub ja millised oleks vaja uuesti avada.

Õpilaste väljalangevus on rea aastate vältel olnud küllaltki suur, ulatudes 23% 1950/51.õppeaastal. Hiljem on väljalangevus vähenenud (tabel nr.8), kõikudes 5-6% ümber. See pole küll suur, kuid ka selle % vähendamiseks on võimalusi. Üheks olulisemaks momendiks on siin vastuvõetava kontingendi osas suurem nõudlikkus.

Huvitavat pilti näeme siis, kui võrdleme sisseastujate arvu lõpetajate arvuga samas grupis. Esinevad suured vahed. Näiteks 1949.a. sügisel astus õmblustoodete tehnoloogia erialale 31 õpilast, neist lõpetas 1953.a. tehnikumi 15. Samal 1949.a. astus kudumise tehnoloogia erialale 30 ja ketramise tehnoloogia erialale 27 õpilast. Lõpetajaid oli vastavalt 9 ja 5. 1950/51. õppeaastal astus ketramise tehnoloogia erialale 31 õpilast, neist lõpetas 13. Selliseid näiteid võib tuua hulganisti (vt. tabel 9). Lahkumispõhjusteks esimestel aastatel on peamiselt elamispinna puudus ja materiaalsed raskused. Hilisematel aastatel tervislikud häired, perekondlikud põhjused, nõrk õppeedukus, distsipliini rikkumised.

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi vastuvõetud õpilaste ja lõpetanute arvu võrdlev tabel [1] (päevane osakond) [2]

Tabel nr.9

	1945/46 vastu võetud	neist lõpe-tas	1946/47 vastu võetud	neist lõpe-tas	1947/48 vastu võetud	neist lõpe-tas	1948/49 vastu võetud	neist lõpe-tas	1949/50 vastu võetud	neist lõpe-tas	1950/51 vastu võetud	neist lõpe-tas	1951/52 vastu võetud	neist lõpe-tas	1952/53 vastu võetud	neist lõpe-tas	1953/54 vastu võetud	neist lõpe-tas	1954/55 vastu võetud	neist lõpe-tas	1955/56 vastu võetud	neist lõpe-tas	1956/57 vastu võetud	neist lõpe-tas	1957/58 vastu võetud	neist lõpe-tas	1958/59 vastu võetud	[illegible] 4)	1959/60 vastu võetud	4)	1960/61 vastu võetud	4)
1. juuksuritöö	likvideeriti																															
2. pesuõmblus	likvideeriti																															
3. trikotaaž ja tikand	42	17	22																													
4. peakatete tootmine	22	7	21																													
5. dekoratiivkudumine	25	10	30		27																											
6. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	86	46	30	51 [3]	38	26	36	17	31	24									30	28			30	28							30 k	
7. kudumise tehnoloogia					9	14 [3]	25	21	30	9	32	10	29	16	30	21	30	24														
8. ketramise tehnoloogia									27	5	31	13	29	19	30	15																
9. õmblustoodete tehnoloogia							28	14	31	15	36	19	32	23	30	21							30 k	32	30	27	30 k 30	27	30		60	
10. õmblustrikootoodete tehnol.																	30	27	30	21									30		30	
11. tööstusettevõtete elektri-seadmed																	30	19	30	14	30 k	17			30	16						
12. tekstiilitööstuse plaanimine																			30	20					30 k	30						
13. raamatupidamine																			60	49	30	25	30 k	27			24 k	19	25 k	22	30 k	
14. mater.-tehn.varust.ja turustamine																																
15. statistika																																
16. kangaste viimistlemine																													30			
17. põllumajanduse elektri-fitseerimine																							30	20	30	15	30		30			
18. nahktoodete tehnoloogia																									30	30	30					
19. naha- ja parkainete tehnoloogia																									30	22						
20. jalatsite modelleerimine																													30		30	
21. tehniline normimine tööstuses																													26	26		
Kokku:	175	80	103	51 [2]	74	40 [2]	89	52	119	53	99	42	90	57	90	57	90	70	180	132	60	42	120	107	180	140	144		201		173	

1) Tabel käsitleb andmeid 1945-1960, kuna hilisemad vastuvõtud ei ole veel lõpetanud.

2) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv aastaruanded 1945/46-1960/61. Statistiline aruanne 1961/62 I sem.

3) Seoses käsitööstuslike erialade likvideerimisega viidi õpilased üle teiste erialadele või lahkusid.

4) Tühjad kohad tingitud sellest, et kursused ei ole veel lõpetatud.

k - keskkooli baasil vastuvõetud rühmad lühema õppeajaga.

Kokkuvõtteks tuleb märkida, et tehnikumi õpilaste arv vastab üldjoontes kaadri vajadustele. Kokku aga ei lange õpilaste arv üksikutel erialadel kaadrite vajadusega selle eriala osas. Seetõttu tuleb senisest enam kaaluda õpilaste vastuvõttu üksikutele erialadele ja tööd selles osas paremini korraldada.

3. Tehnikumi lõpetajate töölesuunamine

Tehnikumi töö tulemusi iseloomustab kindlasti kõige paremini tehnikumi lõpetanute arv ja nende teadmiste ning oskuste tase. Vaadeldes tehnikumi lõpetajate lende, näeme siin küllaltki kirjut pilti. Kõrvuti kergetööstuslike erialade lõpetajatega laskis tehnikum rea aastate jooksul välja lõpetajaid ka mittekergetööstuslikel erialadel.

Tehnikumi esimesed lennud koosnesid peamiselt käsitööstuslikest erialadest.

Oma esimese lennu andis tehnikum 1946.a. kevadel. Lõpetajate arv oli küllaltki suur - 142 inimest, kusjuures IV kursusel õppijaid oli 144. 2 õpilast jäid kursust kordama tervislikel põhjustel. Erialade järgi oli lõpetajaid:

1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 77
2. trikotaaž ja tikand	- 29
3. dekoratiiv-kudumine	- 19
4. peakatete tootmine	- 17
kokku	142

Tabel nr. 10

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis esinenud ja esinevate erialade[1] ja omandatava kvalifikatsiooni loetelu.[2]

1.	juuksuritöö	tee -
2.	pesuõmblus	tehnik-tehnoloog pesuõmbluse alal
3.	trikotaaž ja tikand	tehnik-tehnoloog trikotaaži ja tikkimise alal
4.	dekoratiiv-kudumine	tehnik-tehnoloog dekoratiiv kudumise alal
5.	peakatete tootmine	tehnik-tehnoloog peakatete tootmise alal
6.	riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	rõivastuse tehnik-konstruktor-modelleerija
7.	kudumise tehnoloogia	tehnik-tehnoloog kudumise alal
8.	ketramise tehnoloogia	tehnik-tehnoloog ketramise alal
9.	õmblustoodete tehnoloogia	tehnik-tehnoloog õmblustoodete alal
10.	õmblustrikootoodete tehnoloogia	tehnik-tehnoloog õmblustrikootoodete alal
11.	tööstusettevõtete elektriseadmed	tehnik-elektrik
12.	tekstiilikäitiste plaanimine	plaanija
13.	raamatupidamine	raamatupidaja
14.	materiaal-tehniline varustamine ja turustamine	tehnik materiaal-tehnilise varustamise ja turustamise alal
15.	statistika	statistik
16.	kangaste viimistlemine	tehnik-tehnoloog kangaste viimistlemise alal
17.	põllumajanduse elektrifitseerimine	tehnik-elektrik põllumajanduses
18.	nahktoodete tehnoloogia	tehnik-tehnoloog nahktoodete alal
19.	naha ja parkainete tehnoloogia	tehnik-tehnoloog naha ja parkainete alal
20.	jalatsite modelleerimine	jalatsite tehnik-konstruktor-modelleerija
21.	tehniline normeerimine tööstuses	normeerija
22.	tekstiilikäitiste seadmed ja tehnoloogia	tehnik-tehnoloog tekstiilitööstuses

---

1) erialad on toodud nende moodustamise ajalises järjestuses

2) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanded 1945/46-1960/61.

Lõpetanud said tehnik-tehnoloogi kvalifikatsiooni ja neist suunati tööle 119 inimest. Tööle suunamine toimus vastavalt nõudmistele, mida olid esitanud Haridusministeeriumile artellid ja ettevõtted Tallinnas. Teistesse õppeasutustesse siirdus 17 lõpetanut: Tarbekunsti Instituuti - 9, Õpetajate Seminari - 3, Kehakultuuritehnikumi - 1, Teatrikooli - 1, Kodumajanduse Instituuti - 3. Näeme, et vaid 9 õpilast siirdus edasi õppima oma erialale. Tervislikel põhjustel ei asunud tööle 6 õpilast.[1)]

Ka järgneval õppeaastal tehnikumi II lend oli küllaltki suur: lõpetanute arv - 110 õpilast:

1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 50
2. trikotaaž ja tikand	- 27
3. dekoratiiv-kudumine	- 23
4. peakatete tootmine	- 10
Kokku	110

Lõpetanute enamik, 101 inimest, suunati tööle Tööstuskooperatsioonidesse, ETKVL'i süsteemi ja Tarbekunsti Keskuse Ateljeesse. Tööle suunamisest vabastati haiguse tõttu 2 ja Tarbekunsti Instituuti suundus edasi õppima 7 lõpetanut.[2)]

Järgneval 1947/48.õppeaastal väheneb lõpetajate arv järsult. Kevadel kaitseb diplomit kõigest 17 õpi-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1945/46.

2) Samas, aasta-aruanne 1946/47.

last konstrueerimise ja modelleerimise erialal. Neist üks jätkas õpinguid Tarbekunsti Instituudis. 16 õpilast suunati tööle: 4 lõpetanut Kaubandusministeeriumi süsteemi, 6 - tööstuskooperatsioonide süsteemi ja 6 - Haridusministeeriumi süsteemi õpetajateks.[1)]

Tehnikumi 4. lennu 1949.a. kevadel suurus oli 80 õpilast. Lõpetajaid oli kõigil neljal erialal:[2)]

1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 46
2. peakatete tootmine	- 7
3. dekoratiiv-kudumine	- 10
4. trikotaaž ja tikand	- 17
	Kokku 80

1949/50.õppeaastal oli lõpetajaid jällegi vaid ühel erialal - riietuse konstrueerimine ja modelleerimine - 51 õpilast. Õpilaste tööle suunamisega mingeid raskusi ei olnud, kuna nõudmine spetsialistide järele oli suurem kui lõpetajate arv. Kõik lõpetanud suunati tööle Tallinna õmblusateljeedesse ja tööstusettevõtetesse.[3)]

1950/51.õppeaastal oli lõpetajate arv eelnevast lennust väiksem, kuid lõpetajaid oli kahel erialal. Kui senini olid lõpetajad vaid käsitööstuslikel aladel, keda oli raske rakendada tööle tööstuses, siis nüüd

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1947/48.

2) Samas, aasta-aruanne 1948/49.

3) Samas, aasta-aruanne 1949/50.

annab tehnikum juba esimese puhttööstusliku eriala lennu: 1) kudumise tehnoloogias - 14 lõpetajat ja 2) riietuse konstrueerimine ja modelleerimine - 26 lõpetajat.[1] See juures tuleb märkida, et kui tehnikumi esimestel aastatel riietuse konstrueerimise ja modelleerimise eriala lõpetanud omasid enam väiketootmisele vajalikke teadmisi, siis nüüd oli riietuse konstrueerimise ja modelleerimise eriala omandanud suurtööstusliku sisu ja lõpetanuid oli võimalik suunata tööle õmblusvabrikutesse. Mõlema eriala lõpetanud määrati Kergetööstuse Ministeeriumi Kaadrite osakonna poolt tööle vastavatele ametikohtadele tööstusettevõtetes.

1951/52.õppeaasta lend oli juba arvukam lõpetajate ja erialade poolest:[2]

1. kudumise tehnoloogia	- 21
2. õmblustoodete tehnoloogia	- 14
3. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 17
	52

Kui 1951.aasta lend moodustas teatava pöördepunkti tehnikumi poolt ettevalmistatava kaadri osas, siis 1952.aasta lend oli otseseks jätkuks eelnevale. Lõpetanud suunati Kergetööstuse Ministeeriumi poolt

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1950/51.

2) Samas, aasta-aruanne 1951/52.

tööle järgnevalt:[1)]

1. kudumise tehnoloogia erialal	"Kreenholmi Manufaktuur" (Kergetööstuse Ministeerium)	- 11
	"Balti Manufaktuur" (Kergetööstuse Minist.)	- 5
	"Marat" (Kerget.Minist.)	- 1
	Viljandi linavabrik	- 2
2. õmblustootmise tehnoloogia erialal	Tallinna Mererajooni Tööstuskombinaat	- 10
	Tallinna Kalinini raj. Tööstuskombinaat	- 1
	Tallinna Tööstuskaubastu Tööstuskombinaat (Kaubandusministeerium)	- 4
3. riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal	Artell "Mood"	- 5
	" "Võit"	- 4
	ENSV Kunstifondi Tekstiilateljee	- 2
	ETKVL pesuvabrik	- 1
	"Marat"	- 1
	Tall.Tööstuskaubastu Tööstuskombinaat	- 1
	Tall.Kalinini rajooni Tööstuskombinaat	- 2
		50

Üks lõpetanu vabastati määramisest tervislikel põhjustel, kuna üks lõpetanu määrati samasse tehnikumi õppejõuks. Nagu näeme, varustas tehnikum kaadriga juba

---

T) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1951/52.

peaaegu kõiki suuremaid kergetööstuse ettevõtteid meie vabariigis. Seejuures vaatamata lõpetajate küllaltki suurele arvule ei suutnud tehnikum rahuldada kõiki nõudmisi.

1953.aasta kevadel lõpetas tehnikumi 53 noort järgmistel erialadel:[1]

1. õmblustootmise tehnoloogia erialal	- 15
2. puuvilla ketramise tehnoloogia erialal	- 5
3. puuvilla kudumise tehnoloogia erialal	- 9
4. riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal	- 24
	53

Lõpetanud suunati tööle järgnevalt:[2]

1. puuvilla kudumise erialalt - "Balti Manufaktuuri"
"Kreenholmi Manufaktuuri"
riidevabrikusse "Keila"

Kõik asusid tööle meistriabidena.

2. riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal - Kiievi Moemajja
V.Klementi nim.
Õmblusvabrikusse
artellidesse
Tallinnas

Asusid tööle konstruktor-modellistidena ja brigadiridena.

3. Õmblustöötmise tehnoloogia eriala lõpetanud asusid tööle tehnik-tehnoloogidena ja brigadiridena Tekstii-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1952/53.

2) Samas.

li- ja Nahatootmise Vabariiklikku Liitu.

Kolm parimat lõpetanud suundusid edasi õppima kõrgematesse õppeasutustesse.

1953/54.õppeaastal toimus spetsialistide tööle-suunamine juba personaalse töölesuunamise komisjoni kaudu. Lõpetanuid oli kolmel erialal:[1)]

1. kudumise tehnoloogia - 10
2. ketramise tehnoloogia - 13
3. õmblustoodete tehnoloogia - 19

Kokku - 42

Neist enamik suunati tööle ENSV Laiatarbetööstuskaupade Ministeeriumi süsteemi, kuna 8 lõpetanut suunati tööle Glavlenhloppromi süsteemi.

1954/55.õppeaastal oli lõpetajate arv suur ja samuti ka erialade arv. Muutus oli tingitud sellest, et eelmisel aastal oli ühendatud tehnikumiga Arve-Plaanindustehnikum. Lõpetajad jagunesid erialade kohaselt järgmiselt:[2)]

Kevadel lõpetas tehnikumi 124 õpilast,

1. puuvilla ketramise tehnoloogia - 19
2. puuvilla kudumise tehnoloogia - 16
3. õmblustootmise tehndoogia - 23
4. tööstusraamatupidamine - 44
5. statistika - 22

Kokku - 124

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, Riikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1953/54.

2) Samas, Riikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1954/55.

kes suunati tööle vastavalt erialale ENSV Laiatarbe Tööstuskaupade Ministeeriumi süsteemis.

1955/56.a. lõpetanute arv ulatus ligi sajani:

1. kudumise tehnoloogia	- 21
2. ketramise tehnoloogia	- 15
3. õmblustootmise tehnoloogia	- 21
4. raamatupidamine	- 41
Kokku	- 98

Lõpetanud suunati tööle järgmiselt:

1) ketruse erialal:	
"Balti Manufaktuuri"	- 5
Pärnu linaketrusvabrikusse	- 4
Tallinna Köievabrikusse	- 1
Sindi 1.Detsembri nimelisse tekstiilivabrikusse	- 3
Viljandi linaketrusvabrikusse	- 1
2) kudumise erialal:	
"Balti Manufaktuuri"	- 6
Sindi 1.Detsembri nimelisse tekstiilivabrikusse	- 3
Pärnu linaketrusvabrikusse	- 3
tekstiilikäitisesse "Punane Koit"	- 3
Märjamaa raj.Tööstuskombinaati	- 1
Rapla rajooni Tööstuskombinaati	- 1
Haapsalu rajooni Tööstuskombinaati	- 1

3) õmblustoodete tehnoloogia erialal:

mitmesugustesse ENSV ettevõtetesse ja tööstuskombinaatidesse vanem-meistritena, tsehhimeistritena, praaker-kontrolöridena, tehnik-tehnoloogidena, mehaanikutena.

4) Tööstusraamatupidamise erialal suunati enamus töö-
le ENSV Kergetööstuse Ministeeriumi ettevõtetesse,
6 lõpetanut suunati Kasahhi NSV Kohaliku tööstuse
Ministeeriumi süsteemi ja 2 lõpetanut avaldasid soo-
vi töötada Bratski ГЭС ehitusel.[1)]

1956/57.õppeaasta lõpul sai diplomi 152 noort spetsialisti:

1) kudumise tehnoloogia erialal - 24 tehnik-tehnoloogi
2) õmblus-trikotaažtoodete
tehnoloogia erialal - 27 tehnik-tehnoloogi
3) tööstusettevõtete elektri-
seadmete erialal - 19 tehnik-elektrikut
4) tööstusraamatupidamise erialal - 49 raamatupidajat
5) tekstiiliettevõtete plaani-
mine - 20 plaanijat
6) materiaal-tehnilise varus-
tamise ja turustamise erialal - 13 varustajat.

Töölesuunamine toimus vastava komisjoni poolt, mis oli kinnitatud ENSV Kergetööstuse Ministri käskkirjaga. Tööle suunamiseks olid varakult tehtud kõik vajalikud ettevalmistused - nõutati jaotuskavad, täpsustati spetsialistide vajadus kergetööstuse ettevõtetes ning teiste tööstusharude ettevõtetes. Tööle suunamine toimus järgnevalt:

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv,
Riikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1955/56.

1) kudumise erialal ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Kergetööstuse Valitsuse ettevõtetesse 17 lõpetanut, 7 - Kohaliku Majanduse Ministeeriumi ettevõtetesse ja artellidesse.

2) Õmblus-trikotaažtoodete tehnoloogia erialal ENSV RM N KV ettevõtetesse 22 lõpetanut, ENSV artellidesse - 2, Valgevene NSV - 2, Gruusia NSV-sse - 2, Leedu NSV-sse - 1.

3) Elektriseadmete erialal - ENSV RMN KV ettevõtetesse - 16, mujale - 3.

4) Plaanimise erialal - ENSV RMN KV ettevõtetesse 12, Kohaliku Majanduse Ministeeriumi süsteemi 2, Leedu NSV RMN käsutusse - 5.

5) Varustajad - ENSV RMN ettevõtteisse, väljaspoole ENSV-d - 5.

6) Raamatupidajad - ENSV RMN ettevõtteisse, väljaspoole ENSV-d - 10.[1)]

Nii nagu juba mitme eelneva aasta vältel, nii ka 1956/57.õppeaastal oli ettevõtete poolt esitatud nõuetav spetsialistide arv suurem kui tehnikumi lõpetajate arv. Erandiks oli vaid raamatupidamise eriala venekeelne grupp, kus osa õpilasi jäi tööle suunamata, kuna ettevõtetes nõuti eesti keele oskust.

1955/56. ja 1956/57.õppeaastail lõpetasid viimased lennud kudumise tehnoloogia ja ketramise tehnoloo-

---

1),Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, Riikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1956/57.

gia erialadel. Tööle suunamisel ilmnes, et vajadus nimetatud erialade lõpetajate järgi oli küllaltki suur. Rahuldati peamiselt suuremate ettevõtete nõudmised, väiksematesse ettevõtetesse suunati vaid üksikud. Eelpooltoodust järeldub, et antud erialade likvideerimine tehnikumis ei õigusta end. Õigem oleks olnud mõningate majanduslike erialade piiramine ning kudumise ja ketramise tehnoloogia erialade säilitamine. Vajadus nimetatud spetsialistide järgi püsib tänaseni.

1958.a. kevadel oli üks suuremaid spetsialistide väljalaske tehnikumi senise tegevuse vältel - 160 õpilast 6 erialal:

1) riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal - 28 konstruktor modelleerijat, kelledest 10 suunati Rahvamajanduse Nõukogu Kergetööstuse Valitsuse ettevõtteisse, Kohaliku Majanduse Ministeeriumi süsteemi 2, ETKVL Nõukogu süsteemi - 2 ja Täitevkomiteedele alluvatesse ettevõtetesse - 14.

2) Õmblus-trikotaažtoodete tehnoloogia erialal - 21 tehnik-tehnoloogi, kes suunati ENSV Rahvamajanduse Nõukogu käsutusse.

3) Tööstusettevõtete elektriseadmete eriala lõpetanutest suunati tööle ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Masinaehitusvalitsusele - 9, Ehitusmaterjalide-tööstuse Valitsusele - 1, Kohaliku Majanduse Ministeeriumi - 2, ETKVL - 2.

4) Põllumajanduse elektrifitseerimise eriala 28 lõpetanust suunati Põllumajanduse Ministeeriumile alluvatesse elektrivõrkudesse või elektrijaamadesse 27 õpilast. Töökohad vastasid omandatud erialale. Üks õpilane suundus edasi õppima.

5) Tööstusettevõtete elektriseadmete erialal (keskkooli baasil) lõpetajad - arvult 17 - suunati tööle: Tallinna Kunstitoodete Kombinaat - 1, tehas "Punane Ret" - 1, Heakorratrust - 1, tehas "Ilmarine" - 1, Tallinna Tünnitehas - 1, Viljandi elektrivõrgud - 1, silikaatkivitehas "Männiku" - 2, kondiitrivabrik "Uus Kalev" - 1, Kõrgepinge Elektrivõrgud - 2, kombinaat "Kiviõli" - 1, ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Varustus--Turustus Valitsus - 1, ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Kergetööstuse Valitsus - 2, ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Ehitusvalitsus - 1, Põllumajanduse Ministeerium - 1.

6) Raamatupidamise erialal 52 lõpetajat suunati tööle järgmiselt: ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Kergetööstuse Valitsusele alluvatesse ettevõtetesse - 19, Kalatööstuse Valitsusele - 6, Ehitusvalitsusele - 2, Varustus--Turustus Valitsusele - 4, Ehitusmaterjalide-tööstuse Valitsusele - 1, Siseministeeriumile - 1, Kohaliku Majanduse Ministeeriumi - 6, Ajalehtede-ajakirjade Kirjastusele - 1, Apteekide Peavalitsusele - 1, ENSV Harju rajooni TSN Täitevkomiteesse - 1. Kahele lõpetanule anti võimalus vabalt kohta valida. Edasi õppima siir-

dus 2 lõpetanut. Tööle suunamata jäi 6 õpilast nõuetava eesti keele oskuse puudumise tõttu.[1)]

Järgneval kevadel on lõpetajate arv märksa väiksem - 85:

1. õmblustoodete tehnoloogia	- 32
2. tööstusettevõtete plaanimine	- 30
3. põllumajanduse elektrifitseerimine	- 23
Kokku	- 85

Lõpetanud asusid tööle järgnevalt:

1. õmblustoodete tehnoloogia erialal:

ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Kergetööstuse Valitsusele alluvatesse ettevõtetesse	- 15
TSN TK Kohaliku Majanduse Kombinaatidesse	- 2
Tallinna Linna Individuaalõmbluse Tööstuskombinaati "Lembitu"	- 3
Pärnu linna õmblustööstuskombinaati "Kodu"	- 2

Töölesuunatutest enamik töötas tehnoloogidena, brigadiridena ja TKO töötajatena.

2. Plaanijad suunati tööle alljärgnevalt:

ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Kergetööstuse Valitsusele alluvatesse ettevõtetesse	- 6
Metsa-Puidu- ja Paberitööstuse Valitsuse ettevõtetesse	- 1
Kalatööstuse Valitsuse ettevõtetesse	- 1
Ehitusmaterjalide Tööstuse Valitsuse ettevõtetesse	- 1

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, Riikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1957/58.

Toiduainete Tööstuse Valitsuse ettevõtetesse	- 1
ETKVL süsteemi	- 4
Rahandusministeeriumi	- 1
ENSV Autotranspordi- ja Maanteede Ministeeriumi ettevõtetesse	- 1
ENSV Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi ettevõtetesse	- 1
Autotranspordi Trusti	- 1
Lihula rajooni TSN Täitevkomitee ettevõtetesse	- 1
jne.	

Töölesuunamise aluseks võeti ENSV Rahvamajanduse Nõukogu jaotuskava.[1)]

Suur osa lõpetanuid suunati tööle nimelise nõudmise alusel, mis saadeti tehnikumile nende ettevõtete poolt, kus õpilased olid praktikal.

23 põllumajanduse elektrifitseerimise eriala lõpetajat määrati enamuses (21 lõpetanut) tööle ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi liinis, s.t. "Põllumajanduselektri" mitmesugustesse võrgurajoonidesse ja allasutustesse. 2 õpilast määrati Järva-Jaani Põllumajanduse Mehhaniseerimise kooli instruktoriteks.

1959/60.a. spetsialistide väljalase oli suur - 67 lõpetanut 3 erialal:

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, Riikliku Suunamiskomsijoni protokollid 1958/59.

1. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine - 28
2. raamatupidamine - 19
3. põllumajanduse elektrifitseerimine - 20

Kokku - 67

Raamatupidamise eriala lõpetanud suunati rahvamajandusse järgmiselt:

1. ENSV Siseministeerium - 2
2. ENSV RMN Kalatööstuse Valitsus - 2
3. ENSV RMN Masinaehituse Valitsus - 3
4. ENSV RMN Liha- ja Piimatööstuse Valitsus - 6
5. ENSV RMN Kergetööstuse Valitsus - 3
6. ENSV Kultuuriministeerium - 1
7. ENSV Autotranspordi ja Maanteede Valitsus - 1
8. ENSV Põllumajanduse Ministeerium - 1

27 konstruktor-modellisti suunati tööle järgmiselt:

1. ENSV RMN Kergetööstuse Valitsus - 12
2. ENSV Kohaliku Majanduse Ministeerium - 12
3. Leningradi Moemaja - 2
4. Arhangelski oblasti TSN TK - 2

Põllumajanduse elektrifitseerimise eriala lõpetanud tehnik-elektrikuist suunati ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi käsutusse 19 ja ENSV RMN Liha- ja Piimatööstuse Valitsuse käsutusse 1.[1)]

1961.a. kevadel kaitses diplomit 185 noort spetsialisti. Seejuures kolmel erialal - nahktoodete tehnoloo-

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, Riikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1959/60.

TKT LÕPETANUTE TÖÖLE SUUNAMINE ENSV KERGE-TÖÖSTUSE ETTEVÕTETESSE JA ASUTUSTESSE.

JOONIS NR. 2.

15 0 15 30 KM 1:1500000

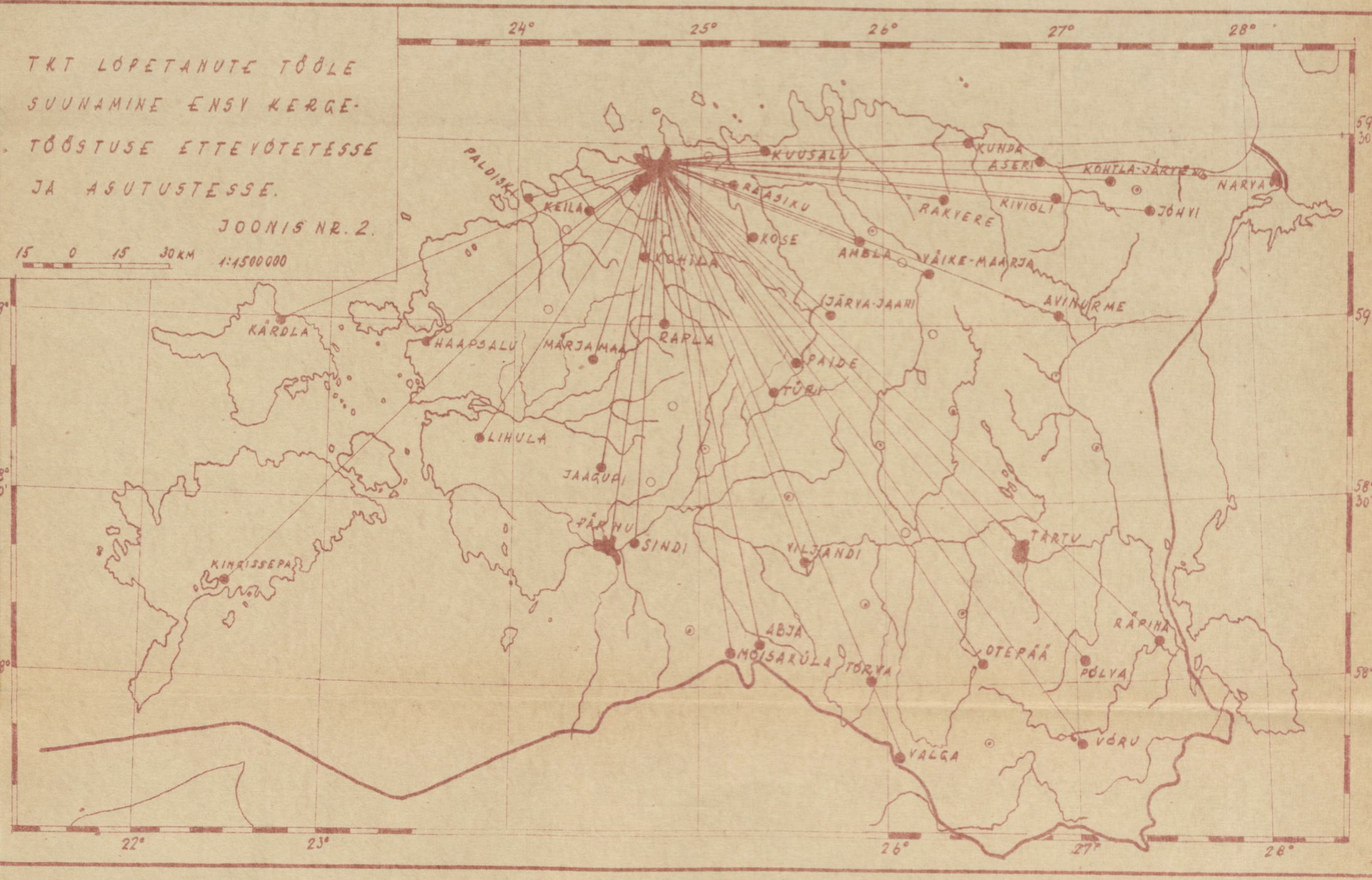

TKT LÖPETANUTE TÖÖLE SUUNAMINE
VENNASVABARIIKIDESSE.
JOONIS NR. 3.
M 1:25000000 (B 1 CM 250 KM)
250 0 250 500 750 1000 1250 KM
VILNIUS
MINSK
BARANOVITSI
MOGILEV
GOMEL
NEŽIN
KIIEV
TERASPOL
HERSON
LENINGRAD
ARHANGELSK
TŠELJABINSK
MAGNITOGORSK
BRATSK
ALMA-ATA
LENINABAD
СЕВЕРНЫЙ ТРОПИК
50° 60° 70° 10° 20° 30° 40° 60° 80° 100° 120° 140° 170° 70° 60°
170° 180° 170° 50° 160° 150° 40° 40° 30°
60° 70° 80° 90° 100° 110° 120°

gia, naha ja parkainete tehnoloogia, tehniline normeerimine tööstuses - olid need esimesed lõpetajad. Lõpetanud jagunesid erialadele vastavalt:

1. tööstusettevõtete elektriseadmed - 16
2. õmblustoodete tehnoloogia - 54
3. nahktoodete tehnoloogia -30
4. naha- ja parkainete tehnoloogia - 22
5. tehniline normeerimine tööstuses - 26
6. põllumajanduse elektrifitseerimine - 15
7. raamatupidamine - 22

Kõik lõpetanud kindlustati töökohtadega. Näiteks erialal "Tehniline normeerimine tööstuses" suunati 20 lõpetajat ENSV RMN Kergetööstuse Valitsuse alluvusse, 4 lõpetajat Kergetööstuse Valitsuse süsteemi, 2 lõpetajale anti vaba diplom - üks seoses elama asumisega Kaliningradi, teine oli pikemat aega õppetöö kõrval töötanud vabrikus "Punane Koit". Õmblustoodete tehnoloogia erialalt 3 lõpetanut ja nahktoodete tehnoloogia erialalt 1 lõpetanu suunati Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi tööle õppejõududena. Teiste erialade lõpetanud suunati kõik vastavatele töökohtadele.[1)]

Kuni käesoleva aastani on tehnikum saatnud ellu 16 lendu noori spetsialiste. Lõpetajate arv ulatub 1458-ni. Lõpetanud on üldiselt kõikjal hästi toime

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, Rõikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1960/61.

tulnud oma tööga ja võib olla rahul tehnikumi poolt antavate teadmistega. Terve rida lõpetanuid töötavad meie rahvamajanduses juhtivatel kohtadel, nagu näiteks Trellmann, Heljo - õmblusvabriku "Baltika" peainsener, Lukksepp, Malle - õmblusvabriku "Sangar" peainsener, Koškina, Miralda - Klementi nimelise õmblusvabriku direktor, Kruusmaa, Helmi - õmblusvabriku "Baltika" tootmis-tehnika osakonna juhataja, Käärамees, Inge - Kohaliku Majanduse Ministeeriumi Konstrueerimisbüroo insener, Paisuots, Milvi - Tallinna Moemaja tšehhijuhataja. Paljud lõpetanud on omandanud kõrgema hariduse või õpivad edasi käesoleval ajal. Rida tehnikumi lõpetanuid töötab tehnikumis õppejõududena: Helmi Kabanova, Loore Aunaste, Mare Põhonin, Reet Uus, Elvi Abermann, Riina Vellak, Alide Värbu, kohakaasluse alusel Urve Pohlak, Elma Mölder.

Tehnikumi ja lõpetanute vahel on tihedad sidemed. Tehnikumi algaastatel oli see kontakt veel n.ö. juhuslik ja individuaalne, kuid alates 1950-ndatest aastatest hakkavad välja kujunema juba teatavad traditsioonid ning side lõpetanutega tugevneb. Lõpetanute kaudu on tehnikum sõlminud tiheda kontakti terve rea ettevõtetega ja abistanud sageli ettevõtteid tehnmiinimumide läbiviimisel, ratsionaliseerimisettepanekutega jne. 1952/53.õppeaastal abistas tehnikum tehnmiinimumi läbiviimisel kalevivabrikut "Keila", artelle "Mood", "Võit" ja "Mako". Samal õppeaastal toimus 4 lõpetanute koosole-

kut tehnikumis, kus arutati töötingimusi ettevõtetes, praktilisi ja tootmisalaseid küsimusi ja lahendati ka teoreetilisi probleeme.

1953/54.õppeaastal esitati tehnikumi õppejõu sm. Jakovlevi poolt kalevivabrikule "Keila" mitu ratsionaliseerimisettepanekut. Tehnikumi tolleaegne õppejõud sm. Aristov, keda peeti suurepäraseks asjatundjaks ketruse alal käis mitmetes ettevõtetes konsultatsioone andmas. Abistati ENSV TA Keele- ja Kirjanduse Instituuti erialaste sõnade osas sõnastiku koostamisel. Mitmed tehnikumi õppejõud esinesid loengutega ettevõtetes (Gorelov, Hints, Aunaste jne.).

1953/54.õppeaastal toimus ka I tehnikumi lõpetanute konverents, millest võttis osa arvukalt lõpetanuid. Lõpetanud esinesid konverentsil sõnavõttudega oma tööst, jagasid kogemusi ja tutvustasid uue tehnika kasutamist tööstuses. Esitati rida ettepanekuid tehnikumi õppetöö parandamiseks, et järgnevatel lõpetajatel oleks kergem asuda tootmistööle. Nagu selgus konverentsi käigus, ollakse tehnikumi lõpetanutega kõikjal rahul.

Järgmine tehnikumi lõpetanute konverents toimus 1955/56.õppeaastal detsembris. Eelneval õppeaastal olid läbi viidud vaid mõningate erialade lõpetanute koosolekud (näit. raamatupidamise eriala lõpetanute koosolek). Konverentsist osavõtt oli suur ja konverentsi töö kulges edukalt. Lõpetanud esinesid ettekannetega: "Uute mudelite välja töötamine V.Klementi nimeli-

ses õmblusvabrikus", "Tallinna Õmbluskombinaadi TKO tööst", "Uute mudelite väljatöötamine Tallinna Õmblusvabrikus" jne., millised kutsusid esile elava diskussiooni. Konverents tugevdas sidemeid tehnikumi ja käitiste vahel ja märgiti, et konverentside korraldamine õigustab end ning et seda sidemete pidamise vormi tuleb kindlasti jatkata.

Seda tehtigi järgnevatel õppeaastatel. Majanduse eriainete õppejõud külastasid lõpetanuid vahetult töökohtadel ja lõpetajad võtsid osa mitmesugustest tehnikumi üritustest. Vestlused lõpetanutega näitasid, et nad on rakendunud edukalt tööle ja et erilisi puudusi ettevalmistuses ei ole märgata.

Eriti tihe side oli tehnikumil õmbluserialade lõpetanutega. Tallinna õmblusvabrikute ja artellide insener-tehnilise personali enamuse moodustavad Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi lõpetanud. Kuna õppejõududel tuleb sageli tegelda nende ettevõtetega nii käitispraktika ja õppepraktika läbiviimisel kui ka tehnikumis läbiviidavate praktikate teostamiseks vajaliku materjali hankimisel ja valmistoodete tagastamisel, on side lõpetanutega sagedane, samuti ka vastastikune kogemuste vahetamine.

Väljaspool Tallinna töötavate lõpetanutega oli side kirjavahetuse teel mitmetel õppejõududel. Sageli pöördusid lõpetanud tehnikumi poole uue erialase kirjanduse küsimuses, milles neid ka abistati.

Õpilaste tootmispraktikal viibides olid praktikate juhendajateks vabrikutes tehnikumi endised kasvandikud.

Mitmed tehnikumi lõpetanud, kes on oma erialal kauem ja hästi töötanud, olid õpilaste juhendajateks ja retsensentideks diplomi projekteerimise juures.

1957.a. sügisel toimus lõpetanute konverents, milline veelgi aitas tugevdada kontakti tehnikumi ja lõpetanute vahel.

1959.a. veebruaris viidi läbi taas tehnikumi lõpetanute konverents, kus toimus peale loengute kuulamise ka kogemuste vahetamine. Konverentsiga kaasnes lahtiste uste päev lõpetanuile, mil lõpetanud tutvusid tehnikumi laboratoriumidega ja õpilaste töödega ning uuema erialase kirjandusega.

Tehnikumi lõpetanud külastavad sageli tehnikumi ja jutustavad oma kogemustest ning töös esinevatest raskustest. Õppejõud, viibides ettevõtetes, külastavad lõpetanuid nende töökohtadel. Tihe side lõpetanutega on võimaldanud arvesse võtta praktilises töös esinevaid vajadusi ja anda järgnevatele lõpetajatele paremaid praktilisi teadmisi.

1960/61.a. õppeaastal veebruari kuus viidi läbi kahepäevane teaduslik-tehniline lõpetanute konverents teemal "Teaduse ja tehnika saavutusi kergetööstuses". Konverentsil esines üldise ettekandega ENSV RMN Kergetööstuse Valitsuse juhataja A.Kässer. Ettekandega "NSV Liidu teaduse ja tehnika areng ülemaailmse rahu

teenistuses" esines TPI rektor professor A.Aarna. Tallinna Moemaja direktor A.Burlaka kõneles muljetest Rumeenia õmblustööstuse kohta. Pärast üldisi ettekandeid jatkus konverentsi töö neljas sektsioonis: 1. õmblus-eriala sektsioon, 2. raamatupidamise ja planeerimise eriala sektsioon, 3. kudumise ja ketramise eriala sektsioon, 4. tööstuse ja põllumajanduse elektrifitseerimise eriala sektsioon. Igas sektsioonis kuulati ära kaks erialast ettekannet, viidi läbi ekskursioone ja korraldati küsimuste arutelu. Sektsioonide töö lõpus toimus ühine plenaaristung, millele järgnes Tallinna Moemajalt moe- ja soengutedemonstratsioon ühes järgneva aruteluga. Konverents lõppes suure kontserdiga, kus esinesid nii TKT õpilased kui ka lõpetanud.

Tehnikumi side lõpetanutega on aastate vältel kujunenud tihedaks ja viljakaks. Kasu sellest on mõlemapoolne: tehnikumi abistatakse nõuannetega tootmispraktika alal, kuna lõpetanud saavad abi nende ees esilekerkivate küsimuste lahendamiseks.

4. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õppe-materiaalsest baasist

Alates tehnikumi asutamise esimestest päevadest kerkis teravalt esile õppeasutuse ruumide küsimus. Esimesel õppeaastal tegutses tehnikum hoones J.Kreuksi tn. 6$^{b}_{-}$. 1945/46.õppeaastaks tuli aga hoone J.Kreuksi tn.6$^{b}_{-}$ üle anda Tööjõureservide Valitsusele ja tehnikumile

määrati õppehooneks Tallinna Ühiskondliku Toitlustamise Tehnikumi maja Tõnismägi 12/14. Pärast Nõmmel asuva käsitöökooli liitmist tehnikumiga jäi teiseks õppehooneks, n.ö. tehnikumi Nõmme filiaaliks endise käsitöökooli hoone Nurme tn.40. Selline killustatus oli muidugi raskeks takistuseks tehnikumi õppetöö organiseerimisel, nõudis mitmeid kulusid (näit. kahte direktori asetäitjat õppealal), kuid tingituna sõjajärgsetest raskustest ei olnud majutamise küsimus teisiti lahendatav. Kuna maja Tõnismäel 12/14 oli otseselt ehitatud õppehooneks, siis oli õppetöö organiseerimine seal kergem. Osa kasutatavaid auditooriume sisustati vajaliku sisseseadega (õmblusmasinad, joonestuslauad jne.) ja seal oli võimalik läbi viia ka õppepraktikat.

1947/48.õppeaastal muutus ruumide küsimus veelgi teravamaks. ENSV Haridusministeeriumi korraldusel paigutati tehnikumi Nõmme filiaali ruumidesse Tallinna 34.kool ja tehnikum sai ruume kasutada vaid kolmandas vahetuses, s.t. kella 17.30-23.00. Selline olukord kestab kuni 1949/50.õppeaastani, mil tehnikum paikneb koguni 3 õppehoones, kusjuures kõikjal tuli tal esineda n.ö. kaasüürilisena ja jagada ruume teiste õppeasutustega. Osa õppegruppe töötas endiselt Tõnismägi 12/14, kus tegelikeks "peremeesteks" olid Tallinna Toitlustehnikum ja Tallinna Eelkoolikasvatuse Kool. Nõmmel Nurme tn.40 asuvat hoonet tuli jagada Tallinna 34.kooli ja kinotehnika kooliga. Lisaks anti tehnikumile kasutada

ruume Tallinna 20.Keskkooli hoones Pärnu mnt.71/73, kus peale eelpoolnimetatud kooli töötas ka Tallinna 3.Keskkool. Selline killustatus eri hoonete vahel, kusjuures vahemaa oli 8-10 km takistas muidugi edukat õppetööd. Õppetöö toimus 3 vahetuses kella 8.oo-21.45-ni.

1951/52.õppeaastal muutus tehnikumi olukord ruumide osas märksa paremaks. Õppetöö toimus kahes hoones - Pärnu mnt.71/73 ja Nurme 40. Seoses üleminekuga ENSV Kergetööstuse Ministeeriumi alluvusse anti tehnikumile ruumid ühiselamu jaoks Uus tn.15, kuhu oli võimalik majutada 42 õpilast. Tehnikumi kollektiivi üldarvuga võrreldes oli see muidugi väike, kuid aitas siiski üle kõige suurematest raskustest. Järgmisel õppeaastal olukord ei muutu, kuid 1953/54.õppeaastal asub tehnikum 3 õppehoones + ühiselamu. Kõik tehnikumi õpperuumid - Pärnu mnt.64, Pärnu mnt.71/73 ja Nurme 40 - asusid üksteisest eemal ja nagu juba eelnevalt mainitud oli selline killustatus tõsiseks takistuseks nii teoreetilise õppetöö kui ka praktikumide läbiviimisel, takistas kabinettide, laboratooriumide ja õppetöökodade avamist ja nende sisustamist. Seejuures hoone Pärnu mnt. 71/73 kuulus Tallinna 20.Keskkoolile, kuna Nurme 40 ruume tuli ikka veel jagada Tallinna 34.kooliga. Hoone Pärnu mnt.64 oli väike ühekordne puumaja (käesoleval ajal lammutatud), kus oli võimalik sisse seada vaid administratiivruumid ja paar-kolm klassiruumi. Paranes olukord ühiselamu osas. Kergetööstuse Minis-

teerium andis juurde ühiselamuks ruume ja sinna oli võimalik paigutada 72 õpilast.

Muudatused tehnikumi asukohas toimuvad järjekordselt 1955/56.õppeaastal. Tehnikum andis ära temal kasutada olnud ruumid Pärnu mnt.71/73 ja osa ruume Nurme tn.40 ja sai vastu suurema õppehoone Lai tn.25. See muudatus oli tehnikumile ilmselt kasuks - Lai tn.25 oli tehnikum hoone täielik valdaja, kuna Pärnu mnt. 71/73 tuli tal arvestada hoone omaniku Tallinna 20. Keskkooliga.

Huba alates 1953.aastast käisid tehnikumi hoone ehitustööd. Oli ette nähtud, et uus maja valmib 1. septembriks 1956, kuid ehitusorganisatsioonid ei jõudnud töid tähtajaliselt lõpetada ja nii anti uus hoone Imanta tn.3 ekspluatatsiooni 17.novembril 1956.a. Koos sellega andis Tallinna Kergetööstuse Tehnikum üle Kergetööstuse Ministeeriumile kõik teised ruumid ja hooned, mis tal senini olid kasutada olnud.

Uus hoone on ehitatud spetsiaalselt tehnikumi jaoks ja seetõttu vastab esitatavaile nõuetele. Tuleb märkida, et uue hoone saamisega vabanes tehnikum ruumidekitsikusest, mis oli takistanud õppetööd tema asutamisest alates. Nüüd avanes võimalus kõikide vajalike kabinettide, laboratooriumide ja õppetöökodade sisseseadmiseks, õppetöö edukaks läbiviimiseks, hoogsaks klassivälisekс isetegevuseks ja kehakultuuritööks. Samuti on uues hoones võrdlemisi mahukas ühiselamu,

mis mahutab üle 200 õpilase. Ühiselamu juures on kõik vajalikud kõrvalruumid.

Tehnikumi õppe-materiaalse baasi muretsemisel ja sisseseadmisel tuli rea aastate vältel arvestada kitsaste ruumidega. Samal ajal oli tehnikumi õppe-materiaalne baas tihedas seoses erialadega. Uute erialade sissetoomisega kaasnesid muudatused õppevahendite, sisseseade, masinate jne. osas.

Tehnikumi esimestel aastatel oli materiaalne baas väga kitsas ja käsitööstuslik, vananenud ja pärit kodanlikust käsitööstuslikust õppeasutusest. Kuna erialad olid esialgu käsitööstuslikud, siis moodustasid materiaalse baasi peamiselt vananenud tüüpi õmblusmasinad, dekoratiivkudumise teljed ja joonestuslauad. Järgnevate aastate jooksul vahetati vananenud õmblusmasinate park välja uuemate vastu. Kuna järgmisel paaril aastal erialades muudatusi ei toimunud, siis jäi ka materiaalne tehniline baas samaks. 1946/47.õppeaastal moodustati tehnikumi esimesed kabinetid ja laboratooriumid: kunsti kabinet, õmblustehnoloogia kabinet, vene keele kabinet ja keemia ja värvimise laboratoorium.

Seoses kudumise ja ketramise tehnoloogia erialade rajamisega 1948.a., toodi ka vastav sisseseade ja masinad. Moodustati ketramise ja kudumise õppetöökojad, mis olid sisustatud tolleaegsete uusimate kudumistelgedega, ketrusmasinatega, eelketrusmasinatega jne. Ketramise õppetöökojas viidi läbi vaid õppepraktikat

ja sealseid masinaid kasutati vaid õppeotstarbeks. Kudumise õppetöökoda aga, kus oli kümmekond automaatkudumistelge, andis tehnikumile toodangut. Mitme aasta vältel valmistati seal tehnikumile vajalikke kardinaid, ühiselamule voodipesu, loosungiriiet jne. Samal aastal loodi ka uued kabinetid ja laboratooriumid: 1) õmblustoodete tehnoloogia kabinet, 2) rõivaste ajaloo ja kunstilise kujundamise kabinet, 3) joonistuse kabinet, 4) mehaanilise kudumise kabinet, 5) keemia laboratoorium, 6) füüsika-elektritehnika laboratoorium.

Järgneva paari aasta jooksul täienes tehnikumi materiaalne tehniline baas peamiselt uute masinate ja sisseseadete osas.

Seoses üleminekuga Haridusministeeriumi alluvusest ENSV Kergetööstuse Ministeeriumi alluvusse paranes veelgi tehnikumi materiaalne tehniline baas. Kuna ENSV Kergetööstuse Ministeerium oli otseselt huvitatud talle vajalike spetsialistide ettevalmistamisest, siis asus ta aktiivselt abistama tehnikumi materiaalse tehnilise sisseseade osas, muretsedes tehnikumi õppetöökodadele, laboratooriumidele ja kabinettidele sisustust ja masinaid. Õppetöökojad ja laboratooriumid seati sisse peamiselt Nõmme filiaalis, kuna Tallinna 20.Keskkooli ruumides oli see takistatud. Nii kujunesid 1950/51. õppeaastal välja tehnikumis järgmised õppetöökojad, laboratooriumid ja kabinetid, millised olid varustatud uusimate ketrus- ja kudumismasinatega, automaattelgede-

ga, tööpinkidega jne.: 1) riietuse konstrueerimise ja modelleerimise õppetöökoda, 2) õmblustootmise õppetöökoda, 3) kudumise õppetöökoda, 4) lukksepa-mehaanika õppetöökoda, 5) elektrotehnika ja füüsika laboratoorium, 6) keemia laboratoorium, 7) kiudainete katsetamise laboratoorium, 8) fotolaboratoorium, 9) õmblustootmise tehnoloogia kabinet, 10) kudumise tehnoloogia kabinet, 11) rõivastuse ajaloo ja kunstilise kujundamise kabinet, 12) keelte ja ajaloo kabinet, 13) joonestamise kabinet. 1951/52.õppeaastal paranes veelgi tehnikumi materiaalne külg õppevahendite osas. Avati terve rida uusi kabinette nagu ketramise tehnoloogia kabinet, masinaõpetuse ja teoreetilise mehaanika kabinet, tootmise organiseerimise ja ohutustehnika kabinet, matemaatika kabinet, kehalise kasvatuse kabinet.

Järgnevate aastate vältel tuleb märkida, et tehnikumi materiaalne tehniline baas järjest kasvab. 1955/56. õppeaastal oli tehnikumi kabinettides õppevahendeid 124.223 rubla eest (vanas väärингus), laboratooriumide ja õppetöökodade sisse seade väärtus oli 244.786 rubla (vanas väärингus). Sealjuures tuleb arvestada, et suur osa sisseseadest ja masinatest oli saadud šefluskorras tekstiili- ja õmblusvabrikutest ja seetõttu hinnatud madalalt.

Tehnikumi hoone valmimine andis võimaluse rajada ja sisseseada kõik vajalikud laboratooriumid, kabinetid, õppetöökojad ja muud õpperuumid:

1) õmblus- ja trikotaaživabrikute seadmete laboratoorium

2) rõivastuse konstrueerimise ja modelleerimise laboratoorium

3) keemia - füüsika laboratoorium

4) elektrimasinate laboratoorium

5) elektrotehnika laboratoorium

6) kudumistöökoda ja laboratoorium

7) joonestuskabinet

8) tehnilise mehaanika ja masinaõpetuse kabinet

9) kiudainete katsetamise ja ohutustehnika kabinet

10) kutseeelse ettevalmistuse kabinet

11) puidutöökoda

12) lukksepp-mehaanika õppetöökoda

13) ajaloo ja keelte kabinet

Lisaks eelpoolnimetatuile: 8 auditooriumit, võimla, aula, komsomolituba, raamatukogu lugemislauaga, raadiosõlm, puhvet, riietehoid ja administratiivruumid. Laboratooriumid ja õppetöökojad on varustatud kaasaegse sisseseadega. Õmblus- ja trikotaaživabrikute seadmete laboratooriumis seati üles konveier.

Järgnevate aastate jooksul toimuvad täiendused ja uuendused tehnikumi sisseseade osas.

Kudumise ja ketramise erialade likvideerimine viis ka kudumistöökoja ja laboratooriumi ning kiudainete katsetamise kabineti likvideerimisele. Nende asemele rajati auto-traktorite laboratoorium, nahk-

toodete tehnoloogia kabinet, majandus-eriainete kabinet, matemaatika kabinet, kehalise kasvatuse kabinet ja õmblusmaterjalide kabinet.

Kabinettide, laboratooriumide ja töökodade sisustus vastab nõuetele. ENSV Rahvamajanduse Nõukogu ja Riikliku Kõrgema ja Kesk-eriharidu se komitee kaudu on tehnikum saanud uut kaasaegset tööstuslikku sisseseadet. Šefluskorras abistavad tehnikumi ka ettevõtted.

1959/60.õppeaastal asendati õmblus- ja trikotaaživabrikute seadmete laboratooriumis 50% masinatest uutega, kuna ülejäänutele tehti õmblusvabrik "Baltika" poolt šefluskorras kapitaalremont. Seati sisse õmblustoodete pressimise ruum kahe survepressiga. Tehnikumi puutöökojas valmistati toodete pressimiseks erinevate kujudega lauad. Seati sisse päevavalgustuslambid. Loodi uus rõivaste konstrueerimise laboratoorium, milline sisustati uute õmblusmasinatega, spetsiaalsete konstrueerimislaudadega ja sisustati proovimise ruum.

Käesoleval õppeaastal on toimunud veelgi suuremad muudatused, millised avaldavad mõju kogu tehnikumi olemusele. Koos vastuvõtu lõppemisega põllumajanduse elektrifitseerimise ja tööstusettevõtete elektriseadmete erialadele likvideeriti ka elektrimasinate laboratoorium. Selle asemele rajati isemajandav õmblustöökoda tehnikumi rõivaste konstrueerimise ja modelleerimise eriala vanemate kursuste õpilastest. Uue töökoja moodustamine tõi kaasa tehnikumi masinate ja

seadmete pargi täienemise.

Kokkuvõtteks tuleb märkida, et Tallinna Kergetööstuse Tehnikumil on tulnud oma eksisteerimise vältel ületada suuri raskusi, mis olid tingitud sõjajärgsest õppehoonete vähesusest ja ruumide kitsikusest. Käesoleval momendil on see küsimus põhilises osas lahendatud. Muidugi on ka juba uus hoone järjest kasvava tehnikumi jaoks kitsaks jäänud, kuid hoone valdamine ainuüksi tehnikumi poolt annab võimaluse ümberpaigutusteks, ümberehitusteks ja ka juurdeehitusteks.

Tehnikumi materiaalne tehniline baas on läbi teinud täieliku murrangu. Endisest käsitööstuslikust õppeasutusest, milline omas vaid vananenud õmblusmasinate parki, käsikudumistelgesid ja muud käsitööstuslikku inventari, on tehnikum muutunud suureks tööstuslikuks õppeasutuseks eeskujulikult sisustatud laboratooriumide, kabinettide ja õppetöökodadega, milliste sisseseade vastab enamuses kaasaegse tootmise nõuetele. See muidugi aitab kaasa ka õpilaste teadmiste tugevusele ja sügavusele ning väljalastava kaadri kvalifikatsiooni kasvule.

\+ + +

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi kasv väikesest käsitööndusliku tehnikumist kaasaegseks suureks kergetööstuslikuks õppeasutuseks väljendub eelkõige õpilaste arvu kasvus. Viimane aga sõltub suurel määral erialadest, mis esinesid ja esinevad praegu tehnikumis ja koos sellega iga-aastasest õpilaste vastuvõtust. Koos erialadega kasvab vajadus tehnikumi materiaalse tehnilise baasi täiendamiseks vastavalt erialade vajadustele. Teisest küljest aga materiaal-tehnilise baasi seisund võib tingida ka õpilaste vastuvõtu ja erialade valiku.

Kui vaadelda eelpooltoodud kolme momenti, siis näeme nende omavahelist tihedat seost. Nii näiteks esimesteks sisult täielikult tööstuslikeks erialadeks olid tehnikumis kudumise ja ketramise erialad. Nende erialade sissetoomine, mis algul esines visalt, määras hiljem kogu tehnikumi arengu ja tõi kaasa õpilaste arvu kasvu. Antud erialade likvideerimisega, mis ennast ei õigustanud (vt. lk. 47), likvideeriti ka erialade materiaal-tehniline baas. Käesoleval momendil on uuesti kerkinud päevakorrale antud erialade taastamine päevases osakonnas, kuid takistuseks on materiaalse baasi puudumine, samade sisseseadete puudumine, mis mõni aasta tagasi kergekäeliselt likvideeriti.

Kui vaadelda tehnikumi arenemist õpilaste arvu kasvu seisukohalt, tuleb silmas pidada mõningaid mo-

mente. Tallinna Arve-Plaanindustehnikumi liitmine Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi külge suurendas küll õpilaste arvu, kuid muutis kirjuks tehnikumi struktuuri. Õpilaste vastuvõtt kasvab, kuid põhierialade osas vastuvõtt väheneb. See näitab, et tehnikumi arengu tundmaõppimiseks ei piisa üldistest arvudest, vaid on vajalik üksikasjalikum analüüs kõikide momentide osas. Seda ongi püütud teostada käesoleva peatüki raames ja koos sellega esitada ka mõningaid mõtteid tehnikumi elu edasiseks korraldamiseks.

Tehnikumi töö vaatlemisel ja järelduste tegemisel on aga ilmtingimata vaja tunda kõrvuti eelpooltoodud küsimustega ka õppe- ja kasvatustööd tehnikumis, millele on pühendatud käesoleva töö järgmine peatükk.

II peatükk

Õppe- ja kasvatustöö Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis

Õppetöö Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis nagu kõikides teisteski kesk-eriõppeasutustes on rajatud eriala omandamisele paralleelselt üldhariduse omandamisega. Vastavalt sellele tuleb vaadelda õppetööd siin erinevates lõikudes. Õppetöö tuleb jagada kahte põhilisse ossa: teoreetiliseks ja praktiliseks. Mõlemad õppetöö vormid on omavahel tihedalt seotud, eesmärgiga kinnistada praktikas kõiki omandatavaid teoreetilisi teadmisi. Kui teoreetiline õppetöö toimub õppetundide raames sõltuvalt aine spetsiifikast, siis praktiline osa toimub õppe- ja käitispraktika kaudu. Õppeplaanide ja programmide koostamisel on püütud kõigiti seostada teoreetilisi teadmisi praktiliste kogemustega.

Õppeaeg tehnikumis kestab 7 klassilise kooli baasil vastuvõetud rühmades 4 aastat, mille lõpul tuleb sooritada kas riigieksamid või diplomiprojekt vastavalt erialale. Keskkooli baasil vastuvõetud rühmades toimub õppetöö lühendatud ajaga, s.t. kahe-kolme aasta vältel, mille lõpul analoogiliselt eelnevale on kas riigieksamid või diplomiprojekti koostamine. Keskkooli baasil vastuvõetud rühmades on õppeaega võimalik lühendada just üldhariduslike õppeainete

arvel. Õhtuses osakonnas toimub õppetöö 3 korda nädalas ja seetõttu pikeneb õppeaeg 5 aastale. Kaugõppeosakonnas on õppeaeg 5 aastat 7 klassi baasil ja 3 aastat keskkooli baasil (lähemalt vt. III peatükk).

Teoreetiline õppetöö toimub õppetundides. Lisaks teoreetilistele tundidele on ette nähtud vastavalt õppeainele (keemia, füüsika jne.) ka praktilised tööd, mis toimuvad tehnikumi õppekabinettides ja laboratooriumides. Teoreetilise õppetöö raames käsitletavad õppeained jagunevad kolme tsüklisse vastavalt eriala iseloomule: 1. üldhariduslikud ained, 2. üldtehnilised ained. 3. erialased õppeained, mis haaravad konkreetselt vastavat eriala. Õppeainetes esineb teatav erinevus ka sõltuvalt õppegrupi üldhariduslikust tasemest, olenevalt sellest kas õpperühm on komplekteeritud 7 klassi baasil või keskkooli baasil. Põhiline erinevus esineb just üldhariduslike ainete osas. 7 klassi baasil sisseastunutel on järgnevad üldhariduslikud ained: NSV Liidu ajalugu, eesti keel, vene keel, võõrkeel, matemaatika, füüsika ja keemia. Keskkooli baasil rühmades on üldainete maht tunduvalt väiksem, kuna ei tule enam kordamisele keskkoolis juba omandatud ained. Üldaineteks on siin poliitiline ökonoomia, 1962/63.õppeaastast ka poliitiliste teadmiste alused ja kõrgema matemaatika elemendid. Teise tsüklisse kuuluvad üldtehnilised ained, millede ulatus ja programm on enam-vähem võrdne enamikule erialadele ja nende omandamine võimaldab

saada üldise tehnilise keskhariduse. Siia kuuluvad sellised õppeained nagu: tehniline joonestamine, teoreetiline mehaanika, tugevusõpetus, masinaõpetus, üldine elektrotehnika jne.; sotsiaal-ökonoomilised õppeained majanduslikel erialadel ja kunstilised ained - kunstilistel erialadel. Kolmanda tsüklina on kõikidel erialadel kitsalt erialased õppeained nagu näiteks tekstiilitööstuse tehnoloogia ja seadmed, seadmete remont ja montaaž, tootmise ökonoomika, organiseerimine ja plaanimine, nahktoodete tehnoloogia, naha- ja ekstraktidevabrikute seadmed, küte, ventilatsioon ja niisutus jne.

7 klassilise kooli baasil rühmades toimub ainete jagunemine vastavalt kursustele järgnevalt: üldhariduslikke aineid õpitakse I, II ja III kursusel, üldtehnilisi aineid - II ja III kursusel. Eriained algavad juba I kursusel ja kestavad kogu õppeaja. Seejuures viimasel kursusel on eriained ainult I semestril, II semestril toimub tootmispraktika ja diplomieelne praktika sõltuvalt erialast. Keskkooli baasil vastuvõetud rühmades toimub üldainete ja üldtehniliste ainete õppimine I kursusel, eriainete õppimine I, II ja III kursusel.

7 klassi baasil vastuvõetud õppegruppides langeb üldainetele ligikaudselt 27% üldisest õppeajast. Üldtehnilistele ainetele kulub umbes 13% ja eriainetele ligikaudu 24% õppeajast. Nii õppe- kui ka käitisprak-

Tabel nr.11

Väljavõte õppeplaanist

Nahktoodete tehnoloogia eriala[1)] 7 klassi baasil
õppeaeg 4 aastat

	I	II	III	IV	Kokku
I Üldained					
1. NSV Liidu ajalugu	148	74	38	-	260
2. Vene keel ja kirjandus	186	74	38	-	298
3. Eesti keel ja kirjandus	74	74	52	-	200
4. Matemaatika	222	95	-	-	317
5. Füüsika	204	-	-	-	204
6. Keemia	93	-	-	-	93
Kokku	927	317	128	-	1372
II Üldtehnilised ained					
7. Joonestamine	130	76	-	-	206
8. Tehniline mehaanika	-	72	132	-	204
9. Masinaõpetus	-	-	70	-	70
10. Üldine elektrotehnika	-	-	132	-	132
11. Metallide tehnoloogia	-	57	-	-	57
Kokku	130	205	334	-	669
III Eriained					
12. Nahktoodete üldtehnoloogia	74	-	-	-	74
13. Materjaliõpetus	72	184	-	-	256
14. Nahktoodete eritehnoloogia	-	108	132	120	360
15. Vabrikute seadmed ja mehhaniseerimine	-	-	132	120	252
16. Ettevõtete ökonoomia, organiseerimine ja planeerimine	-	-	28	120	148
17. Küte, ventilatsioon ja kuivatus	-	-	-	80	80
18. Ohutustehnika alused	-	-	-	40	40
Kokku	146	292	292	480	1210

		I	II	III	IV	Kokku
IV	Kehaline kasvatus	74	74	52	-	200
V	Kohalik õhukaitse	55	-	-	-	55
VI	Õppepraktika	-	444	396	240	1080
	Kokku	1332	1332	1202	720	4586

VII Käitispraktika - III kursusel 4 nädalat
Käitispraktika koos
diplomieelse praktikaga - IV kursusel 11 nädalat
Kokku 15 nädalat (615 tundi)

---

1) Учебный план "Технология из делий из кожи". Утверждено Министерством Высшего Образования СССР 23. IУ 1955 г.

tika haarab enda alla 36% üldisest õppeajast (vt. tabel nr.11).

Keskkooli baasil vastuvõetud õpperühmades langeb üldainetele väike osa üldisest õppeajast, umbes 4%, kuna ei tule kordamisele keskkoolis läbivõetud õppeained. Üldtehnilistele ainetele on eraldatud ligikaudu 14% õppeajast, eriainetele 36%. Õppe- ja käitispraktikale langeb seega üldisest õppeajast 46% ümber (vt. tabel nr.12).

Õppeaastad jagunevad semestriteks. Vastavalt õppeplaanidele toimuvad eksamid kas iga semestri lõpul või kord õppeaastas kevadsemestril.

1. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õppetöö tulemused

Tehnikumi töö algusest peale algas ka pedagoogilise kaadri võitlus õppeedukuse eest. Nõudmised kasvasid aasta-aastalt. Ainekomisjonides arutati ja töötati välja uusi meetodeid õppeaine edasiandmiseks, küsitlemiseks, teadmiste kinnistamiseks. Regulaarselt toimusid konsultatsioonid.

Iga-aastased õppeedukuse aruanded näitavad tehnikumi õppejõudude kollektiivi saavutusi õppeedukuse alal. Ühtlasi on neist võimalik teha ka üldistusi selle kohta, millisel kursusel ja millistes õppeainetes esineb kõige enam mitterahuldavaid hindeid.

Enamiku õppeaastate jooksul esines madalaim õppe-

Tabel nr.12

Väljavõte õppeplaanist

Nahktoodete tehnoloogia eriala[1] keskkooli baasil õppeaeg 2 aastat 6 kuud

	I	II	III	Kokku
I Üldained				
1. Poliitiline ökonoomia	78	38	-	116
Kokku	78	38	-	116
II Üldtehnilised ained				
2. Joonestamine	196	-	-	196
3. Tehniline mehaanika	196	-	-	196
4. Masinaõpetus	80	-	-	80
5. Üldine elektrotehnika	137	-	-	137
6. Metallide tehnoloogia	60	-	-	60
Kokku	669	-	-	669
III Eriained				
7, Nahktoodete üldtehnoloogia	60	-	-	60
8. Materjaliõpetus	234	38	-	272
9. Nahktoodete eritehnoloogia	76	274	32	382
10. Vabrikute seadmed ja mehhaniseerimine	-	234	48	282
11. Ettevõtete ökonoomika, organiseerimine ja planeerimine	-	100	40	140
12. Küte, ventilatsioon ja kuivatus	-	40	32	72
13. Ohutustehnika alused	-	-	40	40
Kokku	370	686	192	1248
IV Kehaline kasvatus	59	58	-	117
V Õppepraktika	228	622	96	946
Kokku	1404	1404	288	3096
VI Käitispraktika ja diplomieelnepraktika	III kursusel 8 nädalat (328 tundi)			

1) Учебный план "Технология изделий из кожй Утверждено Министерством Высшего Образования СССР 12 II 1955 г.

edukus tavaliselt I kursusel. Õpilaste madala õppe-edukuse I kursusel ja osalt ka II kursusel tingib väga suur õppekoormus, mis langeb pealegi veel üldainetele, kus kogu keskkooli õppeprogramm võetakse läbi olenevalt õppeainest kas ühe või kahe aastaga. Osaliselt tingib mahajäämust ka õpilaste erinev ettevalmistustase. Nii on märgata pikemaajalisel jälgimisel, et teatud koolide õpilastel on õppeainete omandamisel raskusi. Madalam on õppetase ka neis rühmades, kus õpilaste vastuvõtmisel ei olnud küllaldast konkurssi.

Analüüs näitab, et raskeimaks õppeaineks on ka aastate vältel osutunud matemaatika, milles sageli on 25% kõikidest puudulikest hinnetest aastas. Raskused matemaatikas olid tingitud sellest, et ulatuslik matemaatika programm tuleb läbi viia lühikese aja jooksul (I ja II kursusel) suure nädalatundide arvuga 14-16 aasta vanuste õpilastega. Samaaegselt aga keskkoolides võetakse umbes samaulatuslik programm läbi nelja aastaga 14-18 aastaste õpilastega. Kuna puudub ka tehnikumide programmile vastav õpik, siis peavad õpilased tundides konspekteerima ja seega jääb vähe aega harjutustundideks. Eksamid matemaatikas on vaid õppeaasta lõpul, seega tuleb eksamiks ette valmistada kahe semestri materjal (umbes 200 õppetunni materjal) ja sõltuvalt sellest on ka mitterahuldavate hinnete arv suur.

Peale matemaatika esineb rohkem puudulikke hindeid

veel vene keeles, mis on tingitud sellest, et I kursuse õpilastel on keeleoskus veel vähene, puudub aktiivne sõnavara. Seejuures, nagu rea aastate tähelepanekud näitavad, on keeleoskus nõrgem just maakoolidest tulnud õpilaste juures.

Mitterahuldavaid hindeid esines ka õppeainetes nagu "elektrotehnika teoreetilised alused", "elektriliinid ja võrgud", "teoreetiline mehhaanika", "soojustehnika" jne., mis omavad võrdlemisi teoreetilist iseloomu ja nõuavad matemaatika head valdamist, millises osas aga õpilaste teadmistes esines puudujääke.

NSV Liidu ajaloos tavaliselt puudulikke hindeid ei esine. Enamikel erialadel on ajaloo tundide maht 278 tundi, mis jagunevad kolmele kursusele: I kursusel 118 tundi, II kursusel 82 tundi, III kursusel 78 tundi (mõningatel erialadel esineb tundide teistsugune jaotus kursuste vahel). Selline tundide maht võimaldab NSV Liidu ajaloo programmi põhjalikult läbitöötada. Kuna ajaloo tunnid (nagu kõik tunnid tehnikumides) toimuvad paaristundidena, siis on õppejõul suured võimalused ulatusliku teema läbitöötamiseks ja kinnistamiseks tunni jooksul. Varasematel õppeaastatel, kui tehnikumil puudus oma hoone, oli ajalootundi võimalik sisustada vaid kaartidega, piltidega ja illustreeriva kirjandusega. Kui valmis tehnikumi uus hoone, siis varustati ajaloo kabinet vastavate diafilmidega, diapositiividega, täiendati ja uuendati pidevalt kaardi-

Kanga tõmbetugevuse määramine

Laboratoorne tund kiudainete katsetamise kabinetis

fondi ja pildikogumikke. Ajaloo tundide läbiviimiseks on võimaluse piirides määratud tehnikumi kinokabinet (pimendatav ruum ekraaniga) ja suurt osa teemasid käsitleti koos diafilmide vaatamisega. Lisaks neile korraldati väljaspool õppetunde ajaloo-alaste kitsasfilmide demonstratsioone (tehnikumil on vastav apapatuur ja rida õpilasi omavad kitsasfilmi demonstraatori kvalifikatsiooni).

Teiste üldainete osas on õpilaste edasijõudmine olnud hea või vähemalt rahuldav.

Tuleb märkida, et õppetöö tulemused eriainetes on tavaliselt head. Eriainetes esinevad üksikud mitterahuldavad hinded. Real õppeaastatel ei esine eriainetes üldse puudulikke hindeid. Samuti on vaid üksikuil juhtudel esinenud mitterahuldavaid hindeid õppe- ja tootmispraktika hinnetes.

Üldine õppeedukuse protsent üksikutel õppeaastatel on järgmine:[1)]

1945/46.õppeaastal - 87,5%
1946/47.õppeaastal - 94 %
1947/48.õppeaastal - 93,6%
1948/49.õppeaastal - 94 %
1949/50.õppeaastal - 95 %
1950/51.õppeaastal - 95 %
1951/52.õppeaastal - 96 %
1952/53.õppeaastal - 93 %

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanded 1945/46-1960/61.

1953/54.õppeaastal - 96 %
1954/55.õppeaastal - 95 %
1955/56.õppeaastal - 93 %
1956/57.õppeaastal - 90 %
1957/58.õppeaastal - 90 %
1958/59.õppeaastal - 88,4%
1959/60.õppeaastal - 90 %
1960/61.õppeaastal - 94,3%

Viimaste õppeaastate osas võib täheldada äkilist õppeedukuse % langust. Olukorra sisuline vaatlus näitab, et tegemist ei olnud mitte õpilaste teadmiste nõrgenemisega võrreldes eelnevaga, vaid nõudmiste kasvuga, õpilaste teadmiste rangema hindamisega. Kuigi eeltoodud protsendid näitaksid nagu õppeedukuse teatavat tagasiminekut, siis sisuliselt on see vastupidi. Ning 1960/61.õppeaasta tulemused näitavad, et nõudmiste kasvust tingitud raskused on ületatud.

Tihedas seoses õppeedukuse küsimusega on stipendiumi maksmine õpilastele. Stipendiumi maksmine toimus kooskõlas üldiste määrustega. Kuni 1956/57.õppeaastani toimus stipendiumi maksmine õppeedukuse järgi. Nii näiteks 1945/46.õppeaastal maksti stipendiumi 385-le õpilasele 516-st;[1] 1949/50.õppeaastal 179-le õpilasele 305-st;[2] 1950/51.õppeaastal 146-le õpilasele 301-st.[3] Seoses uue stipendiumi maksmise korraga

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanne 1945/46.
2) Samas, aasta-aruanne 1949/50.
3) Samas, aasta-aruanne 1950/51.

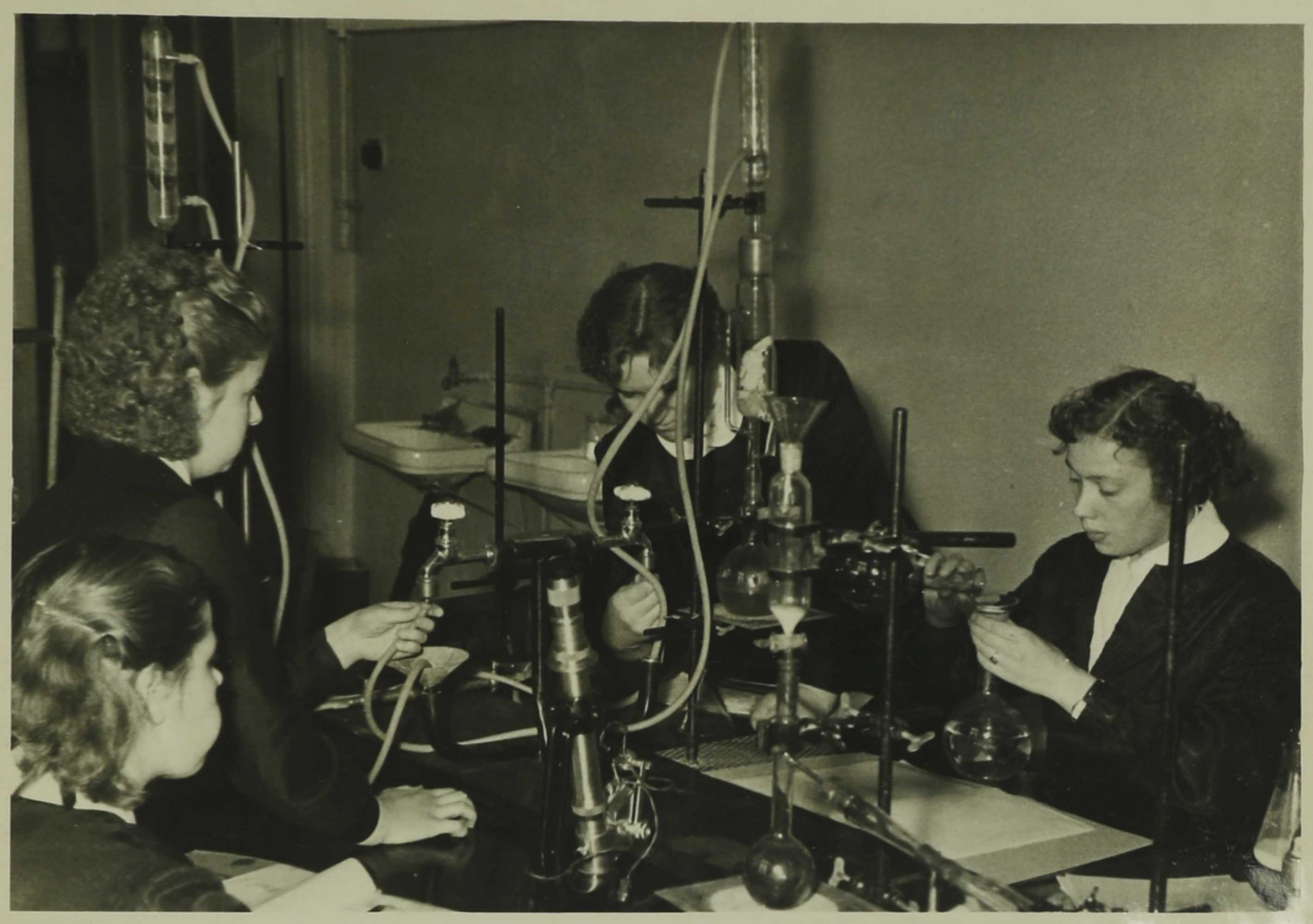

Laboratoorne tund analüütilises keemias

Kaugõppe õpilased sooritamas laboratoor-
seid töid keemias

alates 1956/57.õppeaastast, kus stipendiumi maksmine sõltub nii õppeedukusest kui ka õpilase majanduslikust olukorrast ning tehnikumile eraldatud stipendiumifondi kasvuga on stipendiaatide arv kasvanud. 1957/58.õppeaastal sai stipendiumi 359 õpilast.[1)]

Tehnikumi õppetööle iseloomustuseks on ka igaaastased kevadised riiklikud eksamid ja diplomitööde kaitsmised. Sõltuvalt erialast tuleb IV kursuse õpilastel kas koostada diplomitöö ja kaitsta seda Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni ees või õiendada Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni ees riiklikud eksamid. Tehnilistel erialadel on ette nähtud diplomitöö, kuna majanduslikel erialadel olid ettenähtud riigieksamid.

Diplomitööde teemad ja sisu on aastate jooksul täielikult muutunud. Tehnikumi esimestel aastatel, kui esinesid veel käsitööstuslikud erialad, oli diplomitöö samuti käsitööstuslik. Töö sisu oli järgmine: ühe või kahe toote moejoonis, graafiline kujutamine, lekaalide valmistamine, seletuskiri materjalikulu ja valmistusviisi kohta ja valmistoote esitamine. Teemad sõltusid erialast, dekoratiiv-kudumise erialal - vaibad, tekid, katted jne., riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal - naiste ja meeste üliriided, naiste kostüümid, kleidid; peakatete tootmise erialal - komplektid, mis koosnesid kübarast, käekotist, kinnas.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1957/58.

test jne.

Tehnikumi muutumisega tööstuslikuks muutus ka diplomitööde iseloom. Lisaks sellele, et diplomitöö omandas tööstusliku iseloomu, kerkis üles küsimus töö aktuaalsusest ja tema kasutamisest praktikas, uusima tehnika kasutamise ja ökonoomsuse probleem. Iga aastaga muutusid diplomitööd järjest tihedamalt seotuks praktikaga.

Vastavalt erialale oli diplomitöö kas projekti koostamine või praktilise töö valmistamine koos tehnilise dokumentatsiooni, omahinna kalkulatsiooni, materjalikulu arvestuse ja lekaalide paljundamisega. Näiteks kudumise tehnoloogia erialal diplomitööks oli kudumisvabriku projekt lähtudes kas vabriku võimsusest, kudumistelgede arvust, toodangu väljalaskest, kusjuures lahendada tuli kogu tehnoloogiline protsess ja majandus-tehnilised küsimused. Õmblustoodete tehnoloogia eriala diplomitöö näitena võib tuua teema: "Tallinna Õmblusvabriku naiste mantlite õmblemise tsehhi rekonstrueerimine konveieriseerimise eesmärgil". Riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal oli diplomiteemaks mitmesuguste toodete töötlemine masstootmises erinevatele suurustele. Vastavalt määratud teemale valisid ja joonistasid diplomandid moe, valisid sobiva materjali, valmistasid põhi- ja tuletuskonstruktsiooni, mudeltoote, masstootmise lekaalid, teostasid materjalikulu normimise, leidsid ökonoomse

materjali kasutamise ühes sisekao %-ga ning arvestasid antud mudeli kõlbulikkust masstootmises materjali ratsionaalse kasutamise seisukohalt. Tööstusettevõtete elektriseadmete eriala diplomitööde näitena võib tuua teemad.: "Kalevivabrik "Keila" ketrusosakonna seadmete rekonstruktsioon", "Juhiga kaubatõstuk puuvillakombinaadile "Balti Manufaktuur"" jne. Põllumajanduse elektrifitseerimise eriala diplomitööd on olnud suurelt osalt kolhooside ja sovhooside elektrifitseerimise alal, kusjuures teemad olid eranditult valitud kohtadest, kus elektrifitseerimist ei olnud veel teostatud.

Diplomitööde aktuaalsuse nõue on kasvanud iga aastaga. Lähtudes sellest valitakse ka teemad. 1960/61. õppeaastal projekteeriti diplomitöödena Sillamäele rajatava õmblusvabriku jaoks üksikute tsehhide projektid, individuaal-õmblusvabriku "Lembitu" jaoks projekteeriti erinevate õmblusateljeede rekonstrueerimisprojektid jne.

Majanduslikel erialadel toimusid riiklikud eksamid. Raamatupidamise erialal olid eksamid poliitilises ökonoomias, raamatupidamises, majandusliku tegevuse analüüs ning finantseerimine ja krediteerimine. Plaanimise eriala lõpetajail tuli sooritada järgmised eksamid: poliitiline ökonoomia, tööstusharu tehnoloogia, tööstusettevõtete plaanimine ja majandusliku tegevuse analüüs. Materiaal-tehnilise varustamise ja turustamise eriala lõpetajad sooritasid eksamid kaubatundmises,

Maalimise ja jocnistamise tunnis

Laboratoorne tund õppeaines arvutuste
mehhaniseerimine

varustus-turustus organiseerimises ja plaanimises ning lao- ja taaramajanduses.

Diplomitööde kaitsmine ja riigieksamite sooritamine on tehnikumi olemasolu vältel kulgenud enamikul aastatest 100%-liselt edukalt. Üksikutel õppeaastatel on siiski esinenud nii riiklikel eksamitel mitterahuldavaid hindeid kui ka tagasilükatud diplomitöid. 1950/51. õppeaastal hinnati mitterahuldava hindega üks diplomitöö riietuse konstrueerimise ja modelleerimise erialal,[1] 1954/55.õppeaastal lükati tagasi kaks diplomitööd ketramise tehnoloogia erialal.[2] 1955/56.õppeaastal ei kaitsnud diplomitööd 2 õpilast ja riiklikel eksamitel sai mitterahuldava hinde 3 õpilast.[3] 1956/57. õppeaastal hinnati mitterahuldavalt 3 diplomitööd ja 4 õpilast riiklikel eksamitel.[4] 1957/58.õppeaastal sai diplomitöö kaitsmisel mitterahuldava hinde 5 õpilast.[5]

Vaadeldes õppeedukust tehnikumis võib märkida selle küllaltki kõrget taset. Õigustatuks tuleb lugeda nõudmiste pidevat suurendamist ka sellel juhul, kui samaaegselt mõnevõrra langeb õppeedukuse keskmine protsent.

Enamikes õppeainetes toimub õppetöö üleliidulis-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni protokollid 1950/51.
2) Samas, Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni protokollid 1954/55.
3) Samas, Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni protokollid 1955/56.
4) Samas, Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni protokollid 1956/57.
5) Samas, Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni protokollid 1957/58.

te programmide alusel, seega programmikohane õppetöö on vastav üldistele nõuetele.

Kuigi riiklike eksamite ja diplomitööde puhul esineb vähe mitterahuldavaid hindeid, on nende olemasolu ikkagi oluliseks puuduseks. On täielikult mõistetav, et õppetöö käigus tekib puudujääke ja seega ka mitterahuldavaid hindeid, kui aga õpilane on läbinud teoreetilise ja praktilise kursuse siis tuleks selle kestel kindlustada õpilaste teadmiste selline tase, et lõpetamisel ei esineks mitterahuldavaid hindeid. Muidugi võib sattuda tehnikumi ka noori, kes on küündimatud antud eriala lõpetamiseks, kuid see tuleks selgitada juba esimeste kursuste kestel ja suunata õpilased ümber teistele erialadele või mõnda teise õppeasutusse.

Oluline on ka diplomitööde aktuaalsuse küsimus. Kuigi viimastel aastatel on diplomitööd muutunud aktuaalsemateks, s.t. neis lahendatakse tootmisele otseselt vajalikke küsimusi, siis seisab siin ees avar tegevusväli. Diplomiprojektides peaks leidma lahenduse tootmise kõige olulisemad probleemid. Selleks oleks vajalik läbi viia diplomitööde teemade koordineerimine. See oleks võimalik, kui süstemaatiliselt vabariigi ettevõtetest laekuksid need lahendamata probleemid, mis on vahetult seotud tootmise korraldamisega kõige lähemas tulevikus, Nende probleemide hulgast tuleks valida kõige olulisemad ja jagada diplomitöödena lõpetajate vahel vastavalt erialale ja nende võimetele.

Seejuures oleks soovitav, et diplomitöö autor suunduks tööle samasse ettevõttesse, et aidata kaasa oma diplomitöö elluviimisele.

Tehnikumi õppetöö analüüs näitab, et on toimunud olulised nihked paremuse poole, kusjuures tähtsamaks sammuks on kindlasti teoreetilise õppetöö parem seostamine praktikaga.

Järgnevalt vaatlemegi lühidalt õppe- ja käitispraktikat.

2. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õppe- ja käitispraktika organiseerimine

Üheks oluliseks töölõiguks tehnikumi õppetöös on õppe- ja käitispraktika, mille vältel õpilased omandavad praktilise tööoskuse ja teoreetiliste teadmiste rakendamise praktikas.

Õppepraktika sisaldab eneses praktilist tööd tehnikumi laboratooriumides, kabinettides ja õppetöökodades. Õppepraktika sisuks on, sõltuvalt erialast, töövilumuste tundmaõppimine ja nende omandamine toodete valmistamisel, masinate teenendamisel, seadeldiste monteerimisel, seadeldiste käima laskmisel, kontrollimisel ja reguleerimisel jne. Õppepraktika juhendajateks on kvalifitseeritud õppejõud, kes enne praktikale asumist põhjalikult instrueerivad õpilasi. Õppepraktika võib toimuda kas toodangu andmisega, või ilma toodangu andmiseta. Õppepraktika koos toodangu

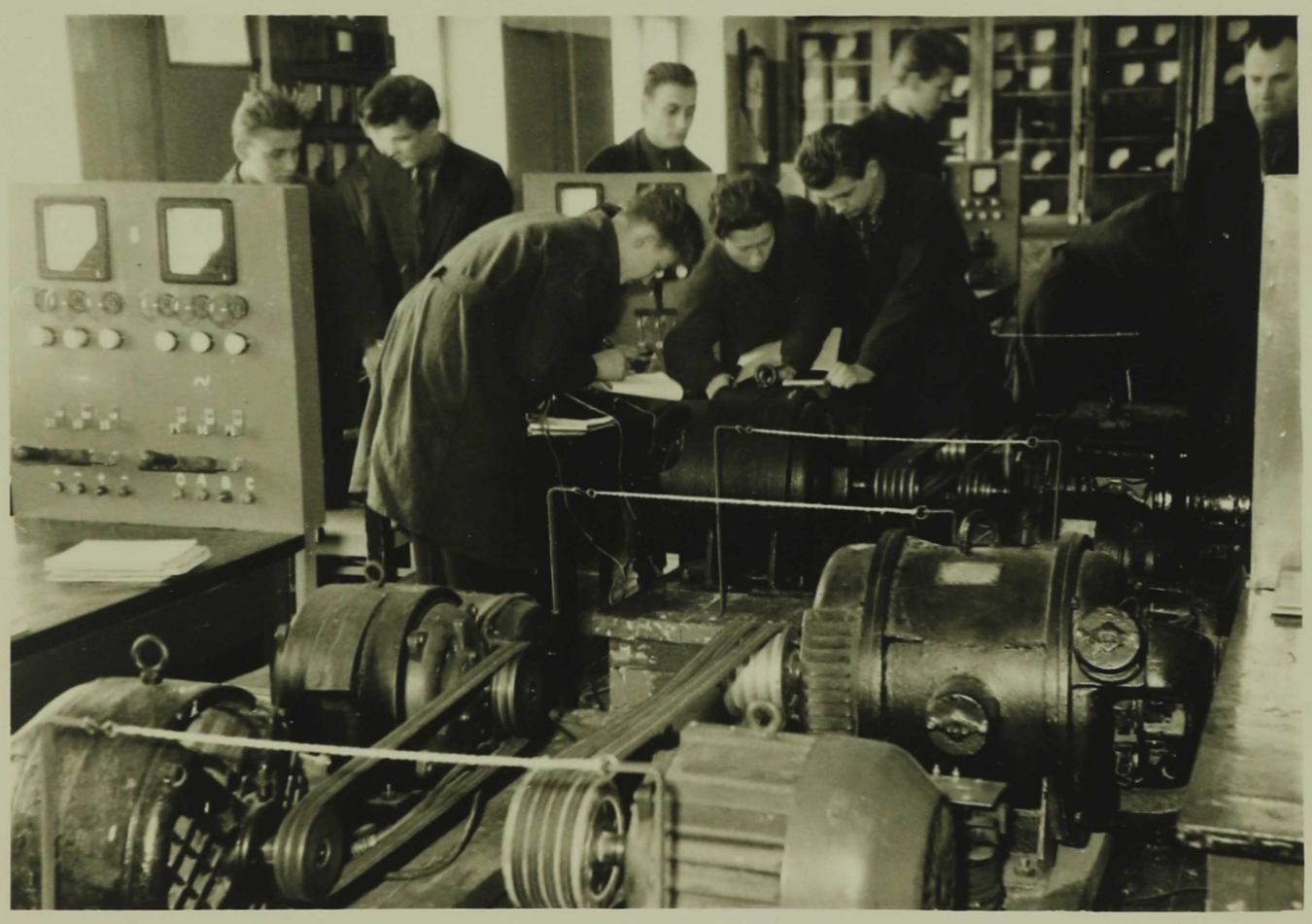

Õppepraktika elektrimasinate laboratooriumis

andmisega toimub tavaliselt näiteks õmbluserialadel, kusjuures tööks tuuakse juurdelõigatud tooteid õmblusvabrikust, kuhu hiljem ka valmistooted tagastatakse. Õppepraktika ilma toodangu andmiseta esineb näiteks majanduslikel erialadel, elektrierialadel jne.

Lisaks tehnikumis läbiviidavale õppepraktikale on võimalik õppepraktikat läbi viia ka ettevõtetes. Sellist moodust kasutatakse juhul, kui tehnikumi materiaalne baas antud erialal ei ole küllalt suur ning täielik. Sellisteks on näiteks naha - erialad, millede materiaalset baasi alles kujundatakse. Õppepraktika mainitud erialal viiakse siis läbi Naha-ja Jalatsikombinaadis "Kommunaar", kus õpilased algul vaatlejatena tutvuvad programmis ettenähtud töödega, osa praktika aega aga võtavad osa tootmisest (ilma töötasuta).

Õppepraktika toimub tehnikumi I ja II kursusel. Ajaline kestvus on 2-8 nädalat kursusel. Seejuures mõningate erialade juures toimub õppepraktika kogu õppeaasta vältel koos teoreetilise õppetööga (õmblustoodete tehnoloogia erialal töövõtete õppimine).

Käitis-, ehk nagu ka nimetatakse- tootmispraktika ajal viibivad õpilased praktikal ettevõtetes ja asutustes. Käitispraktika toimub vastavate programmide alusel, kusjuures programm kohaldatakse ettevõtete konkreetsetele tingimustele. Tehnikumi ja ettevõtete vahel sõlmitakse vastavad lepingud, milledes määratakse kindlaks praktikal olevate õpilaste arv, nende

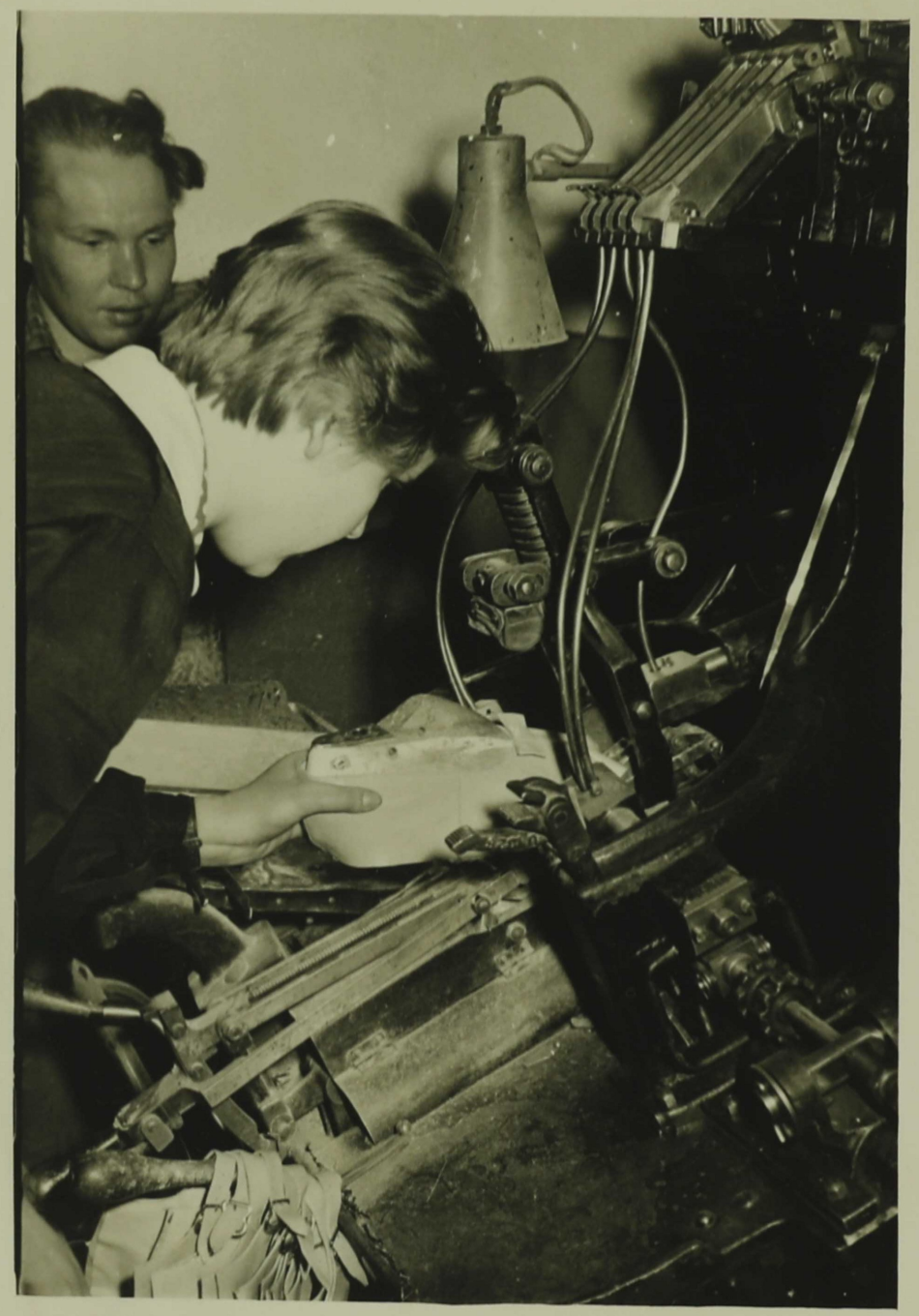

Õppepraktika nahktoodete tehnoloogia kabinetis

töökohad ja juhendaja ettevõtte poolt. Samal ajal toimib ka vastava eriala õppejõud juhendajana, jälgides praktika läbiviimist, vajalike töövilumuste omandamist, praktika päevikute ja aruandluse koostamist jne. Praktika lõpul toimub arvestus. Käitispraktikal olles õpilased töötavad töövilumuste omandamise ja masinate teenendamise ja monteerimise eesmärgil, võtavad otseselt osa tööprotsessist ja osa aega töötavad töökohtadel ilma töötasuta. Käitispraktika on ette nähtud III ja IV kursuse õpilastel ja tema kestvus on 10-12 nädalat.

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi algaastaist peale on tehnikumi õpilased töötanud nii õppe- kui tootmispraktikal. Seejuures, nii kuidas muutus tehnikumi profiil, muutus ka praktika iseloom ja praktika baas. Tehnikumi esimestel aastatel, kui esinesid käsitööstuslikud erialad viidi õppepraktika läbi tehnikumi töökodades ja laboratooriumides, tootmispraktika aga artellides ja ateljeedes, vaid vähesel määral tööstusettevõtetes.

1945.-1948.aastani oli õppepraktika kestvuseks II kursusel 5,5 nädalat, III kursusel 4 nädalat ja IV kursusel 10 nädalat. Praktika vältel valmistasid näiteks III kursuse peakatete tootmise eriala õpilased õlgkübara, käekoti, kindad, viltkübara. Sama kursuse dekoratiivkudumise eriala õpilased valmistasid käteräti, laudlina salvrättidega, dekoratiiv padja. Trikotaaži ja tikandi eriala õpilased valmistasid

Konveier õmblus- ja trikotaaživabrikute seadmete laboratooriumis

Õppepraktika konveieril

tikitud pluusi, pesu ja toodete lekaale. Õppepraktika viidi läbi tellijate materjalist, kuna tehnikumil endal puudus selleks vastav materiaalne baas.

Tootmispraktika toimus IV kursusega 4 nädalat ja III kursusega 2 nädalat. Käitispraktika viidi läbi Tallinna paremates artellides ja ateljeedes. Õpilased tutvusid artellide ja ateljeede struktuuriga, tellimuste vastuvõtuga, tellimuste täitmisega ja tellitud toodete väljastamisega. Õpilased võtsid tööst otseselt osa, töötasid vilunud meistrite juhatusel, õppisid töötama spetsiaalmasinatel jne. Dekoratiiv-kudumise eriala tootmispraktika toimus tekstiilivabrikutes "Punane Koit" ja "Keila", kus õpilastel oli võimalik tutvuda tööstusliku tootmisega, mehaaniliste masinatega ja seega omandada oskusi tööks ettevõtetes, mitte ainult käsitööstuslikus tootmises.

1948/49.õppeaasta õppepraktika toimus nagu eelnevadki tehnikumis, kusjuures praktika hakkab enam omandama tööstuslikku iseloomu. Kudumise tehnoloogia eriala õppepraktika sisaldas eneses ketrusmasinate montaaži ja liht- ning revolverpinkide demontaaži.

Tootmispraktika III ja IV kursusel toimus Tallinna artellides ja ettevõtetes. Osa õpilasi suunati praktikale aga Leningradi tekstiilikäitisesse "Bolševitška", kus õpilased tutvusid suurtootmisega. Riietuse konstrueerimise ja modelleerimise eriala õpilased olid praktikal õmblusvabrikutes, kus tutvusid mass-

Õpppepraktika õmblustoodete tehnoloogia erialal

Laboratoorne tund õppeaines õmblustriko-
taažtoodete tehnoloogia

tootmisega ja konveiersüsteemiga.

Aasta-aastalt omandas tootmispraktika enam tööstuslikku iseloomu. Järjest kasvas nende õpilaste arv, kes suunati praktikale suurettevõtetesse ja väheneb individuaal-ateljeedes praktiseerijate arv. Tehnikumil hakkab välja kujunema oma praktikabaaside võrk suurettevõtete näol ja tootmispraktika muutub täielikult tööstuslikuks praktikaks. Tootmispraktika vältel õpilased tutvusid ettevõtte struktuuriga, plaaniga, töökohtade arvuga, sisustuse ja tootmisvõimsusega, töökaitse reeglitega, tootmis-finants plaaniga, tehnilise normeerimisega ja töötasu arvestusega. Õpilased võtsid osa tootmisest ja töötasid ka konveieril. Suuremateks ettevõteteks, kus õpilased praktikal viibisid olid "Balti Manufaktuur", "Kreenholmi Manufaktuur", "Keila", "Marat", V.Klementi nimeline Õmblusvabrik Tallinnas, Tallinna Õmbluskombinaat, Leningradi õmblusvabrikud "Komsomolka", "Bolševitška", "Pervomaiskaja", Volodarski nimeline õmblusvabrik, Leningradi Moemaja.

Uute erialade sissetoomisega tehnikumi laienes ka käitispraktika baaside arv. Elektri-erialade õpilased, kelle õppepraktika toimus tehnikumi laboratooriumides ja kabinettides, suunati käitispraktikale elektrimootorite tehasesse "Volta", V.Kingissepa nim. Tselluloosi- ja Paberikombinaati, Trammi- ja Trolleibussi trusti, tehasesse"Kvarts" ja tekstiilikäi-

Õppepraktika lukksepa-mehaanika õppetöökojas

tistesse "Punane Koit" ja "Keila". Raamatupidamise eriala õpilased suunati Tallinna suuremate ettevõtete raamatupidamise osakondadesse, plaaniosakondadesse jne. Õmblus-trikotaaži tehnoloogia eriala praktikabaas täienes aga Vladimiri, Velikije-Luki ning Uljanovski linnade õmblustrikotaaži vabrikute võrra. Põllumajanduse elektrifitseerimise eriala õpilased olid praktikal "Estoenergo" süsteemis.

1957/58.õppeaastal oli tehnikumil sõlmitud lepingud tootmispraktika läbiviimise kohta 38 ettevõttega. Kõikides neis ettevõtetes kindlustati õpilastele nii töökohad kui ka kõik vajalik praktika edukaks läbiviimiseks. Vastavalt sõlmitud lepingule praktikandid allusid tootmispraktikal viibimise ajal ettevõtte sisekorra reeglitele ja töödistsipliini nõuetele ühtsetel alustel kõigi teiste töötajatega. Tootmispraktika programmi alusel, lähtudes iga ettevõtte konkreetsetest tingimustest, koostati õpilaste töö kalenderplaanid, kus oli näidatud õpilaste töökohtadel liikumise graafik ettevõtete tsehhides ja osakondades ning tähtajad. Praktikal viibimise ajal õpilased koostasid päevikud, kus märgiti ära praktikandi poolt päeva jooksul tehtud konkreetne töö. Märgetele kaasnesid vajalikud arvutused, skeemid, joonestused ja tehnoloogilise protsessi ja töö organiseerimise kirjeldused. Praktika juhendajad kontrollisid süstemaatiliselt õpilaste päevikuid. Praktika lõpul viidi läbi eksam.

Õppepraktika riietuse konstrueerimise ja model-
leerimise erialal

1958/59.õppeaasta jooksul sõlmiti tootmispraktika läbiviimiseks lepingud juba 54 ettevõttega ja õpilased viibisid neis praktikal. Tootmispraktika baasideks valiti parimad ENSV kergetööstuse ja põllumajanduse ettevõtted. Peale NLKP Keskkomitee otsust "Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning rahvahariduse süsteemi edasiarendamisest meie maal" pöörati tehnikumis erilist tähelepanu õpilaste füüsilise ja vaimse töö lähendamisele. Õpilasi püüti senisest rohkem suunata vahetult osa võtma tootlikust tööst tootmispraktika ajal. Tootmispraktika lähendas õpilasi veel rohkem nende tulevasele tööle.

1959/60.õppeaastal esitati tehnikumi poolt ENSV Rahvamajanduse Nõukogule ettepanek praktikabaaside loomise kohta õppeaastateks 1960/61 - 1965/66, milline ettepanek ka kinnitati. Seega on kindlustatud järgnevatel õppeaastatel praktikakohad kõigile õpilastele.

Tehnikumis on pidevalt otsitud uusi vorme ja teid õppe- ja tootmispraktika organiseerimisel ja läbiviimisel. 1960/61.õppeaastal elektri-erialade õpperühmad õppepraktika käigus teostasid tehnikumi ruumide elektriinstallatsiooni rekonstrueerimist (joonestuskabinetis, õmbluseriala laboratooriumides jne.) ja tehnikumi elektrimootorite jooksvat remonti (mehaanika- ja õmblustöökodades). Põllumajanduse elektrifitseerimise eriala grupp õpilasi teostasid õppepraktika vältel Harju rajooni kolhoosi "Rahva Võit" elektri-

Õppepraktika riietuse konstrueerimise
ja modelleerimise erialal

Õppepraktika õmblustoodete tehnoloogia
erialal

fitseerimist. Teine grupp sama eriala õpilasi aitasid elektrifitseerida Harju rajooni Habersti haudejaama (Tehtud töö tasu arvel toimus nende õpilaste ühistoitlustamine praktika ajal).

Õmblustoodete tehnoloogia erialal toodi õppepraktikaks Tallinna Õmblusvabrikust "Baltika" juurdelõigatud tooteid (meeste ja naiste üliriided, ülikonnad, kostüümid jne.), kuhu hiljem tagastati ka valmistooted.

1960/61.õppeaastal viibis tootmispraktikal 345 õpilast, mille kohta üksikasjalisemad andmed esitatud tabelis nr.13.

Tuleb märkida, et põhiliselt oleneb tootmispraktika edukus praktikantide juhendamise tasemest ettevõtetes. On vajalik, et praktikat juhendaksid käitiste insener-tehnilised töötajad. Enamikel juhtudel toimub ka õpilaste juhendamine oskuslikult ja vastab nõuetele. Kahjuks suhtutakse aga mõningates ettevõtetes õpilaste käitispraktika juhendamisse ebakohusetruult ja formaalselt.

Peale õppe- ja tootmispraktika viibivad IV kursuse õpilased veel diplomieelsel praktikal ettevõtetes või asutustes. Diplomieelsel praktikal õpilased koguvad materjale diplomitöö jaoks. Õpilased suunatakse diplomieelsele praktikale nendesse ettevõtetesse, kust pärinevad nende diplomitööde teemad. Diplomieelse praktika jooksul peavad õpilased hankima kõik diplomitööks vajalikud andmed.

Tabel nr. 13

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi tootmispraktika graafik 1960/61.õppeaastal [1]

Jrk. nr.	Kursus	Praktika aeg	Õpilaste arv	Praktika läbiviimise kohad
1.	Raamatupidamine III k.	5.XII-28.XII	22	Naha- ja Jalatsikombinaat "Kommunaar", kompvekivabrik "Uus Kalev", trikootööstus "Marat", õmblusvabrik "Baltika", raadiotehas "Punane Ret"
2.	Raamatupidamine III k.	25.V-5.VII	23	V.Klementi nimeline Õmblusvabrik, kompvekivabrikud "Kalev" ja "Uus Kalev", trikootööstus "Marat", õmblusvabrik "Baltika", tekstiilikäitis "Punane Koit", raadiotehas "Punane Ret"
3.	Õmblustoodete tehnoloogia IV k.	3.XI-4.I	28	Õmblusvabrik "Baltika", ateljee "Lenodeżda" Leningradis
4.	Õmblustoodete tehnoloogia IV k.	3.XI-4.I	27	Õmblusvabrik "Baltika", Tallinna Õmblusvabrik, V.Klementi nim. Õmblusvabrik; Leningradis: Pervomaiskaja nim.Õmblusvabrik, õmblusvabrik "Krasnõi Śveinik".
5.	Nahktoodete tehnoloogia III k.	1.VI-28.VI	24	Naha- ja Jalatsikombinaat "Kommunaar", Tartu Naha ja Jalatsikombinaat, Pärnu Naha- ja Jalatsikombinaat "Kroom"
6.	Nahktoodete tehnoloogia IV k.	9.II-26.IV	30	Naha- ja Jalatsikombinaat "Kommunaar", Tartu Naha- ja Jalatsikombinaat, Pärnu Naha- ja Jalatsikombinaat "Kroom", Leningradis: "Proletarskaja Pobeda nr.2"
7.	Naha- ja parkainete tehnoloogia IV k.	9.II-26.IV	23	Naha- ja Jalatsikombinaat "Kommunaar", Tartu Naha- ja Jalatsikombinaat, Rakvere Naha- ja Jalatsikombinaat, Salla Nahavabrik, Viljandi Nahavabrik "Leek"
8.	Riietuse konstrueerimine ja modelleerimine IV k.	1.VI-5.VI	29	Õmblusvabrik "Baltika", Tallinna Moemaja, Individuaal õmblusvabrik "Lembitu"
9.	Tööstusettevõtete elektriseadmed IV k	9.II-26.IV	16	Kompvekivabrik "Uus Kalev", raadiotehas "Punane Ret", "Eesti Kaabel", tekstiilikäitised "Punane Koit" ja "Keila", trikootööstus "Marat", õmblusvabrik "Baltika", Naha- ja Jalatsikombinaat "Kommunaar"
10.	Põllumajanduse elektrifitseerimine III k.	22.VI-16.VII	24	Tartu ja Viljandi Võrgurajoonid, kolhoos "Rahva Võit", Maardu Territoriaalne Montaażivalitsus
11.	Põllumajanduse elektrifitseerimine IV k.	22.XII-25.I	15	Tartu, Tallinna, Viljandi ja Kärdla võrgurajoonid
12.	Õmblustoodete tehnoloogia III k.	1.VI-28.VI	30	Õmblusvabrik "Baltika", Tallinna Õmblusvabrik, individuaalõmblusvabrik "Lembitu"
13.	Tehniline normeerimine	13.IV-7.VI	26	Kombinaadid "Balti Manufaktuur" ja "Kreenholmi Manufaktuur", trikootööstus "Marat", tekstiilikäitised "Punane Koit" ja "Keila", Leningradi tekstiilikäitis "Krasnaja Nitj".

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1960/61.

Kõikide eelpoolnimetatud praktikavormide läbiviimisest olenevad õpilaste teadmised ja oskused, õpilaste oskus rakendada tootmises oma teadmisi. Seepärast on vajalik praktikat läbi viia kõrgel tasemel, et anda õpilastele vajalikke teadmisi ja töövilumusi nende iseseisva tööle asumise ajaks.

1961/62.õppeaastal astuti suur samm õppetöö ühendamisel tootmispraktikaga. Vastavalt uuele õppeplaanile üks rühm päevase osakonna õmblustoodete tehnoloogia III kursuse õpilasi siirdus tööle ja jätkab õpinguid õhtuses osakonnas. Seejuures on ette nähtud, et IV kursusel jätkavad nad õppetööd tavalise päevase osakonna grupina. Kuigi käesoleval momendil on veel raske anda hinnangut antud õppetöö vormile (grupp töötab ju alles esimest aastat), näib see siiski ennast õigustavat.

Õppe- ja käitispraktika ülesandeks peab edaspidigi olema võimalikult tihedama sideme loomine tootmisega. Oluline on, et tehnikumi lõpetanud tehnik-tehnoloog ei orienteeruks vabalt mitte üksnes oma erialal, vaid tunneks hästi ka naabertöölõike, eeskätt tööliste töö osas. Selleks aga on vajalik, et ta töötaks käitispraktika kestel mitmel töölõigul, omandaks mitmel kitsamal erialal vastava kategooria. Selleks ei piisa aga olemasolevast tootmispraktika ajast. Paratamatult tekib päevakorrale küsimus tootmispraktika pikendamisest, mis osutub siis reaalseks, kui osa õppeaja jooksul õppetöö toimub tootmistööga koos. Kõrvuti juba eel-

poolnimetatud vormiga võiks tulla kaalumisele ka õpilaste suunamine tootmispraktikale pikemaks ajaks, katkestades ajutiselt õppetöö, näiteks üheks semestriks. Sellisel praktikal töötaksid õpilased ettevõtetes koosseisulistel kohtadel. Muidugi on siin ka omad puudused: pikeneb õppeaeg tehnikumis, ettevõtetes võivad tekkida raskused jne.

Raske on anda lõplikku otsust, milline eelpool-toodud töövormidest on otstarbekohasem, kuid vaieldamatu on, et õppetöö ühendamine tootmisega on vajalik ja peab edaspidi muutuma valdavaks. Kokkuvõtteid seni rakendatud vormidest saab teha alles õppeaasta lõpul, mille tõttu ka siin avaldatud mõtted on veel suures osas diskussioonilised ja vajavad kinnitust kogemuste najal.

Olulist tähtsust õppetöö seostamisel tootmisega omab isemajandava õmblustöökoja moodustamine tehnikumis 1961/62.õppeaasta aprillis. Nimetatud õppetöökojas töötavad riietuse konstrueerimise ja modelleerimise eriala III kursuse õpilased. Töökoda võtab vastu individuaaltellimusi naiste rõivastele ja valmistab toodangut ka Tallinna kaubandusvõrgule. Kaks kolmandikku töökoja toodangust moodustavad individuaaltellimused, kuna ühe kolmandiku osas toimub valmisriiete valmistamine kauplusele "Mood".

Õmblustöökoja rajamine võimaldab tunduvalt enam seostada teoreetilist tööd praktikaga. Kuigi antud praktika vorm on eksisteerinud vaid paar nädalat, on

TALLINNA KERGETÖÖSTUSE TEHNIKUMI ÕPILASTE PRAKTIKABAASID ENSV-s.

JOONIS NR. 4.

15 0 15 30 KM 1:1500000

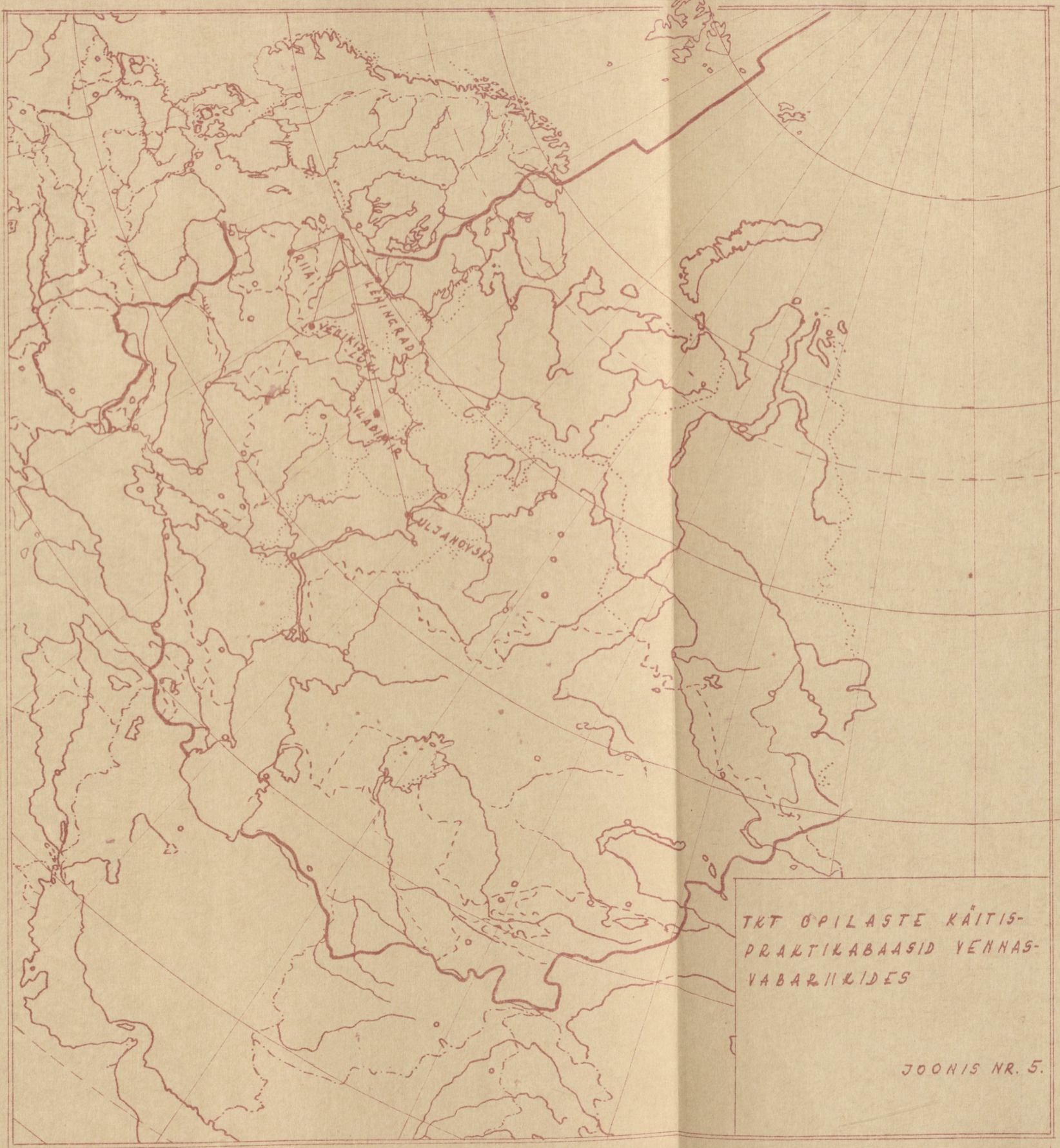

TKT ÕPILASTE KÄITIS-
PRAKTIKABAASID VENNAS-
VABARIIKIDES

JOONIS NR. 5.

seda raske lähemalt analüüsida, kuid on märgata õpilaste seas suurt huvi selle vastu. Võib eeldada, et tulevikus leiab selline praktika vorm laiemat rakendamist.

Seega käesoleval ajal elab õppe- ja tootmispraktika üle veel otsingute perioodi, kuid vaatamata sellele, milline vorm osutub vastuvõetavaks, jääb eesmärk siiski üheks - enam seostada teoreetilist õppetööd praktikaga.

3. Tehnikumi raamatukogu töö

Suur tähtsus õppetöö läbiviimisel ja teadmiste omandamisel kuulub kindlasti tehnikumi raamatukogule. Kuna nõuetava erialase ja ilukirjanduse hulk järjest kasvab, siis ei ole mõeldav, et õpilased tuleksid toime raamatukogu abita.

Oma esimestel aastatel oli tehnikumi raamatukogu seotud rea kitsendavate tingimustega, milledest suurim oli ruumipuudus. Nagu juba eespool käsitletud, tuli tehnikumil esineda kaasüürilisena õpperuumides ja seetõttu ei olnud võimalik eraldada raamatukogule eri ruumi. Kuid uue õppe- ja ilukirjanduse muretsemine algas kohe peale tehnikumi asutamist ja esimese õppeaasta lõpul ulatus raamatukogus eksemplaride arv 3620 eksemplarini. Sõlmiti kokkulepe Tallinna Bib-kollektoriga uute raamatute ostmiseks ja telliti raamatukogule ajakirjandust.

1946/47.õppeaastal esines raamatukogu 1.mai puhul näitusega. Raamatute arv oli selleks ajaks kasvanud 4056 eksemplarini. Raamatukogu alalisi laenutajaid oli 120 ümber, neile lisandusid üksikud juhuslikud laenutajad.

Järgmistel õppeaastatel raamatukogu olukord oluliselt ei muutu. Lugejate ja raamatute arv jääb enam-vähem endiseks. Kuid raamatukogu tegevus elavneb märgatavalt. Viidi läbi rida näitusi, nagu V.I.Lenini sünniaastapäevadel, A.H.Tammsaare surma-aastapäeval, Nõukogude ajakirjanduse päeval jne. Raamatukogu poolt viidi läbi õpilaste seas ajakirjanduse tellimine, millise eest raamatukogu premeeriti 1950.aastaks ajakirja "Nõukogude Kool" tasuta aastakäiguga. Raamatukogu poolt organiseeriti ka ettekandeid õppe-kasvatuslikel teemadel õppejõududele ja õpilastele. Eriti suurt tähelepanu pöörati õppekirjanduse muretsemisele, kuna selle järele valitses kõige suurem nõudmine.

Olukord ei ole muutunud ka 1950/51.õppeaastal, mil tehnikumi raamatukogu asukohaks oli õpilaste jalutusruum õppehoones Pärnu mnt.71/73. Lugemissaali ei olnud. Kuna õppegrupid olid laiali mitmes hoones, siis takistas ka see õpilaste pidevat raamatukogu kasutamist.

Aktiivsematest raamatukogu kasutajatest moodustati komsomoli organisatsiooni initsiatiivil raamatukogu aktiiv, mille liikmed abistasid raamatukogu juha-

tajat raamatute korrastamisel, laenutamisel jne. Aktiivi liikmed tutvustasid õppegruppides raamatukogus leiduvat uut kirjandust, viisid läbi ajakirjade ja ajalehtede tellimist ning raamatute müüki.

Õppeaasta lõpul oli raamatukogus 4626 eksemplari.

1951/52.õppeaastal oli raamatukogu fond järgmine:[1)]

1. sotsiaal-ökonoomiline kirjandus	975	köidet
2. tehniline kirjandus	1284	"
3. ilukirjandus	1970	"
4. õpikud ja käsiraamatud	1285	"
Kokku	5514	"

Alaliste lugejate arv oli 280 inimest, neist 31 õpetajat ja 12 teenistujat.

Õppeaasta jooksul korraldati 14 näitust, millega tähistati V.I.Lenini, N.A.Ostrovski, A.A.Fadejevi, A.P.Gaidari, M.J.Lermontovi, I.S.Turgenevi, L.N. Tolstoi, N.V.Gogoli jt. tähtpäevi. Viidi läbi 3 lugejate konverentsi järgmistel teemadel:

1. Babajevski "Kuldtähe kavaler",
2. Hindi "Tuuline rand"
3. Nõukogude kodumaa komnoored-patrioodid.

Organiseeriti kohtumine kirjanik M.Rauaga, Esineti 6 loenguga, viidi läbi teatri ühiskülastusi jne. Suure töö tegi raamatukogu kollektiiv kevadel, varustades diplomitööde projekteerimiseks ettenähtud kabi-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1951/52.

netid vajaliku kirjandusega, teatmeteostega jne.

Järgneval 1952/53.õppeaastal tuleb märkida raamatukogu juhataja ja aktiivi energilist tegevust. Lugejate arv kasvab 290-ni, neist 253 õpilast, 27 õppejõudu, 10 teenistujat. Raamatute üldarv on 8169:[1]

1. sotsiaal-poliitilist kirjandus - 1745
2. tehniline kirjandus - 1560
3. ilukirjandus - 3188
4. muud kirjanduse liigid - 1676

Raamatukogu aktiiv viis läbi 2 lugejate konverentsi A.Perventsevi romaani "Au noorest east" ja A. Sakse romaani "Ülesmäge" põhjal. Koostati vitriinid tähtpäevade puhul (Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäevaks, Nõukogude Armee aastapäevaks, viienda viisaastaku materjalidest, kirjanike mälestuspäevadeks jne.). Toimus ka kohtumine kirjanik Paul Rummoga.

Järgmistel aastatel tuleb konstateerida nii raamatute, lugejate kui ka raamatukogu poolt läbiviidud ürituste pidevat kasvu. Koos tehnikumi kasvuga suureneb ka lugejate arv, ulatudes 1956.aastal 449 lugejani. Raamatufondi suurus on juba 17.610 raamatut.[2] Lugejate konverentsid ei piirdu ainult mingi ühe teosega, vaid haaravad terveid probleeme nagu "Aatomienergia ja selle kasutamine rahulikus ülesehitustöös", "Kommunist-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1952/53.

2) Samas, aastaaruanne 1955/56.

lik moraal ja võitlus igandite vastu inimeste teadvuses" jne. Tähistati ka kõiki ühiskondlik-poliitilisi ja kirjanduslikke tähtpäevi väljapanekutega ja loengutega.

Koos uue hoone 1956/57.õppeaastal valmimisega muutusid ka raamatukogu töötingimused. Raamatukogu sai omaette ruumi ja lugemistoa, kuhu on väljapandud üldiseks kasutamiseks kõik tehnikumile tellitud ajakirjad ja ajalehed. Seati üles vitriin uue kirjanduse tutvustamiseks. Pidevalt võttis raamatukogu aktiiv osa kooli üldistest üritustest, tihe on side komsomoliorganisatsiooniga. Kommunistlike noorte kaasabil korraldati Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva tähistamine ja V.I.Lenini mälestuspäeva tähistamine. Koostati diplomandidele soovitatava kirjanduse ja artiklite loetelu, eraldati diplomandidele vajalik kirjandus jne.

Raamatunäitused kirjanike tähtpäevade puhul on üheks levinumaks vormiks raamatukogu töös. Korraldati raamatunäitusi ka erialase kirjandusega tutvumiseks - õmblusalase kirjanduse näitus, tekstiilialaste teoste näitus, raadioalane raamatunäitus A.Popovi 100.sünniaastapäeva puhul, jne. Raamatukogu kasutas ka raadiosõlme oma töös. Raadio kaudu tutvustati raamatukogus leiduvaid uusi raamatuid nii ilukirjanduse vallas kui ka erialadel.

1959/60.õppeaastal oli raamatukogus lugejaid ju-

ba 541, kusjuures päevase osakonna õpilaste üldarvust kasutas raamatukogu 90 %. Raamatufondi suurus 19.639 eksemplari koguväärtusega 128.784,62 rbl. Lisaks neile veel 57 mitmesugust ajalehte ja ajakirja.[1)]

Raamatukogu tegevus on märkimisväärne tähtpäevade tähistamisel. V.I.Lenini sünniaastapäeval korraldati näitus V.I.Lenini elust ja tegevusest, abistati õpilasi Lenini päevade läbiviimisel.

Ed.Vilde kirjandusliku pärandiga tutvumiseks toimus lugejate konverents. A.Kivi ja E.Zola sünniaastapäevi tähistati aktustega.

Seitseaastaku saavutustest valmistati 2 stendi, mis asetati lugemistuppa.

Raamatukogu fondi kasv jätkus ja ulatus eelneval 1960/61.õppeaastal 21.779 eksemplarini. Suureneb ka raamatukogu populaarsus õpilaskonnas ja õppejõudude seas, lugejate arv oli 677.[2)] On tähistatud kõiki ühiskondlik-poliitilisi ja kirjanduslikke sündmusi ning tähtpäevi, korraldatud raamatunäitusi, populariseeritud uudisteoseid tehnikumi raadiosõlme kaudu, korraldati eesti kirjanduse ainetel viktoriin jne.

Ei või jätta märkimata raamatukogu tegevuse kasulikku mõju õppetööle, õppeedukusele ja kultuuri-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1959/60.

2) Samas, aastaaruanne 1960/61.

EKSEMPLARIDE ARV RAAMATUKOGUS

1945 – 1962

JOONIS NR. 6.

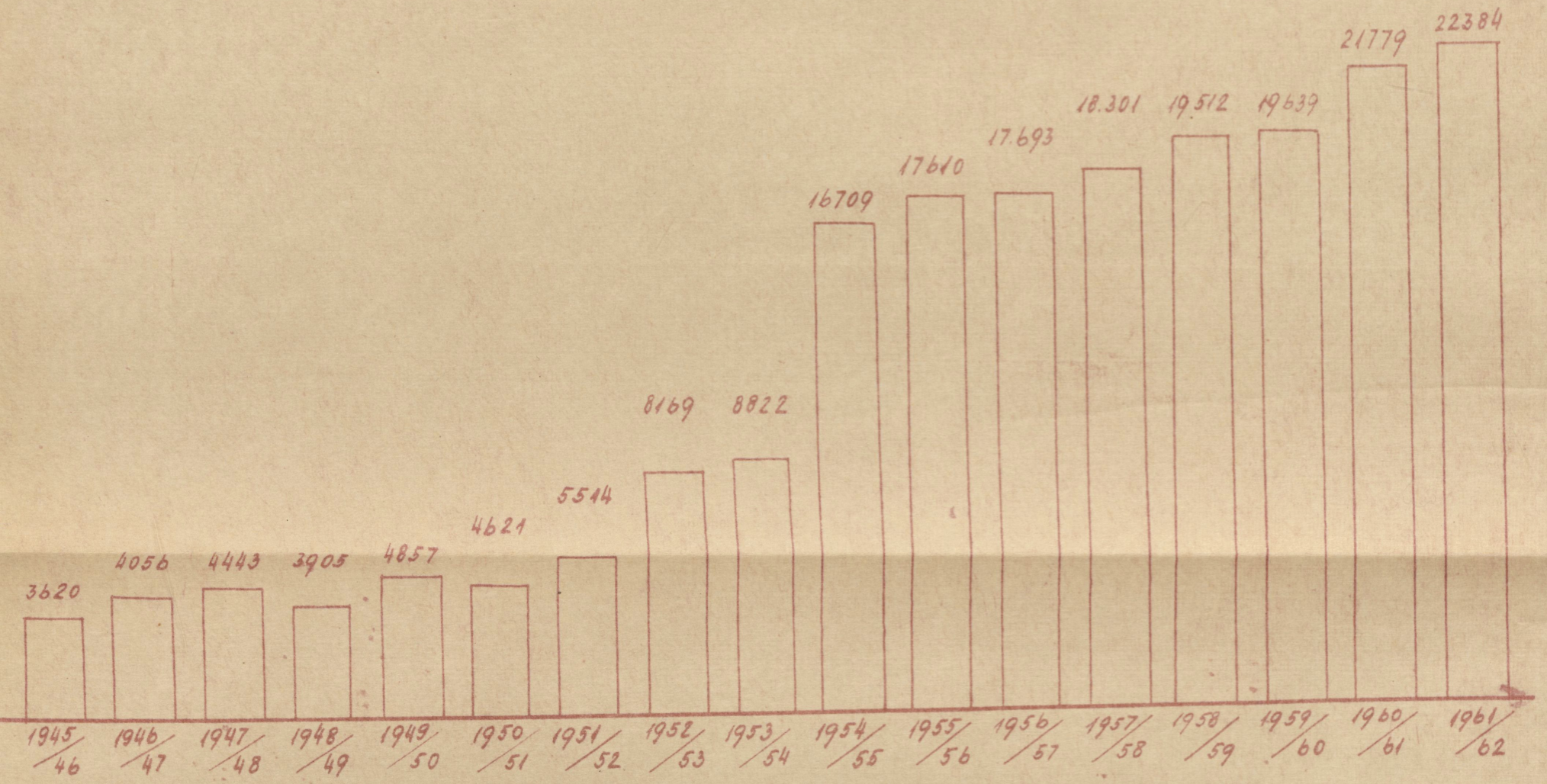

listele üritustele. Õpilased on alati varustatud vajaliku erialase ja ka ilukirjandusega, ajalehtede ja ajakirjade kaudu kursis päevasündmustega. Kui ka raamatukogu tööd takistas algul vajalike ruumide puudumine, siis hiljem, eriti peale tehnikumi hoone valmimist, avanesid raamatukogule kõik võimalused igakülgseks arenguks.

Käesolevaks ajaks on muutunud raamatukogu lahutamatuks lüliks õppetöös. Kõrvuti õpikutega varustamisega tutvustab ta õpilasi uusimate tehnika saavutustega meie kodumaal ja välismaal. Raamatukogu fondide täiendamine erialalise tehnilise kirjandusega võimaldab õppejõududel ja õpilastel olla kursis tehnika viimaste saavutustega. Kõrvuti õppetöö abistamisega omab raamatukogu tähtsust ka kasvatustöös ja omab seega olulist kohta tehnikumi elus.

4. Tehnikumi pedagoogiline kollektiiv ja ühiskondlikud organisatsioonid

Tehnikumi eduka tegevuse üheks teguriks on õppejõudude kaader. Õppejõududest, nende kvalifikatsioonist, teadmistest, teadmiste edasiandmise oskusest, maailmavaatest jne. oleneb ju suurel määral kogu õppe- ja kasvatustöö tehnikumis ja koos sellega ka väljalastavate spetsialistide kvalifikatsioon.

Kuna õppetöö tehnikumis toimub üldainetes ja eriainetes, siis koosneb tehnikumi õppejõudude kol-

lektiiv üldainete õppejõududest ja eriainete õppejõududest. Kõrvuti õppejõududega on veel abiõppepersonal, kuhu kuuluvad laborandid eriainetes ja üldainetes nagu keemia ja füüsika ning instruktorid õppepraktika läbiviimiseks.

Aastate vältel on tehnikumi õppejõudude kaader vahetunud. Kaadri liikumise põhjusteks on, peale inimeste isiklike põhjuste, erialade muutumine. Ühtede erialade likvideerimine ja uute erialade sissetoomine toob kaasa muudatused ka õppejõudude kaadri koosseisus.

Tehnikumi õppetöö hea kordamineku huvides on asjaolu, et õppejõud töötaksid kõik põhikohaga tehnikumis, et oleks võimalikult vähem kohakaasluse alusel töötajaid. See hõlbustaks tunniplaanide koostamist ja kogu õppe-metoodilise töö läbiviimist. Samal ajal aga rea eriainete osas ei ole küllaldaselt kvalifitseeritud õppejõudude kaadrit ja paratamatult tuleb kasutada kohakaasluse alusel töötavaid inimesi.

Tehnikumi asutamise esimestel aastatel oli põhiline õppejõudude kaader pärit eelnevaist naiskutsekoolidest. Põhikohaga õppejõudude arv 1945/46.õppeaastal oli 44, neist erialade õppejõude - 20. Kohakaaslasi oli 5. Enamus õppejõududest omas pedagoogilist staaži alla 10 aasta, kõrgema haridusega oli 12 õppejõudu.[1)]

1946/47.õppeaastal oli tehnikumis 52 õppejõudu, neist kõrgema haridusega - 13, pedagoogilise keskhari-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1945/46.

dusega - 19, üldise keskharidusega 12, õppejõude, kel ei olnud keskharidust, kuid kes omasid erialast ettevalmistust oli 8.[1)]

Enam-vähem samaks jääb pilt õppejõudude osas ka järgneva paari õppeaasta osas. Kuid uute erialade sissetoomisega tehnikumi tuleb juurde ka uus spetsialistide kaader ja lahkuvad endiste käsitööstuslike erialade õppejõud. Õppejõudude koosseis hariduse järgi ei ole suures osas vastav kehtivatele nõuetele. 1948/49. õppeaastal oli olukord järgmine:

kõrgema haridusega	- 6	õppejõudu
keskharidusega	- 45	"
ilma keskhariduseta	- 6	"
Kokku	57	"

Neist põhikohaga töötas tehnikumis 44 õppejõudu, kohakaasluse alusel - 13. Enamiku õppejõudude kollektiivist - 50 - moodustasid naised, mehi oli vaid 7. Sellise vahekorra põhjustas tehnikumi naistööstuslik iseloom.[2)]

Oma teadmisi täiendas EKP Tallinna Linnakomitee Marksismi-Leninismi Õhtuülikoolis 29 õppejõudu.

Kohakaasluse alusel töötas rida eriainete õppejõude, kellede põhitöökohaks olid käitised või muud ettevõtted (metallide tehnoloogia, kudumise tehnoloogia, ketramise tehnoloogia, lukksepa õppepraktika jne.).

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1946/47.

2) Samas, aastaaruanne 1948/49.

Õppejõudude kvalifikatsiooni täiendamiseks sõlmiti sidemed Vabariikliku Õpetajate Täiendusinstituudiga ja suurte tööstusettevõtetega.

1950/51.õppeaastal tingituna õpilaste arvu ajutisest vähenemisest, kitseneb ka pedagoogiline kollektiiv. Õppejõude oli 33, neist 12 meest ja 21 naist. Enamus õppejõududest ei omanud kõrgemat haridust.[1)]

Neist mitmed õppisid kõrgemates õppeasutustes kaugõppe teel. Kõrvuti erialase kvalifikatsiooni tõstmisega täiendasid õppejõud oma teadmisi ühiskonna-teaduste osas EKP Tallinna Linnakomitee Marksismi-Leninismi Õhtuülikoolis.

Suurimaks puuduseks antud perioodi õppejõudude kollektiivi osas tuleb lugeda kõrgema haridusega spetsialistide puudumist eriainetes. Kodanlikus Eestis puudus tekstiilialase kõrgema hariduse omandamise võimalus. Tallinna Tehnika Ülikoolis, ainsas kõrgemas tehnilises õppeasutuses, puudusid tekstiilierialad. Vastava hariduse omandamine välismaal oli kulukas ja kättesaadav vaid jõukale kodanlusele. Ka antud perioodil ei toimunud meie vabariigis kõrgema haridusega tekstiilialase kaadri ettevalmistamist, mille tõttu õppima tuli siirduda teistesse vennasvabariikidesse. Kuna sõjajärgsetel aastatel keskkooli lõpetajate vene keele tase oli veel tagasihoidlik, siis oli õppijaid

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1950/51

vähe ja seega kõrgema haridusega spetsialistide arv tekstiili- ja õmbluse erialadel oli piiratud. Sellest tulenevalt esines olukord, et selliseid põhilisi eriaineid nagu kudumise ja ketramise tehnoloogia, õmblusvabrikute seadmed jne. õpetasid õppejõud, kelledel oli kas kesk- või isegi algharidus. Oma kohustusi suutsid nad täita seetõttu, et omasid pikaajalist tööstuslikku praktikat ja olid suunatud seepärast ENSV Kergetööstuse Ministeeriumi poolt tehnikumi õppejõududeks.

Järgnevate aastate jooksul toimusid muudatused õppejõudude kollektiivis tingituna erialade muutumisest. Seejuures jääb ikkagi veel mainimisväärseks asjaolu, et kõrgema haridusega õppejõudude arv on väike, eriti eriainete osas. Aastate vältel astub rida õppejõudusid edasi õppima kõrgematesse õppeasutustesse.

Õppejõudude tööd erialase kvalifikatsiooni tõstmisele juhendasid ainekomisjonid. Ainekomisjonide liinis korraldati pidevalt tutvumist uue kirjandusega, peeti tihedat kontakti ettevõtete ja käitistega. Tähtsamate õppe-metoodiliste küsimuste läbitöötamiseks koostasid õppejõud metoodilisi ettekandeid, milledele järgnes elav arutelu. Pidevalt toimus vastastikune tundide külastamine koos sellele järgneva aruteluga ja õppe-metoodiliste kitsaskohtade väljaselgitamisega. Erilist tähelepanu pöörati noorte õppejõudude konsulteerimisele ja abistamisele metoodilistes, pedagoogilistes, erialalis-teoreetilistes ja praktilistes küsi-

mustes.

Järjekindlalt on tegutsenud õppejõudude poliitring, mille tööst on osavõtjaid olnud alati üle paarikümne.

1956/57.õppeaasta õppejõudude kollektiivi vaadeldes, tuleb märkida kohakaaslaste väikest arvu. Põhikohaga õppejõude oli 30, kohakaaslasi 3. Laborante oli 6, iga laboratooriumi juures 1.[1)]

Ainekomisjone oli antud õppeaastal 6: 1) üldhariduslike ainete ainekomisjon, 2) üldtehniliste ainete ainekomisjon, 3) tekstiilieriainete ainekomisjon, 4) õmblus- ja trikotaaži eriainete ainekomisjon, 5) elektrotehnika eriainete ainekomisjon, 6) majandusteaduslike eriainete ainekomisjon.[2)]

Ainekomisjonide töö toimus kooskõlas ainekomisjonide koosolekutel läbiarutatud ning direktori asetäitja poolt õppealal kinnitatud tööplaanidega. Ainekomisjonide töö kulges regulaarselt täites seega neile esitatud nõudeid. Kõikides ainekomisjonides korraldati lahtisi tunde, käsitleti mitmesuguseid metoodikasse ja tähtsamatesse meie maa sise- ja välispoliitikasse puutuvaid küsimusi. Eriti pöörati tähelepanu noorte õppejõudude konsulteerimisele ja abistamisele metoodilistes, pedagoogilistes, erialalis-teoreetilistes küsimustes.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1956/57.

2) Samas.

Erialaline enesetäiendamine õppejõududel toimus põhiliselt individuaalsel teel ning ka ainekomisjoni liinis, kus pidevalt tutvuti uusima kirjandusega, sealhulgas ka välismaise tehnilise ajakirjandusega. Õppejõududel oli isiklik kontakt kõigi Tallinna suuremate kergetööstuse ettevõtetega ja elektriosakondadega teistes suurematesse käitistes. Ideelis-poliitiline enesetäiendamine toimus jooksva poliitika ringi kaudu, EKP Tallinna Linnakomitee Marksismi-Leninismi Õhtuülikoolis.

Õppeaasta jooksul kirjutas iga ainekomisjoni liige ühe metoodilise töö.

Ainekomisjonides arutati ka kõikide õppeainete õppeprogramme ja tehti neis vajalikke parandusi ja täiendusi. Seoses tehnikumi viibimisega põllumajanduslikel töödel arutati ainekomisjonides programmilise materjali tihendamise küsimusi.

1958/59.õppeaastal viidi ainekomisjonide poolt sisse seoses NLKP erakorralise XXI kongressiga vajalikud täiendused ka õppeprogrammidesse, mille kohaselt käsitleti rida probleeme NLKP XXI kongressi materjalide valgusel.

Üldtehniliste ainete ainekomisjoni kuuluvad õppejõud võtsid osa ENSV Rahvamajanduse Nõukogu, Teaduslik-Tehnilise Ühingu jt. poolt korraldatud loengutest. Õppetöö-alaste kogemuste vahetamiseks on külastatud Võru Kohaliku Tööstuse Tehnikumi, Türi Põllu-

majanduse Tehnikumi, Kohtla-Järve Keemia-Mäetehnikumi, Tallinna Kalanduse Tehnikumi jt. Uue tehnika ja tööstuse arenguga tutvumiseks on käidud reas kerge- ja rasketööstuse ettevõtetes.

1960/61.õppeaastal töötas tehnikumis üldse 77 õppejõudu, neist põhitöökohaga 48 inimest. Hariduse järgi oli õppejõudude koosseis järgmine: kõrgemat haridust omab 41 inimest, lõpetamata kõrgemat 9, keskharidust 21 ja algharidust 6 inimest. Algharidust omasid peamiselt tehastes töötavad praktika juhendajad. Pedagoogilise töö staaži järgi on pedagoogide koosseis järgmine:[1)]

staaž üle	25	aasta	- 3	õppejõudu
" "	10	"	- 14	"
" "	5	"	- 16	"
" alla	5	"	- 44	"

Seega üle poolte õppejõududest omasid tööstaaži alla 5 aasta. Selle pedagoogiliselt noore kaadri olemasolu põhjuseks on rea uute, seni õpetamisel puudunud erialade tulemine tehnikumi, kusjuures õppejõududena töötasid spetsialistid ettevõtetest, kes omasid küll suurt erialast tootmistöö staaži, kuid kellel puudus pikem pedagoogilise töö staaž. Samuti alustas tehnikumis tööd rida noori spetsialiste. See seadis ainekomisjonide ette tähtsa töölõigu nende seltsi-

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1960/61.

meeste abistamisel pedagoogilise töö alal. Ainekomisjonid viisid läbi ka suure töö tehastes töötavate praktika juhendajate - praktikute - kujundamisel ka pedagoogideks-kasvatajateks.

Ainekomisjonide poolt viidi läbi täiendused õppeprogrammides, nii et nad kajastasid NLKP 1961.a. jaanuaripleenumi materjale.

Tehes kokkuvõtet pedagoogilise kaadri kohta tehnikumis, tuleb märkida, et raskusi tekitab veel käesoleva ajani õppejõudude kaadri komplekteerimine põhikohaga töötajatest eriainete osas. Muidugi omavad kohakaaslased õppejõud ka teatavaid eeliseid, kuna nad, viibides pidevalt tootmises, oskavad teooriat paremini ühendada praktikaga. Kuid kohakaasluse alusel töötajatel on raskem osa võtta tehnikumi sisemisest elust, eeskätt kasvatustööst ja see on tõsiseks puuduseks. Arvestades seda, tuleb siiski eelistada põhikohaga õppejõude, nõudes neilt tihedamat sidet tootmisega.

Tõsine on ka õppejõudude kvalifikatsiooni küsimus. Näib, et oleks otstarbekohane aastatelt nooremaid õppejõudusid, kes ei oma veel kõrgemat haridust, suunata edasi õppima kõrgemate õppeasutuste õhtustesse ja kaugõppeosakondadesse. Ainekomisjonid peavad abistama edasiõppijaid, soodustama hariduse omandamist. Põhikohaga erialase kaadri ettevalmistamisel oleks mõeldav tehnikumi paremate lõpetanute suunamine peale 2-3 aastast tootmistööd edasi õppima kõrgematesse

õppeasutustesse nii statsionaarselt kui ka õhtuses ja kaugõppeosakonnas. Õppetöö kõrval võiksid edasiõppivad noored spetsialistid kas osalise või ka täiskoormusega töötada tehnikumis õppejõududena või abiõppepersonali kohtadel ja omandada nii pedagoogilisi oskusi.

Tuleb märkida, et tehnikumi õppejõudude kaader, vaatamata esinenud raskustele, on suutnud hästi täita neile usaldatud kohustused nii õppe- kui kasvatustöös.

Tehnikumi õppe- ja kasvatustöö juhtimisel ja organiseerimisel omavad kahtlematult suurt tähtsust ühiskondlikud organisatsioonid ja tehnikumi juhtkond.

Tehnikumi töö otseseks juhtijaks on direktor koos direktori asetäitjaga õppealal ja direktori asetäitjaga majandusalal. Kuni 1954.aastani juhatas direktsioon vahetult õppetööd. Õpilaste arvu kasv ja erialade rohkenemine tõi kaasa osakondade moodustamise 1954.aastal, milliste eesotsas seisab osakonnajuhataja.

Käesoleval ajal on tehnikumis 4 osakonnajuhatajat - 2 päevases osakonnas, õhtuse osakonna juhataja ja kaugõppeosakonna juhataja. Selliselt väljakujunenud juhtimisaparaat võimaldab operatiivset tegutsemist kõigil aladel tehnikumis.

Tehnikumi tegevuse vältel on senini direktori ametikohal olnud kolm direktorit. Esimeseks Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi direktoriks oli Ksenia Hion, erialalt käsitööõpetaja kesk- ja keskeriõppeasutustes.

Koos tehnikumi laienemisega kaasnes senisest enam

organisatsioonilist tööd ja sellega seoses määrati 1949.a. märtsis direktoriks Hardi Luik, kes töötas direktorina kuni 1960/61.õppeaastani. Kõrvuti direktori ametkohaga õpetas ta tehnikumis kohalikku õhukaitset. H.Luik omas lõpetamata keskharidust kuni 1960.aastani, mil lõpetas kaugõppe teel Tallinna Kultuurharidustöö Kooli. 1960.aastal viidi H.Luik üle Viljandi Kultuurharidustöö Kooli direktoriks.

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi uueks direktoriks määrati Kaljo Rink, kes omab kõrgema hariduse ja on töötanud tehnikumis NSV Liidu ajaloo ja poliitilise ökonoomia õppejõuna alates 1951.aastast.

Direktori asetäitjatena õppealal on töötanud E. Vihmann, R.Kodres, G.Külaots, H.Kont jt., käesoleval ajal A.Tohvelmann, kes kõik omavad kas kõrgemat või lõpetamata kõrgemat haridust.

Tehnikumi tegevuse analüüsimisel tuleb märkida direktsiooni pidevat ja suurt tööd õppe- ja kasvatustöö organiseerimisel.

Lahutamatult seotud õppe- ja kasvatustööga tehnikumis, kogu tehnikumi elu ja tööga on tehnikumi ühiskondlike organisatsioonide tegevus. Suunavaks jõuks kogu tehnikumi elus on parteiorganisatsioon, kes on kujunenud kogu tehnikumi elu ideeliseks juhiks. Tema juhtimisel ja initsiatiivil kulgeb tehnikumi õppetöö ning kogu klassi- ja kooliväline tegevus. Parteiorganisatsioon, koondades oma ridadesse ees-

rindlikemad õppejõud, on oma tööga andnud suure panuse kogu tehnikumi kollektiivi kasvatamisel kommunismi vaimus.

Tehnikumi parteiorganisatsiooni ridade kasv on toimunud aastate vältel. Esimestel eksisteerimise aastatel töötas tehnikumis 1-2 kommunisti. Selline arv jääb määravaks reaks aastateks. Alates 50-ndate aastate keskelt hakkab tehnikumi parteiorganisatsioon tugevnema ja käesoleval ajal kuulub organisatsiooni 14 kommunisti (põhikohaga õppejõude on 48), kes aktiivselt töötavad kõigil tehnikumi elualadel.

Viimastel aastatel on tehnikumi parteiorganisatsiooni sekretärideks olnud L.Allik ja O.Raia. Parteiorganisatsioon on teinud ära suure töö kasvava põlvkonna kasvatamisel kommunismi ülesehitamiseks. Tänu parteiorganisatsiooni tugevusele on viimasel ajal jõudsasti kasvanud õppejõudude ja õpilaste kollektiivi nii ideelis-poliitiline tase, kui ka erialane kvalifikatsioon. Tehnikumi parteiorganisatsioon võtab osa kõikide tehnikumi elu puudutavate küsimuste lahendamisest.

Olulist osa tehnikumi õpilaskollektiivis omab komsomoliorganisatsioon, kes ühendab oma ridades eesrindlikumad õpilased.

Tehnikumi komsomoliorganisatsiooni osas võib täheldada pidevat kasvu. Organisatsioon moodustati tehnikumis 1945/46.õppeaastal ja sinna kuulus 4 kom-

munistlikku noort.[1] Iga aastaga suurenes organisatsiooni liikmete arv. 1951/52.õppeaastal oli tehnikumis juba 83 kommunistlikku noort,[2] 1954/55.õppeaastal - 215.[3]

Komsomoliorganisatsiooni juhib komsomolikomitee. Komsomolikomitee abistab õppejõude, võideldes põhjuseta puudumiste vastu, kontrollides õppeedukust, abistades mahajääjaid. Kultuur-massilise töö osas korraldati tähtpäevade tähistamisi, noorte õhtuid, isetegevuse ülevaatusi, spordivõistlusi jne. Igal sügisel on kommunistlikud noored abistanud seflusaluseid kolhoose. Agaralt töötasid noored tehnikumi laboratooriumide ja kabinettide sisseseadmisel.

1960/61.õppeaastal oli tehnikumis 533 komsomoliealist noort. Kommunistlikke noori oli 362[4], mis moodustab 67,8 % komsomoliealiste õpilaste arvust. Tehnikumi parteiorganisatsiooni ja juhtkonna tähelepanu on pidevalt juhitud noorte ideelis-poliitilisele kasvatusele ja ÜLKNÜ ridade kasvule.

Suurimaks organisatsiooniks tehnikumis oma liik-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta--aruanne 1945/46.

2) Samas, aasta-aruanne 1951/52.

3) Samas, aasta-aruanne 1954/55.

4) Samas, aasta-aruanne 1960/61.

mete arvu poolest on ametiühing. Sinna kuuluvad kõik tehnikumi põhikohaga õppejõud, teenistujad ja kogu päevase osakonna õpilaskollektiiv. Ametiühingu organiseeriv mõju ulatub kõigisse tehnikumi elualadesse ja aitab kaasa kaadri ettevalmistamisele tehnikumis.

Ametiühingu põhilisteks ülesanneteks on õppe- ja kasvatustöö abistamine, kollektiivi liikmete elu-olustikuliste küsimuste lahendamine, s.o. materiaalne abistamine, sanatooriumide ja puhkekodude tuusikute jagamine, ekskursioonide korraldamine jne. Suur osa on ametiühingul õpilaste kunstilise isetegevuse organiseerimisel.

Ametiühingu liikmete arv käesoleval ajal ulatub üle 600. Ametiühingulist tööd juhib õppejõudude ja teenistujate ametiühingu komitee ja õpilaste ametiühingu komitee, kuhu valitakse eesrindlikumad ja aktiivsemad õppejõud ja õpilased.

Tehnikumi senise arengu jooksul on ühiskondlikud organisatsioonid omanud tähtsa koha. Arvestades tehnikumi edasise arengu perspektiive tuleks veelgi tugevdada ühiskondlike organisatsioonide osa õppe- ja kasvatustöö tõhustamisel.

5. Klassiväline tegevus Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis

Koos õppetööga alustasid tööd ka esimesed klassivälised ringid, nii ainealased, isetegevuslikud kui ka kehakultuuriringid. Ringide töö haaras suure hulga õpilastest. 1945/46.õppeaastal oli ainealastest ringidest suurim kunstiring, kuhu kuulus 30 õpilast. Muusika-, näite- ja kirjandusringidesse kuulus kokku 112 õpilast. Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühingusse kuulus 51 liiget, Kehakultuurikollektiivi aga 286 noort.[1] Kõik need ringidarendasid aktiivset tegevust ja suur osa õpilaste vabast ajast kulges ringidealases töös.

Ringide töö kestab pidevalt õppeaastate vältel. Vastavalt materiaalse tehnilise baasi täienemisel moodustatakse ka uusi ringe, nagu keemia ring, fotoring (1947/48.õppeaastal). Ringide töövormid olid väga mitmekesised. Teostati uurimusi, korraldati ettekandeid, referaate, esineti näitustega. Kunstilise isetegevuse kollektiiv korraldas puhkeõhtuid ja andis aktuste puhul kontsertosa.

Tublisti töötasid ringid õppevahendite valmistamise alal. Koostati tabeleid ja stende. Kunstiringi hooleks oli ka tehnikumile kuuluvate ruumide kaunis-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta--aruanne 1945/46.

Tehnikumi naiskoor

Rahvatantsurühm esinemas

tamine.

1951/52.a. alustas tööd tehnikumis AIMAVÜ organisatsioon alasektsioonidega: laskurring, raadiotehnika ring, purjespordi ring ja meteoroloogiliste vaatlejate ring.

1952/53.õppeaastal oli tehnikumis juba terve rida ainealaseid ja tehnilisi ringe: "Noor-elektrik", "Noor tekstiilitöötaja", vene keele ring, matemaatika ring, ajaloo ring, kunstiring, õmblusring. Lisaks neile oli suur hulk õpilasi koondunud AIMAVÜ organisatsiooni, Punase Risti organisatsiooni, kehakultuuri kollektiivi ja kunstilise isetegevuse ringidesse. Neist Punase Risti organisatsiooni kuulus 233 õpilast, AIMAVÜ-sse - 158, kehakultuurikollektiivi - 127.[1] Tehnikumi õpilased saavutasid mitmeid ülevabariigilisi märkimisväärseid tagajärgi nii kunstilises isetegevuses kui ka spordis ja AIMAVÜ liinis.

Ringide töö toimus kogenud õppejõudude juhendamisel, mille tõttu töö ringides oli mitmekesine ja huvitav. Seetõttu oli ka osavõtt ringide tööst elav ning ringiliikmed suhtusid töösse nõuetava kohusetundega.

Ringide arv tehnikumis kasvas ja koos õpilaste arvu kasvuga suurenes ka osavõtjate arv. 1956/57.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1952/53.

õppeaastal töötasid näiteks järgmised ringid: 1. ajaloo ring (20 liiget), 2. vene keele ring (18 liiget), 3. matemaatikaring (22 liiget), 4. fotoring (27 liiget), 5. raadioring (10 liiget), 6. kinotehnika ring (12 liiget), 7. kunstiring (14 liiget), 8. õmblusring (12 liiget), 9. "Noorte Naturalistide ring" (27 liiget), 10. kunstilise isetegevuse kollektiiv (140 liiget), 11. kehakultuurikollektiiv (206 liiget), 12. ALMAVÜ organisatsioon (218 liiget), 13. Punase Risti organisatsioon (380 liiget).[1)]

Ringide tööle pöörasid suurt tähelepanu ka ainekomisjonid ja tehnikumi ühiskondlikud organisatsioonid. Ei või jätta märkimata kommunistlike noorte suunavat ja juhtivat mõju ringide tööle. Töö hoogustamiseks on läbi viidud tehnilise ja kunstilise omaloomingu konkursse ja näitusi. Tehnilise omaloomingu arendamiseks aineringid ja õppejõud suunasid õpilaste tähelepanu mitmesugustele võimalustele tehnilise ja majandusliku loomingu alal. Õpilased olid sellest võrdlemisi huvitatud ja tegid omalt poolt mitmesuguseid tööde ettepanekuid. Õppejõudude juhendamisel valmistati õpilaste poolt rida huvitavaid töid.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1956/57.

Masinakirjaring

Kinoring

Näitena võib nimetada 1956/57.õppeaastal õmblusringi ja kunstiringi poolt valmistatud naiste ja laste moe-albumit. 1959/60.õppeaastal valmistas kinotehnikaring koos fotoringiga tehnikumi kinokroonika koos teksti ja saatemuusikaga, millega esineti kinoamatööride vabariiklikul ülevaatusel.

Kunstilise isetegevuse kollektiivid on pidevalt esinenud tehnikumi aktustel, peoõhtutel, kohtumisõhtutel, šeflusaluses kolhoosis, agitpunktides,vabariiklikel festivalidel. 1959/60.õppeaastal ülelinnalisel tehnikumide isetegevuse ülevaatusel saavutas Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi isetegevuslaste kollektiiv III koha.

Kehakultuuri kollektiiv jagunes sektsioonideks: võrkpall, korvpall, võimlemine, kergejõustik, maadlus, male-kabe, lauatennis, laskmine, poks.

Igal aastal toimusid tehnikumis traditsioonilised tehnikumi spartakiaadid, millest võttis osa kogu õpilaspere. Viidi läbi tehnikumi osakondadevahelisi võistlusi, sõpruskohtumisi ja võistlusi teiste õppeasutustega. 1957/58.õppeaastal toimunud ENSV kesk-eriõppeasutuste II spartakiaadil saavutati üldkokkuvõttes IV koht. 1958/59.õppeaastal ENSV kesk-eriõppeasutuste III spartakiaadil saavutas tehnikumi võistkond poeglaste "B" grupis üldkokkuvõttes I koha. Sama aasta kesk-eriõppeasutuste suusatamise meistrivõistlustel saavutasid tütarlapsed üldkokkuvõttes I koha ja poeg-

Tehnikumi suusapäev

Võrkpalli treeningtunnis

lapsed "B" grupis samuti I koha. 1959/60.õppeaastal ENSV kesk-eriõppeasutuste talvespartakiaadil saavutas tehnikumi tütarlaste võistkond jällegi I koha ja rändkarika. Poeglapsed saavutasid "B" grupis üldkokkuvõttes II koha. ENSV kesk-eriõppeasutuste suvespartakiaadil võideti samuti tütarlaste poolt I koht ja rändkarikas, kuna poeglapsed "B" grupis saavutasid II koha.

Punase Risti Seltsi poolt teostati sanitaarkontrolli tehnikumis, tegutsesid alalised sanitaarpostid. Võeti osa õppeasutuste-vahelistest sanitaarpostide võistlustest. Üle 100 õpilase astus reservdoonoreiks.

ALMAVÜ liinis tegutsev auto-motoring korraldas amatöörautojuhtide kursused.

1958/59.õppeaastal asutati juurde kaks uut ainering: masinakirjaring ja "Noor nahatehnik".

Ringide töö iseloomustamiseks võib tuua näiteid ühel õppeaastal ringides toimunud üritustest. 1960/61. õppeaastal näiteks võib ringide tegevuse kohta märkida järgmist:

Ajaloo- ja keelte ainekomisjoni juures töötasid ajaloo ring ja kirjandusring. Kirjandusringi peamiseks töövormiks olid raadiosaated kooli raadiosõlme kaudu, mida toimus arvult 9. Saadete teemadeks olid: Ülevaade uudiskirjandusest, Fr.Tuglase 75.a. sünnipäeva tähistamine, 100.a. india kirjaniku Tagore sünnist, 150 aastat V.G.Belinski sünnist jne. Kirjandusringi juures toimus venekeelsete luuletuste ja

Kunstilise võimlemise sektsioon

Sportliku võimlemise treeningtund

proosapalade õpetamine eesti õppekeelega rühmadele. Viidi läbi L.Tolstoile ja T.Sevtšenkole pühendatud õhtud. Koos raamatukoguga viidi läbi kirjanduslik viktoriin eesti kirjanduses. Keelte kabinet viis läbi käekirjade võistluse.

Ajalooringi üheks töövormiks olid samuti raadiosaated, milliseid toimus 3. Lisaks sellele ajalooring koostas ja pani üles rea stende tähtpäevade puhul: Lenini päevade puhul, Kodusõja aastapäeval, Suure Isamaasõja aastapäeval, Jaanuaripleenumi materjale, seitsmeaasta plaani ülesanded jne. Korraldati Suure Isamaasõja aastapäeva tähistamiseks aktus. Viidi läbi rida ekskursioone Tallinna ajaloolistesse paikadesse ja muuseumidesse.

Majanduslike eriainete ainekomisjoni juures töötas aktiivselt masinakirja ring. Ringi liikmeid oli 48, töö toimus kolm korda nädalas 16 liikmeliste gruppidena à 2 tundi. Ringi kasutada oli 16 kirjutusmasinat. Igas grupis võeti 50 tunni jooksul läbi kõikide tähtede ja numbrite kirjutamine kirjutusmasina käsitsemisel pimesi. Liikmed omandasid masinakirjaoskuse, puudu jäi ehk vaid kiirusest.

Õmbluseriainete ainekomisjoni liinis töötasid järgmised ringid: käsitööring (15 õpilast), õmblusring (20 õpilast), kunstiring (15 õpilast).

Käsitööringis õpilased õppisid valmistama silmuskoelisi esemeid (kindad, mütsid, kampsunid) ja ka vär-

Tehnikumi estraadiorkester

Tehnikumi naisansambel

vilist ning valget tikandit (linikud).

Õmblusringis valmistavad õpilased omale kleite ja kitleid.

Kunstiring viis läbi rea ekskursioone näitustele ja muuseumidesse koos hilisema aruteluga. Töö kunstiringis toimus õppejõu-kunstniku juhendamisel. Teostati maalimist ja joonistamist.

AIMAVÜ liinis tegutsesid fotoring, auto-motoring ja langevarjusportlased.

Fotoringis viidi läbi uue fotolaboratooriumi sisustamine, valmistati filmi kuivatuskapp, Filmiilmutamise aparaadile valmistati elektriajam. Peale selle viidi läbi loenguid fotoaparaatide käsitlemise, pildistamise tehnika, ilmutamise, välklambi kasutamise alal. Ringi liikmete poolt valmistati fotosid kõikidest koolis toimunud üritustest.

Auto-motoringis valmistati õpilasi ette liikluse alal, teostati sõiduõpetust mootorrattal, viidi läbi motokross.

Kunstilise isetegevuse kollektiivid haarasid oma tööga 160 õpilast. Tegutses naiskoor, 3 ansamblit, estraadiorkester, solistide ring, näitering, rahvatantsuring 2 rühmaga. Kontsertidega sisustati kõik aktused riiklike tähtpäevade puhul, esineti puhkeõhtutel, agitpunktides, kolhoosides, ettevõtetes. Moodustati kunstilise isetegevuse brigaad (koosseisus 15 õpilast), milline võis anda ka n.ö. välk-esinemisi.

Isetegevuslike ringide tööd tutvustavad stendid

Kehakultuuri-kollektiivi liikmete arv oli 474. Töötas 9 sektsiooni: võrkpall, korvpall, suusatamine, lauatennis, võimlemine, kergejõustik, uisutamine, jalgratas, laskmine, matkasport. Tallinna tehnikumide spartakiaadil võideti esikoht 5 spordialal ja ENSV kesk-eriõppeasutuste spartakiaadil 6 spordialal. Üldse oli tehnikumis 257 VTK märklast ja 261 järgusportlast. Välja pandi tehnikumi rekordite tabelid, kergejõustiku edetabel, tšempionide fotod, diplomid, rändkarikad, spordialased fotovitriinid.

Punase Risti Seltsis oli 550 õpilast. Moodustati neli sanitaarposti. Ettevalmistust said neli sanitaarsalka. Reservdoonoreid on 104. Ülelinnalisel tehnikumidevahelisel sanitaarpostide võistlusel saavutati III koht.

Tehnikumis töötas ateistide klubi, mille tööst võttis pidevalt osa 50 õpilast. Ateistide klubi korraldas loenguid ja klubiõhtuid, andis välja seinalehe erinumbreid. Korraldati õhtud "Mis asub taevas", "Elu tekkimine ja arenemine maakeral", elav ajaleht "Tahan kõike teada", mis viidi läbi pärast J.Gagarini kosmoslendu.

Tehnikumis töötanud ja töötavad ringid omavad küllaltki olulist tähtsust nii õppetöö abistamisel kui õpilaste kultuurilisel ja ideelis-poliitilisel kasvatamisel. Osavõtt eriala-ringidest võimaldab tunduvalt süvendada õppetöös omandatud kogemusi ja tutvuda teh-

nika uusimate saavutustega. Mis on aga peamine - ringid kasvatavad õpilastes huvi ja armastust oma töö vastu, annavad võimaluse loova mõtte arenguks, valmistades nii ette tulevasi ratsionaliseerijaid ja kommunistliku töö eesrindlasi. Näib, et oleks otstarbekohane erialaste ringide tihedam seostamine tootmisega. Selleks võiks ringide tööd organiseerida ettevõtetes, tõmmata ringi tööst osavõtma ka ettevõtte noori, tutvuda siin tehnika uudistega ja kuulata ära eesrindlaste kogemusi. Selline töövorm omaks mõlemapoolset tulu: esiteks õpilased tutvuksid paremini tootmistööga, teiselt poolt töötajates ärkaks veelgi suurem huvi edasiõppimise vastu. Kontakti tihendamisel ettevõtetega aitavad kaasa ka isetegevuslaste vastastikused kontserdid, spordivõistlused, ühised puhkeõhtud jne.

Kokkuvõttes tuleb märkida, et ringide töö on igati aidanud kaasa tehnikumi õppe-kasvatustööle ja tuleb teha kõik, et tõmmata kaasa üha enam õpilasi.

\+ + +

Õppekasvatustöö on kahtlematult olulisimaks lõiguks tehnikumi tegevuses, selle tegelikuks sisuks. Käesolevas peatükis on püütud analüüsida selle olulisemaid momente ja selgitada analüüsi käigus nii puudusi kui ka tuua ettepanekuid, mis võiksid veelgi soodustada selle olulise lõigu tegevust.

Nagu nähtud käsitletud materjalist on tehnikumis veel hulgaliselt kasutamata reserve teoreetilise õppe-

töö lähendamisel praktikale, mis peabki kujunema üheks põhiliseks eesmärgiks õppetöö vormide edasisel täiustamisel.

Kõrvuti teoreetilise õppetööga on vajalik ka leida võimalusi õppejõudude kaadri täiendamiseks ja eeskätt selle kvalifikatsiooni tõstmiseks, milleks, vaatamata esinevatele raskustele, leidub siiski küllalt soodsaid võimalusi.

Ülisuurt tähtsust tehnikumi elu korraldamisel omasid ja omavad ühiskondlikud organisatsioonid. Partei organisatsioon jääb kindlalt õppe-kasvatustöö põhiliseks suunajaks, tema kõrval seisab tehnikumi kommunistlike noorte organisatsioon, milline ühendab endas õpilaste aktiivsema osa. Parteiorganisatsiooni juhtiv ja suunav osa on pidevalt kasvanud tehnikumis.

Oluline on ka ametiühinguorganisatsiooni osa õppe-kasvatustöös. On selge, et tehnikumi edasiste perspektiivide juures tuleb veelgi suuremat tähelepanu pöörata ühiskondlike organisatsioonide tegevusele.

Tehnikumi õppe-kasvatustöö on tunduvalt arenenud, muutunud sisukamaks ja kindlustanud tehnikumi lõpetanuile noortele spetsialistidele tugevad teadmised ja kasvatanud neis marksistlik-leninlikku maailmavaadet, kommunistlikku suhtumist töösse ja ellu. Ja see ongi ju õppe-kasvatustöö peamiseks eesmärgiks.

III peatükk

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õhtuse ja kaugõppeosakonna töö 1951-1962

Kõrvuti tehnikumi statsionaarse (päevase) osakonnaga omavad kahtlematult väga suurt tähtsust õhtune osakond ja kaugõppeosakond. NLKP programm näeb ette, et "kõigis meie maa piirkondades tuleb ettevõtete, ametiühingute ja teiste ühiskondlike organisatsioonide kaasabil laiendada õhtu- ja kaugõppekoolide ... võrku."[1] Õhtuse ja kaugõppe osakondade olemasolu võimaldab omandada kesk-eriharidust tootmistööd katkestamata, seega omab eriti suurt tähtsust juba töötava kaadri kvalifikatsiooni edasisel tõstmisel. Meie vabariigi ettevõtetes töötab ka käesoleval ajal küllaltki hulgaliselt töötajaid juhtiv-tehnilises koosseisus, kes ei oma veel vastavat eriharidust. Eriti terav on see olukord kergetööstuse osas. Põhjused märgituks on vägagi erinevad. Kõrvuti aastatelt vanemate töötajatega, kes omavad juba pikka tööstaaži, kuid ei oma eriharidust (kodanlikus Eestis puudusid vastavad õppeasutused), on ka hulgaliselt noori, kes on siirdunud tootmistööle üldhariduslikust koolist, omandanud teatava tööstusliku praktika ja tahavad nüüd tõsta oma kvalifikatsiooni. Meil käesoleval kommunismile ülemineku perioodil omab aga kvalifikatsiooni tõstmine eriti suurt tähtsust. NLKP programmis rõhutatakse vajadust, "et täiskasvanud elanikkond

---

1) Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm (vastu võetud NLKP XXII kongressi poolt), Tallinn 1961, lk.115.

võiks tootmissfääris töötamise ühendada õppimise ja hariduse omandamise jätkamisega, vastavalt isiklikele huvidele ja ühiskonna vajadustele."[1)]

Lähtudes eelpooltoodust on õppetöö kaugõppe- ja õhtuses osakonnas üheks olulisemaks momendiks kogu tehnikumi tegevuses. Kuigi mõlemad osakonnad on veel vähe eksisteerinud ja suhteliselt noored, on vajalik nende tegevuse mõnevõrra üksikasjalisem vaatlemine.

1. Õhtuse osakonna areng Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õhtune osakond on ette nähtud kesk-erihariduse omandamiseks tootmistööd katkestamata. Õppeaja kestvus on 5 aastat sisseastunuile 7 klassi baasil ja 3 aastat keskkooli lõpetanuile. Erialalist käitispraktika ja õppepraktikat ette nähtud ei ole, kuna hiljemalt alates III kursusest on nõuetav, et õpilane töötaks õpitaval erialal. Õppetöö toimus esialgu 4 päeva nädalas à 4 tundi, alates 1960/61.õppeaastast 3 päeva nädalas à 6 tundi.

Õhtune osakond avati Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis esmakordselt 1951/52.õppeaastal.

Esialgu avati õhtuses osakonnas vaid üks eriala - kudumise tehnoloogia. Ette oli nähtud vastu võtta

---

1) Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm (vastu võetud NLKP XXII kongressi poolt), Tallinn 1961, lk.113.

25 õpilast. Sisseastumiseksamitele ilmus 18 inimest, kelledest eksamid sooritasid 15. Nii avati õhtune osakond 15 õpilasega. Õpilasteks olid töötajad Tallinna tekstiilikäitistest ("Balti Manufaktuur", "Keila", "Punane Koit" jt.).[1)]

Esimene vastuvõtt ebaõnnestus, kuna antud õppevorm kergetööstuslikel erialadel oli veel täiesti uudne ja seetõttu ei saavutanud otsekohe populaarsust. Puudujääk seisnes ka selles, et sisseastujatel ei olnud kõigil küllaldast ülevaadet nendest eelteadmistest, mis on vajalikud õppetööle tehnikumis.

Peagi tekkisid aga õppetöö käigus raskused. Õpilased puudusid õppetöölt väga palju ja see mõjutas edasijõudmist. Puudumist omakorda põhjustas vahetustega töö tehastes. Kuigi oli NSVL Ministrite Nõukogu poolt ettenähtud edasiõppijatele teha soodustusi tööl käimises, ei arvestatud sellega kohapeal ja õppijatel oli korrapärane osavõtt õppetööst takistatud. Tehnikumi administratsioon pöördus ENSV Kergetööstuse Ministeeriumi poole, et Ministeerium püüaks mõjutada käitiste administratsiooni edasiõppijatele sobivate tingimuste loomiseks.

Kahjuks aga ei andnud tehnikumi kollektiivi head kavatsused olulisemaid tulemusi, põrkudes nii ENSV

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1951/52.

Kergetööstuse Ministeeriumi kaadrite valitsuse töötajate kui ka ettevõtete juhtkonna liialt ükskõiksele suhtumisele.

Õppeaasta jooksul lahkus 2 õpilast, üks siirdus elama teise linna, teine mitteedasijõudmise pärast.

Selleks, et uuel õppeaastal parandada eelneval aastal tekkinud lünka vastuvõtus pöördus tehnikum Kergetööstuse Ministeeriumi poole palvega, et viimane kindlustaks ettevõtetest töötajate suunamist edasiõppima. Kuid ka seekord mainimisväärseid tulemusi sellel polnud. Ettevõtetes suhtuti sageli edasiõppimisse formaalselt, pealiskaudselt ja nii astus 1952/53.õppeaastal I kursusele kudumise tehnoloogia erialale olemasolevale 25 kohale vaid 10 õpilast. 4 õpilast astus II kursusele.[1)]

Aasta jooksul toimus aga suur õpilaste väljalangevus: I kursusele astunud 10 õpilasest oli kevadeks jäänud 3, II kursuse 17-st õpilasest - 6. I kursusel oli seega väljalangevus 70 %, II kursusel - 69 %.[2)] Selline suur väljalangevus oli tingitud eelkõige sellest, et ettevõtetes ei loodud soodsaid võimalusi õppetööst osavõtuks, mis põhjustas suurt puudumist ja see omakorda avaldas mõju õppeedukusele. Mõnel juhul olid väljalangemise põhjusteks ka perekondlikud ja tervislikud põhjused.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1952/53.

2) Samas.

Järgneval 1953/54.õppeaastal püüdis ENSV Laiatarbe Tööstuskaupade Ministeerium olukorda parandada. Kuid selle asemel, et aidata kaasa kergetööstuslike erialade vastuvõtu kindlustamisele, loodi tehnikumis hoopis uus, sisult teistest täiesti erinev eriala - kondiitritoodete tehnoloogia, kuhu astus sisse 25 õpilast. Nii oli tehnikumi õhtuses osakonnas õppeaasta alguses õpilasi järgnevalt:[1]

	I	II	III	IV	Kokku
1. kudumise tehnoloogia	-	3	6	-	9
2. kondiitritoodete tehnoloogia	25	-	-	-	25
					34

Kahjuks aga ei andnud uue eriala avamine mingeid soodsaid tulemusi. Põhjusi oli mitmeid. Esiteks oli tehnikumis raskusi uue eriala töö organiseerimisega, kuna see täielikult erines tehnikumi profiilist, teisest küljest ei paranenud olukord õppetingimuste loomisel ettevõtetes ja asutustes. Nii tabas uut eriala sama saatus, mis eelnevaidki: õppeaasta lõpul oli grupp lagunemas ja seega olukord õhtuses osakonnas järgmine:[2]

	I	II	III	IV	Kokku
1. kudumise tehnoloogia	-	-	6	-	6
2. kondiitritoodete tehnoloogia	8	-	-	-	8
				Kokku	14

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1953/54.

2) Samas.

Järgneval 1954/55.õppeaastal ei olnud tehnikumis enam ühtegi õhtuse osakonna õpilast ja osakond faktiliselt lakkas eksisteerimast.

Analüüsides õpilaste lahkumise põhjusi tuleb märkida, et kõige suuremaks ja olulisemaks põhjuseks oli asjaolu, et ettevõtted ei teinud õppijatele mingeid soodustusi. Töötades vahetustes, said õpilased käia koolis vaid üle nädala. Üleviimisega ühe vahetusega tööle aga langes tavaliselt töötasu ja seetõttu ei nõustunud õpilased sellega. Nii esines pidev puudumine õppetöölt ja sellega kaasnev mitteedasijõudmine. Ning lõpptulemusena lahkuti tehnikumist. Esines aga ka hoolimatut ja kergekäelist suhtumist õppetöösse ja esimeste raskuste tekkimisel esitati lahkumisavaldus. Esines muidugi ka tervislikust olukorrast tingitud lahkumist, perekondlikke põhjusi ja elukoha muutmist.

Õige pea hakkas aga üha enam tunda andma vajadus õhtuse osakonna järgi ja nii kerkib uuesti päevakorda õhtuse osakonna loomine, siis kui tehnikum oli allutatud ENSV Rahvamajanduse Nõukogule. Õhtuse osakonna moodustamine ei teostu nüüd enam nii ettevalmistamatult nagu eelnevatel aastatel, vaid sellele eelnes vastav organiseerimistöö, mille käigus tutvustati ettevõtetes õppimisvõimalusi Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis, selgitati välja erialad, millede osas oli vajadus kõige suurem, korraldati sisseastumiseksamite eel konsultatsioone jne. Kõigi nende ette-

valmistuste järgi alustas õhtune osakond uuesti tööd 1957/58.õppeaastal. Nüüd avati 4 eriala ja vastuvõtu suurus oli 80 õpilast:[1)]

1. tekstiilitööstuse seadmed ja tehnoloogia (eesti k.)	- 20
2. tekstiilitööstuse seadmed ja tehnoloogia (vene k.)	- 20
3. õmblustoodete tehnoloogia	- 20
4. nahktoodete tehnoloogia	- 20
Kokku	- 80

Õppeaasta vältel esines ikkagi pidev väljalangemine ja seda peamiselt nõrga õppeedukuse ning kooli mitteilmumise tõttu. Õpilaste nimekirjast kustutati õppeaasta vältel 24 õpilast, seega kevadel oli osakonnas 56 õpilast. Neist ilmus kevadisele eksamisessioonile 51 õpilast, kelledest edasi jõudis 24 õpilast, 27 õpilasel oli puudulikke hindeid. Õppeedukuse % oli seega 47.[2)]

Kuigi esimesel õppeaastal oli väljalangevus veel suur, oli ometi tehtud algus. 1957/58.õppeaastast alates jääb õhtune osakond püsima ja kasvab järjest.

Tehnikumi õppejõudude poolt pöörati erilist tähelepanu õhtusele osakonnale, seoses selle töös esine-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1957/58.

2) Samas, aastaaruanne 1957/58.

vate puudustega. Püüti lähendada õhtuse osakonna õpilasi päevas osakonna õpilaskollektiivile, võideldi puudumise ja tehnikumist lahkumise vastu, korraldati lisaks õppetööle konsultatsioone. Märkimisväärseid tulemusi kahjuks ei too ka järgmine 1958/59.õppeaasta. Vastu võeti õpilasi I kursusel kolmele erialale:[1)]

1. õmblustoodete tehnoloogia - 20
2. õmblus-trikotaažtoodete tehnoloogia - 20
3. tekstiilitööstuse seadmed ja tehnoloogia - 20

Kokku - 60

Aasta vältel astus veel õhtusesse osakonda nii I kui II kursusele üksikuid õpilasi. Samal ajal tuleb märkida suurt väljalangevust - 43 õpilast, neist 21 nõrga õppeedukuse tõttu, 10 õpilast õppetööle mitteilmumise tõttu, ülejäänud tervislikel, perekondlikel jne. põhjustel.[2)]

Õppetöölt puudumiste arv oli väga suur. Kuna osa õpilasi töötas kolmes vahetuses, siis puudusid nad õppetöölt 2/3 tundidest. See kutsus omakorda esile madala õppeedukuse. Keskmine õppeedukus oli kevadel 40 %. Kõige enam esines puudulikke hindeid joonestamises, keemias, vene keeles, metallide tehnoloogias. Ülejäänud ainetes oli vaid üksikuid puudulikke hindeid.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1958/59.
2) Samas.

1959/60.õppeaastal oli tehnikumi õhtuses osakonnas 157 õpilast, neist 60 I kursusel:[1)]

1. õmblustoodete tehnoloogia	- 20
2. tekstiilitööstuse seadmed ja tehnoloogia	- 20
3. kaubatundmine, materiaalne varustamine ja turustamine	- 20
Kokku	60

Õppeaasta jooksul lahkus 51 õpilast, s.t. 31,8 %. Peamisteks lahkumispõhjusteks olid juba eelpoolnimetatud töö- ja elukondlikud tingimused, suurel määral aga ka hooletu ja ükskõikne suhtumine õppetöösse.

Õppetundidest osavõtt oli halb. Peamiseks puudumise põhjuseks oli kolmes vahetuses töötamine. Sellel teemal vesteldi küll ettevõtete administratsioonidega, kuid suuri tulemusi polnud. Samuti esines palju puudumisi seoses õpilaste väikeste lastega, kes päeval olid lastesõimedes ja lasteaedades, kuid õhtuti koolitajal järelvalveta kodus.

Iga kuu algul teatati ettevõtetele nende töötajate puudumise õppetöölt eelmisel kuul. Õpilaste kohta, kes puudusid kuu kestel pikemaajaliselt teadmata põhjustel, saadeti järelpärimine töökohta. Kõikidest avaldustest, mis esitati õpilaste poolt tehnikumist lahkumiseks, teatati õpilaste töökohtadesse ja paluti sealpoolset abi, et õpilane ei katkestaks õpinguid.

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1959/60.

Samuti teatati sellest nooremate õpilaste vanematele. Iga semestri lõpus teatati õpilaste puudulikest hinnetest töökohtadesse ja nooremate õpilaste vanematele. Samuti teatati töökohta ka nende õpilaste nimed, kellede õppeedukus oli eeskujulik.

1960/61.õppeaastal võeti õhtusesse osakonda vastu 140 õpilast viiele erialale:[1)]

1. õmblustoodete tehnoloogia	- 40
2. raamatupidamine	- 20
3. tööstusettevõtete plaanimine	- 40
4. kaubatundmine, materiaalne turustamine ja varustamine	- 20
5. kangaste viimistlemine	- 20
	140

Võeti vastu õpilasi ka vanematele kursustele. Õppegruppe oli 17, kokku 272 õpilasega. Õppeaasta jooksul lahkus 52 õpilast, neist 49 mitteedasijõudmise tõttu. Kõige rohkem oli lahkujaid I kursuselt - 39. Näiteks õmblustoodete tehnoloogia eriala I kursuse a-grupist lahkus õppeaasta jooksul 20 õpilasest 13. Lahkumispõhjustena esinesid 2 juhul perekondlikud asjaolud, 1 juhul elukoha vahetus (kolis teise linna) ja 1 juhul tervisliku olukorra halvenemine. Üheksal juhul tuli aga märkida hoolimatut käegalöömist õppetööle, põhjuseta puudumist ja lahkumist tehnikumist ilma mõjuva põhjuseta.[2)]

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1960/61.

2) Samas, direktori käskkirjad 1960/61.

Jätkates pingelist tööd õpilaste teadmiste taseme tõstmisel ning võideldes põhjuseta puudumiste vastu, saavutas tehnikumi kollektiiv märgatavat edu. Paranes märgatavalt olukord õppeedukuse osas. Kevadel oli õhtuse osakonna õppeedukus 86 %.

Tunduvalt aitas kaasa õpilaskomitee moodustamine, kes tegeles õppetööst osavõtu, õppeedukuse küsimustega ja viis läbi ka poliitmassilist tööd õpilaste hulgas, andis välja seinalehte, korraldas puhkeõhtuid.

Tihe oli side õhtuse osakonna administratsiooni ja ettevõtete vahel. Tublisti on paranenud ettevõtete suhtumine õppivatesse töötajatesse. Ettevõtted nagu õmblusvabrikud "Baltika" ja "Võit", trikoovabrik "Marat", jalatsivabrik "Kommunaar" tundsid suurt huvi oma töötajate õppimise vastu, osutasid neile abi töötingimuste korraldamisel ja pidasid komsomoliorganisatsioonide ja kaadrite osakondade kaudu kontakti tehnikumi õhtuse osakonnaga.

Vaadeldes Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õhtuse osakonna tegevust, tuleb rõhutada osakonna vajalikkust. Veel enamgi, õhtune osakond laieneb pidevalt ja juba lähemate aastate jooksul peab ta arvuliselt jõudma järele päevasele osakonnale. Arvestades veel küllaltki suurt töötajate arvu Tallinna Kergetööstuse ettevõtetes, kes ei oma vastavat eriharidust, on õhtuse osakonna kasvubaas küllaldane.

Tunduvalt komplitseeritumaks küsimuseks õhtuse

osakonna töös on senini veel liialt suur õpilaste väljalangevus. Väljalangevuse protsent on tavaliselt kõige kõrgem just I kursusel. See on suurel määral tingitud asjaolust, et paljud, kes astuvad õppima tehnikumi õhtusesse osakonda, ei arvesta esinevaid nõudmisi ja kohkuvad tagasi juba esimeste raskuste tekkimisel. Nende õpilaste osas on vajalik tugevdada ühiskondlikku mõjutamist asutuste ühiskondlike organisatsioonide, eeskätt komsomoliorganisatsiooni poolt, vajaduse korral aga ka asutuse või ettevõtte administratsiooni poolt. Näib, et kõrvuti eelpooltooduga on otstarbekohane ühiskondliku arvamuse tugevdamine ka tehnikumis, antud õpperühmas eneses. Selleks on vaja tugevdada õpperühmades kollektiivsustunnet, mis ei ole eriti raske, kuna sageli suure osa õpperühmast moodustavad ühe ettevõtte töötajad. Kaaluda võiks küsimust komsomoligruppide loomisest õhtuses osakonnas, kusjuures kommunistlikud noored jääksid arvele küll oma töökohas, kuid tehnikumis moodustaksid ajutise rühma ja lahendaksid küsimusi, mis kerkivad esile seoses ühise tööga tehnikumis. Saades toetust tehnikumi komsomoliorganisatsioonilt, võiksid nad tegutseda edukalt, abistada mahajäänuid ja organiseerida ühiseid kultuurilisi üritusi.

Raskusi tekitab I kursuse õpilastele ka asjaolu, et õppimisest üldhariduslikus koolis on sageli möödunud aastaid. Neid raskusi on viimastel aastatel

aidanud ületada ettevalmistuskursuste korraldamine tehnikumi sisseastujaile, kus värskendatakse mõnevõrra ununenud teadmisi ja seega õppetöö I kursusel on kergem. Sisseastujate ettevalmistuskursused alustavad oma tööd sügisel ja kestavad kogu õppeaasta 2-3 korda nädalas. Õppeaineteks on eesti keel, vene keel, matemaatika.

Nagu juba eelpool oli märgitud tekitab õppetööst osavõtmisel raskusi vahetustega töö ettevõtetes. Viimastel aastatel on järjest tihenenud tehnikumi ja ettevõtete vahelised sidemed ning on püütud seda küsimust lahendada.

Tehnikumis on otsitud pidevalt uusi vorme õhtuse osakonna töö hõlbustamiseks, eriti aga selleks, et vahetustega töö ettevõtetes ei takistaks õppetööst osavõttu. Üheks selliseks vormiks on õhtuse osakonna mõningate õpperühmade töö korraldamine vastavalt vahetustele. 1960/61.õppeaastal moodustati üks õpperühm õmblustoodete tehnoloogia erialal, millesse kuuluvad õpilased käisid kahe vahetusega tööl. Neil nädalail, kui õpilased olid tööl pealelõunases vahetuses, toimusid tunnid hommikul ja vastupidi. Selline moodus andis tulemusi ja käesoleval 1961/62.õppeaastal moodustati juba 2 sellist õpperühma. Antud meetodi rakendamine on ennast õigustanud ja seda tuleks laiendada järgnevatel õppeaastatel. Seejuures esineb ka raskusi, kuna sellisest õppetööst ei saa osa võtta

need töötajad, kes käivad tööl ühes vahetuses. Kuid paralleelrühmade olemasolu korral on see takistus kergesti välditav.

Töötajatele, kellel on väikesed lapsed, on takistuseks ka asjaolu, et lapsed jäävad õppetöö ajaks järelvalveta. Selle küsimuse soodne lahendamine on täiesti võimalik ja nõuab vaid lasteaedade ja -sõimede loomist, kus lapsi võiks hoida pikendatud päevaga, s.o. kuni õppetöö lõpuni hilisõhtul. Sellised lasteasutused võiksid eksisteerida nii ettevõtete lasteaedades pikendatud päeva rühmadena kui ka erilasteasutustena, mis teenendaksid kõikide Tallinna õppeasutuste õhtustes osakondades õppijaid. On selge, et antud küsimuse lahendamine ei olene ühest õppeasutusest, vaid see tuleb lahendada Teaduse, Hariduse ja Kultuuri alal Töötajate Ametiühingu Vabariikliku Komitee ja ENSV Ministrite Nõukogu Kõrgema- ja Keskerihariduse Komitee poolt.

Kõrvuti väljalangevuse vähendamisega miinimumini tuleb leida võimalusi ka õppetöö soodsamaks organiseerimiseks. On vaieldamatult oluline, et õhtuse osakonna õppetööd viiksid läbi kõige enam vilunud õppejõud. Vajalikuks osutub õppetööd võimalikult enam lähendada tootmisele. Selleks võib kasutada mitmesuguseid vorme. Näiteks organiseerida konsultatsioone ettevõtetes, kus töötab suurem arv õpilasi. Ettevõtetes võib läbi viia ka mõningaid eriala-tunde, mis aitaks tunduvalt lä-

hendada teooriat praktikale. Vajalik on ka kogu õppetöö vältel kasutada võimalikult palju näiteid kohalike ettevõtete praktikast ja nõuda, et õpilased oma vastustes teoreetilised seisukohad ühendaksid ettevõtte praktikaga, kus nad töötavad.

Õhtuse osakonna õppetöös ning kasvatustöös, samuti ka sideme pidamisel ettevõtetega omavad suurt tähtsust õhtuse osakonna grupijuhatajad. Grupijuhataja töö õhtuse osakonna õpilastega on äärmiselt mitmekesine ja vastutusrikas. Grupijuhataja on seal nii õppejõuks kui ka kasvatajaks, teostab ideelis-poliitilist kasvatustööd, kontrollib õpilase töötingimusi, lahendab küsimusi ettevõtte administratsiooniga jne. Grupijuhataja ees seisab sageli õhtuse osakonna õpilase isiklikuelu küsimuste lahendamine, tema kontrollib nende edasijõudmist, juhib tähelepanu ühiskondlik-poliitilistele sündmustele jne. Kuni käesoleva õppeaastani oli õhtuse osakonna grupijuhataja koht koosseisuline koht võrdselt päevase osakonna grupijuhataja kohaga. Sel juhul sai grupijuhatajalt nõuda täit vastutust tema töö eest. Alates 1961/62.õppeaastast kaotati õhtuses osakonnas koosseisuline grupijuhataja koht ja Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis toimub õhtuse osakonna grupijuhatajate kohtade täitmine ühiskondlikul alusel. Töö ühiskondlikul alusel omab meie ühiskonnas tähtsa koha ja seda tuleb igati süvendada, kuid antud juhul ei õigusta ta end. Õhtuse osa-

konna grupijuhataja töö on väga vastutusrikas, mõnes osas suuremgi kui päevase osakonna grupijuhatajal ja seega oleks vajalik, et vähemalt lähemateks aastateks taastatakse siin koosseisulised kohad.

Äärmiselt vajalik oleks ka tehnikumi ja ettevõtete vaheliste koostöövormide mitmekesistamine. Koostöö tehnikumi ja ettevõtte vahel ei tohi piirduda ainult kontrolliga õhtuses osakonnas õppivate töötajate osas vaid peab olema laiem. Otstarbekohane oleks korraldada tootmistehnilisi konverentse tehnikumi ja ettevõtte koostööna, kus esineksid ettekannetega nii tehnikumi õppejõud kui ka ettevõtete spetsialistid ja tööeesrindlased. Samuti võiks esineda ka tehnikumi ja ettevõtte komsomoliigruppide koostöö, eeskätt ettevõtete abistamisel noorte suunamisel edasi õppima, aga ka õhtuse osakonna õpilaste abistamisel.

Kuigi tehnikumis on tehtud ära suur töö õhtuse osakonna töö korraldamisel, leidub veel kitsaskohti, aga ka nende lahendamise võimalusi. Õhtuse osakonna tähtsuse edasine kasv sunnib aga otsima uusi vorme ja meetodeid, selleks, et võimaldada üha suuremal arvul töötajatel omandada kesk-eriharidus tootmistööd katkestamata.

2. Kaugõppeosakonna töö Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis

Kaugõppeosakond on tehnikumis kõige nooremaks osakonnaks, ta moodustati alles 1958/59.õppeaastal ja seega eksisteerib alles neljandat aastat. Vaatamata sellele on ta saavutanud tehnikumi üldises ulatuses küllaltki suure tähtsuse, mis laieneb iga aastaga veelgi enam. Kaugõpe on ju vormiks, mis võimaldab kõigil meie vabariigi kergetööstuse ettevõtete töötajatel tõsta oma kvalifikatsiooni. Kasutades neid eeliseid, mida meie partei ja valitsus loovad kaugõppijaile, kasvab kiiresti kaugõppijate arv ja Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi kaugõppeosakond on lühikese ajaga muutunud üheks olulisemaks lüliks kogu õppeasutuses. Selle paremaks mõistmiseks tuleb vaadelda kaugõppe tegevust, neid tulemusi, mida on saavutatud ja raskusi, mida on tulnud ületada.

1958/59.õppeaastal oli vastuvõtuplaan kaugõppe osakonda järgmine:[1)]

1. õmblustoodete tehnoloogia	- 20
2. tekstiilitööstuse tehnoloogia ja seadmed	- 20
3. nahktoodete tehnoloogia	- 20
4. naha ja parkainete tehnoloogia	- 20
5. raamatupidamine	- 20
	Kokku - 100

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1958/59.

Vastuvõtuplaan täideti järgmiselt:[1)]

1.	õmblustoodete tehnoloogia	- 20
2.	tekstiilitööstuse seadmed ja tehnoloogia	- 20
3.	nahktoodete tehnoloogia	- 20
4.	naha- ja parkainete tehnoloogia	- 20
5.	raamatupidamine	- 8
	Kokku	- 88

Seega jäi vastuvõtuplaan täitmata raamatupidamise erialal, milline asjaolu oli tingitud õppida soovijate vähesusest. Samal ajal jäi aga kohtade puudusel vastu võtmata hulk soovijaid õmblustoodete tehnoloogia ja tekstiilitööstuse seadmete ja tehnoloogia erialadele.

Lisaks ülalmärgitud 88 õpilasele arvati kaugõppeosakonna vanematele kursustele veel 10 õpilast ületoomise korras Moskva Üleliidulisest Kergetööstuse Kaugõppetehnikumist.

Õppeaasta jooksul langes õpilaste nimekirjast välja 11 õpilast. Tehnikumist lahkumine toimus õpilaste omal soovil, kusjuures põhjustena esinesid tervislikud, perekondlikud ja töökohast tingitud põhjused. Nõrga õppeedukuse või distsipliinirikkumiste pärast nimekirjast kustutamisi ei esinenud.

Õppeaasta vältel korraldati kaks õppe-laboratoorset sessiooni, neist esimene tehnikumi talvisel

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1958/59.

õppetöö vaheajal kestvusega 13 päeva ja teine juuni kuus kestvusega 17 päeva. Seejuures toimusid ülemineku-eksamid juuni kuus. Sessioonide vältel eraldati kaug-õppijatele kindlad auditooriumid teoreetilise õppetöö läbiviimiseks. Praktiliste harjutuste ja laboratoorsete tööde läbiviimine toimus 100 % tehnikumi laboratooriumide baasil. Samuti varustati ka väljaspoolt Tallinna sissesõitnuid kaugõppijaid ühiselamuga. Õppetöö ja eksamid viidi läbi kaugõppeosakonna poolt koostatud graafikute ja tunniplaani alusel, kusjuures õppetöö ja eksamite üle teostas igapäevast kontrolli kaug-õppeosakonna juhataja.

Õppeaasta lõpuks täitsid edukalt õppeplaani ning viidi üle järgmisele kursusele 33 kaugõppijat. Lisaks neile viidi üle tingimisi (akadeemiliste võlgnevustega) järgmisele kursusele 7 kaugõppijat, kuna 13 kaugõppijal pikendati üksikutes õppeainetes eksamite sooritamise tähtaegu kuni 1.novembrini 1959.a. Kursust kordama jäeti 34 kaugõppijat.[1)]

Raskusi valmistas kaugõppijate varustamine õppe--metoodilise dokumentatsiooniga nagu programmid, metoodilised juhised, kontrolltööde temaatikad. Näiteks polnud õppeaasta algul ühtegi programmi eesti õppekeelega kaugõppijate jaoks. Üksikud programmid nagu

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, kaug-õppeosakonna protokollid 1958/59.

näiteks matemaatika, saadi alles veebruari kuus, kuna programmid tehnilises joonestamises jäidki kogu õppeaasta jooksul saamata. Samuti puudusid vene õppekeelega kaugõppijatel enamusel programmid tehnilises joonestamises. Kaugõppijate puudulik varustamine õppeprogrammide ja muu metoodilise dokumentatsiooniga oli tingitud asjaolust, et ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Kaadri- ja Õppeasutuste osakond ei suutnud organiseerida õppeprogrammide õigeaegset tõlkimist eesti keelde ja nende paljundamist.

Kontrolltööde täitmise ja retsenseerimise üle teostati süstemaatilist kontrolli kaugõppeosakonna ja ainekomisjonide juhatajate poolt. Kontrolltööde retsenseerimise, kaugõppijate hindamise jne. küsimusi arutati mitmel korral kaugõppes töötavate õppejõudude üldnõupidamistel. Lisaks ülaltoodud küsimustele arutati ainekomisjonides rida metoodilisi ja didaktilisi probleeme seoses tööga kaugõppelaste seas.

Kursuseprojektide koostamine leidis aset ainult eelpoolnimetatud üksikuil Üleliidulisest Kergetööstuse Kaugõppetehnikumist ületoodud õpilastel. Kursuseprojektid tulid teostamisele eriaine tehnoloogias ning küte, ventilatsioon ja kuivatuses. Projektiülesanded vaadati läbi ainekomisjonide poolt ning toimusid vastavate ainete õppejõudude juhendamise all.

Diplomiprojekteerimist antud õppeaastal ei olnud ühelgi kaugõppijal.

Järgmisel 1959/60.õppeaastal töötas tehnikumi kaugõppeosakond teist aastat. Nii nagu eelnevalgi aastal oli kaugõppeosakonna õppe-materiaalseks baasiks tehnikumi statsionaarsete osakondade laboratooriumid ja õppekabinetid ning auditooriumid. Õppejõudude kaadri moodustasid põhiliselt tehnikumi statsionaarsete osakondade õppejõud.

I kursusele võeti vastu 100 õpilast:[1)]

1. õmblustoodete tehnoloogia	- 20
2. nahktoodete tehnoloogia	- 20
3. kangaste viimistlemine	- 20
4. põllumajanduse elektrifitseerimine	- 20
5. töösturusettevõtete plaanimine	- 20
	Kokku 100

Lisaks I kursusele vastuvõetutele võeti veel II kursusele vastu rida uusi õpilasi, mille tulemusena küündis kaugõppijate arv õppeaasta alguses 199 inimeseni. Õppeaasta jooksul langes välja 11 kaugõppijat ja lõpetas 1 kaugõppija, seega jäi õppeaasta lõpuks nimekirja 187 kaugõppijat.[2)]

Lahkumise põhjusteks oli enamuses õppetöö katkestamine perekondlikud, majanduslikud või töökohast tingitud asjaolud.

Õppeaasta lõpul täitsid edukalt õppeplaani ja viidi üle vanematele kursustele 58 kaugõppijat, kus-

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1959/60.

2) Samas, kaugõppeosakonna protokollid 1959/60.

juures 50 kaugõppijal pikendati ühe või mitme õppeaine eksamitähtpäevi järgmise õppeaasta alguseni. Eksamitähtaegade pikendamisel oli valdaval enamikul juhtudest põhjuseks õppeprogrammi ja metoodiliste juhiste puudumine ühes või teises õppeaines. Tingimisi (akadeemiliste võlgnevuste likvideerimise tingimusel) viidi üle 19 kaugõppijat. Kursust kordama jäeti 60 kaugõppijat.[1)]

Kui üksikasjalikumalt analüüsida õppetööd kaugõppeosakonnas, siis selgub, et kõige tõsisemaid raskusi on valmistanud kaugõppijaile joonestamine ja vene keel, milles esineb kõige rohkem mitterahuldavaid hindeid. Mitterahuldav edasijõudmine vene keeles esineb sagedamini aastatelt vanemate kaugõppijate juures, kes on käinud üldhariduslikes koolides Suure Isamaasõja päevil või vahetult peale seda, mille tõttu pole kas üldhariduslikus koolis üldse vene keelt õppinud või teinud seda äärmiselt vähe ja madalal tasemel. Joonestamine valmistas raskusi peamiselt maal, väikestes keskustes elavatele kaugõppijatele, kel polnud võimalik saada õppeaasta kestel küllaldast metoodilist abi.

Nii nagu eelmiselgi õppeaastal ei tulnud ENSV Rahvamajanduse Nõukogu Kaadri- ja Õppeasutuste osa-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, kaugõppeosakonna protokollid 1959/60.

kond ka sel aastal toime tehnikumide kaugõppeosakondade varustamisega õppe-metoodiliste materjalide osas. Rida äärmiselt vajalikke õppeprogramme nagu eesti keel ja kirjandus, vene keel ja kirjandus, joonestamine jne. saadi alles semestri vahetusel, kuna programmid füüsikas jäidki saamata. Venekeelsed õppeprogrammid joonestamises saabusid alles õppeaasta lõpuks, millest tingituna tuli valdavale enamikule vene õppekeelega kaugõppijaile pikendada joonestamise eksami tähtaegu. Koos teiste Tallinna tehnikumidega teostati ühiselt ajutiste programmide koostamist ja paljundamist rotaatoril. Samuti praktiseeriti mitmesuguste konspektide rotaatoril paljundamist.

Kursuseprojektide koostamine toimus 1959/60.õppeaastal samuti ainult Moskva Üleliidulisest Kergetööstuse Kaugõppetehnikumist ületoodud kaugõppijaile. Projekteerimine kulges edukalt, projekte hinnati hinnetega "4" ja "5". Üks ülalmainitud kaugõppijate hulgast lõpetas 1960.a. kevadel tehnikumi naha tehnoloogia erialal. V.Nugise diplomiprojekt oli hästi läbitöötatud ja leidis kohest rakendamist tootmises. Riiklik Kvalifikatsioonikomisjon hindas V.Nugise diplomiprojekti hindega "5" ja talle anti diplom kiitusega (käesoleval ajal V.Nugis töötab naha- ja jalatsivabrikus "Kommunaar" direktorina).

1960/61.õppeaastal võeti kaugõppe I kursusele vastu 120 uut õpilast:[1)]

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aastaaruanne 1960/61.

1. tekstiilitööstuse tehnoloogia ja seadmed	- 20
2. õmblustoodete tehnoloogia	- 20
3. nahktoodete tehnoloogia	- 20
4. tööstusraamatupidamine	- 20
5. tööstusettevõtete plaanimine	- 20
Kokku	120

Lisaks I kursusele (7 klassi baasil) teostatud vastuvõtule võeti veel vastu III kursusele täieliku keskkooli lõpetanuid isikuid arvult 34. Eriti suur oli tung erialale "õmblustoodete tehnoloogia" nii I kui ka III kursusele, kus terve rida õppidasoovijaid pidi jääma kõrvale.

Õppeaasta jooksul langes õpilaste nimekirjast välja 11 kaugõppijat. Väljalangemise põhjuseks oli valdaval enamusel juhtudest kestvam õppetöös kõrvalejäämine, mida kaugõppijad motiveerisid oma avaldustes suure töökoormusega töökohal või siis perekondlike elu-olustikuliste põhjustega (halvad korteritingimused jne.). Peale nimetatud põhjuste esines õpilaste nimekirjast kustutamist ka seoses üleminekuga teistesse õppeasutustesse.

Õppeprogrammide, metoodiliste juhendite ja kontrolltööde temaatikaga oli tehnikumil kaugõppeosakond varustatud rahuldavalt üldhariduslike ja üldtehniliste õppeainete osas, kusjuures rida õppeprogramme koos metoodiliste juhiste ja kontrolltööde temaatikaga oli koostatud tehnikumi õppejõudude poolt ja paljundatud rotaatoril. Raskem oli olukord eriala-

liste õppeainetega. Venekeelsete programmidega varustamine toimus Üleliidulise Kergetööstuse Kaugõppetehnikumi poolt. Viimaste tõlkimine eesti keelde ja paljundamine toimus vahetult tehnikumis. 1959/60.õppeaastal olid tehnikumil olemas hädavajalikud rahalised summad õppeprogrammide tõlkimise eest honorari tasumiseks. Tõlgiti ja paljundati erialalistes ainetes 9 õppeprogrammi. Kuid 1961.aastaks eraldati Kõrgema- ja Kesk-eriharidu se Komitee poolt tehnikumile samade vajaduste rahuldamiseks ainult 350.- rubla, millest ei piisa isegi ühe metoodilise kogumiku tõlkimise honorari tasumiseks.

Parem pole olukord erialaliste ainete osas ka õpikutega. Sageli tuli kaugõppijail õpikute puudumisel piirduda käsiraamatutega. Kuna erialane kirjandus on peaaegu täielikult vene keelne, siis esines kaugõppijail suuri raskusi õppeaine omandamisel. Üldhariduslike ainete osas olid kasutusel keskkoolide õpikud, mis aga sageli on vananenud ja (eba-)otstarbekad iseseisvalt õppijaile (matemaatika, füüsika õpikud).

1960/61.õppeaasta õppesessioon kaugõppeosakonnas viidi läbi kahes osas: jaanuaris-veebruaris õppe-laboratoorne sessioon ja juunis eksamisessioon.

Kevadise eksamisessiooni tulemusena viidi üle järgmistele kursustele 184 kaugõppijat, tingimisi (akadeemiliste võlgnevuste likvideerimise korral) viidi üle 41 kaugõppijat ja kursust jäeti kordama 119 kaug-

õppijat.[1)]

Lähem analüüs näitab, et õppeedukus on I ja II kursusel tunduvalt madalam võrreldes III kursusega. Raskeimaks aineks on I ja II kursusel osutunud matemaatika, kus esineb kõige enam mitterahuldavaid hindeid. Samuti on komistuskiviks ka joonestamine, kuna selle õppeaine iseseisev omandamine seab kaugõppija ette üsnagi suuri nõudmisi. Aastatelt vanemaile kaugõppijaile valmistab teatavaid raskusi ka vene keel, mis on tingitud nende piiratud eelteadmistest vene keele osas.

Kaugõppijate töö kergendamiseks korraldati Tallinnas ja selle lähistel elunevatele kaugõppijatele reeglipäraselt konsultatsioone kõikides õppeainetes.

Kaks aastat tegutseb Pärnus tehnikumi kaugõppeosakonna konsultatsioonipunkt. Seal toimub õppetöö pühapäeviti. Õppejõud sõidavad pühapäevaks kohale vastavalt eelnevalt koostatud graafikule, annavad konsultatsioone ja võtavad vastu ka eksameid. 1961/62.õppeaastal avati samasugune konsultatsioonipunkt Mustvees.

1961/62.õppeaastaks on kaugõppeosakond tunduvalt kasvanud. Uute õpilaste vastuvõtt oli senisest suurem, ulatudes 160 inimeseni:

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, kaugõppeosakonna protokollid 1960/61.

1. õmblustoodete tehnoloogia	- 40
2. nahktoodete tehnoloogia	- 20
3. riietuse konstrueerimine ja modelleerimine	- 40
4. tööstusettevõtete seadmed ja tehnoloogia	- 60
Kokku	160

Lisaks neile võeti veel vastu vanematele kursustele 63 inimest. Kokkuvõttes oli 1961/62.õppeaasta algul kaugõppes 504 õpilast.[1)]

Vaadeldes kaugõppeosakonna tegevust tuleb märkida, et lühikese aja jooksul on ta saavutanud tehnikumis suure osatähtsuse. Kaugõppeosakonna edukale tegevusele on kaasa aidanud hea organisatsiooniline töö tehnikumis. Pidevalt on otsitud uusi vorme töö korraldamiseks, nagu konsultatsioonipunktide loomine kergetööstuskeskustes jne. Kaugõppijate õppeedukuse tõstmisel omab suurt tähtsust õigeaegne varustamine programmidega, vajaliku kirjandusega, süstemaatiline konsultatsioonide korraldamine. Kuigi tehnikum on neis küsimustes püüdnud anda oma parima, on ta paratamatult põrkunud raskustele. Raskusi esineb tehnilise kirjandusega, mida tõlgitakse aeglaselt, puudus rahalistest vahenditest programmide ja metoodiliste juhendite tõlkimiseks jne. Lubamatult kauaks venis ka kon-

---

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, statistiline aruanne 1961/62.õ.-a. I semester.

Tabel nr.14

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õpilaskontingendi jagunemine osakondade järgi 1957-1962.[1)]

	1957/58.		1958/59.		1959/60.		1960/61.		1961/62.	
	Õpilaste arv	%	Õpilaste arv	%	Õpilaste arv	%	Õpilaste arv	%	Õpilaste arv	%
Õpilaste üldarv	544	100 %	645	100%	895	100%	1234	100%	1337	100%
sellest:										
päevane osakond	464	85%	418	65%	539	60%	620	50,2%	547	41%
õhtune osakond	80	15%	129	20%	157	17,5%	272	22%	286	21%
kaugõppe osakond	-	-	98	15%	199	22,5%	344	27,8%	504	38%

1) Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, aasta-aruanded 1957/58 - 1960/61. Statistiline aruanne 1961/62. I semester

sultatsioonipunkti rajamine Mustvees (seal on üle 30 kaugõppija), mis oli tingitud finantsiliste küsimuste taha takerdumisest kohapeal. Vaatamata kõigile raskustele on kaugõppeosakond kindlasti täitnud oma ülesande ja õigustab end igati.

\+ + +

Tehes kokkuvõtet õhtuse ja kaugõppeosakonna tegevusest võib kindlalt märkida, et suhteliselt lühikese aja jooksul on need õppetöö vormid, mis toimuvad tootmistööd katkestamata, saavutanud suure populaarsuse. Vaatamata sellele, et mõlema osakonna tööd on pidevalt laiendatud, ei suuda nad siiski vastu võtta kõiki soovijaid. Käesoleval 1961/62.õppeaastal moodustab nende osakondade õpilaste arv juba enamuse õpilaste üldarvust, mida näitab tabel nr.14.

Seega võime öelda, et Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis on valdavaks õppetöö vormiks muutunud õppetöö tootmistööd katkestamata. Kuid nimetatud töövorm on tehnikumis veel noor ja seetõttu vajab veel täiustamist ja edasiarendamist. Analüüsides käesolevas peatükis nende osakondade arengut, on püütud esile tuua ka neid kitsaskohti, mis mõnevõrra segavad töö üldist kulgu. Kõrvuti raskuste märkimisega on ära toodud ka mõned ettepanekud nende vältimiseks.

Tehnikumi kaugõppe- ja õhtuse osakonna tööd tuleb vaadelda mitte kui saavutatud kõrgpunkti vaid kui õppevormi, mis on seal alles oma arengu algul ja omab ees avaraid arenemisvõimalusi.

L õ p p s õ n a

Käesolevas töös on püütud ajaloolise ülevaate baasil analüüsida Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi tegevust, saavutatud tulemusi ja ka kitsaskohti, millised eelnevatel aastatel ja osaliselt ka käesoleval ajal häirivad normaalset õppe- ja kasvatustööd tehnikumis. Suur on tehnikumi vastutus kogu ühiskonna ees, kuna ta on meie vabariigi kergetööstuse peamiseks varustajaks kesk-eriharidusega kaadriga. Meie kergetööstus aga vajab kõrgelt kvalifitseeritud töötajaid, sest juba käesoleval ajal on osa meie kergetööstuse harudest, nagu tekstiilitööstus toodangu hulga poolest ühe elaniku kohta esikohal liiduvabariikide hulgas ja arvatavasti ka maailmas.[1] See aga kohustab otsima uusi vorme õppe- ja kasvatustöö täiustamiseks, analüüsima õppetööd takistavaid põhjusi, kõrvaldama takistusi, et anda kergetööstusele vajalikku kaadrit.

Püüdes vältida kordamisi ei taotleta alljärgnevas üksikasjalise kokkuvõtte tegemist. Vajalikuks osutub aga lühidalt ära märkida mõnda olulisemat momenti, mis iseloomustaks tehnikumi arengu perspektiive, näitaks tehtud tööd, tõstaks esile saavutusi ja puudusi.

Kaasajal on haridussüsteemi edasiarendamisel põhiliseks küsimuseks õppetöös teoreetilise osa üha tihedam seostamine praktikaga. K.Marx ja V.I.Lenin asetasid õpetuse ning tootliku töö ühendamise idee reaalsele sotsialismi ja kommunismi eest peetava

---

1) H. A l l i k, Nõukogude Eesti osa kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomisel, "Eesti Kommunist" 1961, nr.8, lk.86.

proletaarse võitluse pinnale, orgaaniliselt sidudes seda noorsoo polütehnilise kasvatamisega sotsialistlikus ühiskonnas.[1] K.Marx kirjutas, et laste kasvatamisel teatud vanusest alates on tarvis ühendada tootlik töö õppimise ja võimlemisega. See saab olema "mitte üksnes ühiskondliku tootmise suurendamise meetod, vaid ka ainus igakülgselt arenenud inimeste kujundamise meetod".[2]

Need seisukohad on aluseks õppe- ja kasvatustöö organiseerimisel ja neist tuleb lähtuda õppe- ja kasvatustöö uute vormide rakendamisel. Teoreetilise õppetöö üha tihedam seostamine praktikaga on kohustuseks igale õppeasutusele, s.t. ka Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi kollektiivile.

Uute õppetöö vormide otsing läbib ereda joonena kogu Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi ajalugu. Eriti hoogustus see aga peale kooli ja elu sidemete tugevdamise ja haridussüsteemi edasiarendamise kohta käiva seaduse avaldamist. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seaduses 24.aprillist 1959.a. haridussüsteemi edasiarendamisest Eesti NSV-s on püstitatud konkreetsed ülesanded meie vabariigi tehnikumidele:

"Tunnistada vajalikuks täiustada kesk-eriharidu se süsteemi ja parandada Eesti NSV-s keskmise kvalifikat-

---

1) V.I. L e n i n, NK(b)P programmi projekt, Teosed, 29.kd., lk.91.

2) K. M a r x, Kapital, I kd. Tallinn 1953, lk.419.

siooniga spetsialistide ettevalmistamist õppimise ja ühiskondlikult kasuliku töö tiheda ühendamise ning õhtuse õppimise ja kaugõppe laialdase arendamise alusel.[1)]

Kesk-erihariduse süsteemi täiustamine peab kindlasti puudutama ka kaadri ettevalmistamist meie kergetööstusele.

Tallinna Kergetööstuse Tehnikum varustab kaadriga peaaegu kogu kergetööstust meie vabariigis. Meie rahvamajanduses töötab sadu spetsialiste, kes on saanud ettevalmistuse Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis. Järjest areneV kergetööstus aga seab kõrgendatud nõudmisi töötajate kvalifikatsiooni suhtes ja nõuab tootmisse astujailt üha sügavamaid teoreetilisi ja praktilisi teadmisi. Oma olemasolu vältel on Tallinna Kergetööstuse Tehnikum püüdnud rahuldada tööstuse nõudeid ja sammuda kaasa areneva eluga.

Tallinna Kergetööstuse Tehnikum alustas oma tööd käsitööstusliku õppeasutusena, milline aastate jooksul muutus suureks eesrindlikuks tööstuslikuks tehnikumiks.

Tehnikumi muutumine tööstuslikuks õppeasutuseks toimus käsitööstuslike, rahvamajanduse nõuetele mittevastavate erialade likvideerimise ja uute tööstuslike

---

1) Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest Eesti NSV-s, „Eesti NSV Teataja", 4. juuni 1959, nr. 31, lk. 1096.

erialade sissetoomise teel. Tehnikumi tööstusliku profiili väljakujunemine ainuõige tee, mis vastas areneva kergetööstuse nõuetele. Kuid ei või jätta märkimata puudusi. Mitte alati ei korraldatud uute erialade avamist ja erialade likvideerimist vastavalt tegelikule kaadrite vajadusele. Nii ketruse ja kudumise tehnoloogia erialade sulgemine ja sellele järgnev materiaalse tehnilise baasi likvideerimine on puudus, milline avaldab mõju meie kergetööstuse kaadri osas veel tänapäevalgi. Materiaalse baasi likvideerimine aga on takistuseks nimetatud erialade taastamisel.

Soodsalt ei mõjunud tehnikumi ühtse profiili väljakujunemisele rea põhierialadest kaugel seisvate erialade ajutine sissetoomine, mis muutis kogu õppetöö organiseerimise keerukamaks. Kuid majanduslike erialade liitmine tõi kaasa peamiselt organisatsioonilisi raskusi õppetöö korraldamisel, siis elektrierialade sissetoomisega kaasnesid suured kulutused materiaalse tehnilise baasi rajamisel. Pärast elektri-erialade üleviimist Tallinna Polütehnikumi toimus ka vastava materiaalse baasi likvideerimine. Oleks olnud otstarbekohasem elektrierialad kohe liita Tallinna Polütehnikumiga.

Tehnilise normeerimise erialal saatis tehnikum rahvamajandusse vaid ühe lennu lõpetajaid. Arvestades tõsiseid puudujääke meie vabariigi tööstuses normeerijate osas, tuleks astuda samme nimetatud eriala

sissetoomiseks mitte ainult Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi vaid ka teistesse tööstuslikesse tehnikumidesse.

Erialadest sõltuvuses on õpilaste kontingent. Vastuvõtu suurus I kursusele on igal aastal erinev olnud. Näib olevat soodsam stabiilse vastuvõtu kujundamine, milline soodustaks õppetöö organiseerimist. Vastuvõtu suurust tuleks koordineerida mitte üksnes olemasoleva kaadrite vajadusega vaid ka arvestada tootmise laienemist meie vabariigis.

Õppetöö tase tehnikumis on vastanud esitatavatele nõudmistele. Olulist tähtsust õppetöös omab teooria ja praktika seostamise probleem. Põhimõtteks, millest tuleb lähtuda, on õppe- ja käitispraktika osa suurendamine üldises õppetöös. Käitispraktika tõhustamiseks on rakendatud III kursusel teoreetilise õppetöö läbiviimist õhtuse osakonna vormis koos samaaegse tööga ettevõtetes. Võiks kaaluda teoreetilise õppetöö katkestamist üheks või kaheks semestriks ja õpilased suunata tööle ettevõtteisse. Milline nimetatud moodustest on sobivam ja tulemusrikkam, selgub kogemuste põhjal.

Teiste küsimuste seas, mis köidavad tähelepanu on kindlasti ka õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmise küsimus, mille lahendamine on olnud kitsaskohaks kogu tehnikumi ajaloo vältel. Nagu nähtub arutelust on ainsaks lahenduseks see, et tehnikum asub ise en-

dalė õppejõude ette valmistama, suunates kõrgematesse õppeasutustesse edasiõppima vastavat kvalifikatsiooni mitteomavat kaadrit.

Eriti olulist kohta tehnikumi tegevuses omavad osakonnad, kus õppimine toimub tootmistööd katkestamata - õhtune osakond ja kaugõppeosakond. Kuigi nad on suhteliselt noored osakonnad, omavad nad juba ülekaalu tehnikumi õpilaste üldarvus ja perspektiivis on nende tegevuse veelgi ulatuslikum laiendamine, eriti kaugõppe osas. Selle õppevormi laienemist tingib meie kergetööstuses esinev küllaltki suur arv erihariduseta töötajaid.

Õhtuse ja kaugõppeosakonna tegevuses esineb rida probleeme, mis vajavad veel lahendamist. Nii esineb töötajatel sageli suuri puudujääke eelteadmiste osas. Seda on viimastel aastatel edukalt kõrvaldatud ettevalmistuskursuste korraldamisega ja pidevate konsultatsioonidega hiljem õppetöö vältel. Tublisti on kaasa aidanud kaugõppe konsultatsioonipunktide rajamine Pärnusse ja Mustveesse.

Õhtuses osakonnas valmistab raskusi vahetustega töö ettevõtetes, millest on tingitud suur puudumisprotsent õppetundidest, mis omakorda avaldab mõju õppeedukusele. Soodsaks vormiks on siin õppetöö korraldamine vastavalt vahetustele ettevõtetes. Samuti tuleb enam tihendada sidet tehnikumi ja ettevõtete vahel, et ühiselt lahendada õhtuse osakonna õpilaste-

ga seoses olevaid küsimusi.

Tallinna Kergetööstuse Tehnikum on valmistanud ja valmistab ette spetsialiste real erialadel. Senised tehnikumi lõpetanud on asunud tööle rahvamajandusse ja üldiselt saavutanud märkimisväärseid tulemusi. Tehnikumi õppejõudude kollektiivi pingutused, mis on suunatud väljalastavatele spetsialistidele kõrge kvalifikatsiooni andmisele, on olnud tulemusrikkad.

Kokkuvõttes võib märkida, et Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi ajalugu kujutab endast pidevat uute vormide otsingut eesmärgiga anda meie vabariigi arenevale kergetööstusele kõrge kvalifikatsiooniga ideoloogiliselt teadlikku kaadrit, kes asudes oma tööpostile annaksid oma parima kommunismi ehitamiseks meie maal. Selles vastutusrikkas töös on saavutatud märkimisväärseid tulemusi, kuid palju on ka veel kasutamata reserve, millede elluviimise eest võitleb kogu kollektiiv. Ei ole kahtlust et ka tulevikus tehnikum täidab oma ülesande kommunismi ehitajate noore põlvkonna kasvatamisel.

Viidatud kirjanduse ja allikate nimekiri

I Marksismi-leninismi klassikud

M a r x, K., Kapital, I kd., Tallinn 1953

L e n i n, V.I., Narodniklike teostamatute plaanide pärlid, Teosed, 2. kd., Tallinn 1949.

L e n i n, V.I., VK(b)P programmi projekt, Teosed, 29.kd., Tallinn 1954.

II NLKP ja nõukogude valitsuse dokumendid

Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning rahvahariduse süsteemi edasiarendamisest meie maal (NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu teesid), Tallinn 1958.

Seadus kooli ja elu sidemete tugevdamise ja haridussüsteemi edasiarendamise kohta NSV Liidus, Tallinn 1959.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm (vastu võetud NLKP XXII kongressi poolt), Tallinn 1961.

H r u š t š o v, N.S., Kasvatada aktiivseid ja teadlikke kommunistliku ühiskonna ehitajaid. Kõne ÜLKNÜ XIII kongressil 18.aprillil 1958, Tallinn 1962.

H r u š t š o v, N.S., Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile, Tallinn 1961.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest Eesti NSV-s, „Eesti NSV Teataja", 4.juuni 1959, nr.31.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi 1962. aasta riigieelarve kohta, "Rahva Hääl" 28.detsembril 1961, nr.303.

K ä b i n, J., EKP Keskkomitee aruanne Eestimaa Kommunistliku Partei XIII kongressile, "Eesti Kommunist" 1961, nr.10.

III Allikad

1. Arhiivimaterjalid

Eesti NSV Oktoobrirevolutsiooni ja Sotsialistliku Ülesehituse Riiklik Keskarhiiv (ORKA),
fond R-14, Hariduse Rahvakomissariaat.

Eesti NSV Haridusministeeriumi arhiiv, 1945-1951.
Haridusministri ja tema asetäitjate käskkirjad.
Kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste osakond.
Tehnikumide osakond.

Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi arhiiv, 1945-1961.
Aasta-aruanded 1945/46-1960/61.
Direktori käskkirjad, 1960/61.
Kaugõppeosakonna protokollid, 1958/59-1960/61.
Riikliku Kvalifikatsioonikomisjoni protokollid, 1954/55-1957/58
Riikliku Suunamiskomisjoni protokollid 1954/55-1960/61.
Statistiline aruanne, 1961/62, I semester
Учебные планы 1955-1962.

2. Suulised andmed

ENSV MN Kõrgema ja Kesk-eriharidu se Komitee õppe--metoodilise töö valitsuse vaneminspektori andmed.

IV Muu kirjandus

A l l i k, H., Nõukogude Eesti osa kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomisel, "Eesti Kommunist" 1961, nr.8.

G r e e n, A., Rahvahariduse areng nõukogude võimu aastail Eesti NSV-s (EKP Keskkomitee juures toimunud ENSV 20-ndale aastapäevale pühendatud vabariiklikul seminaril ettekantud loengu stenogramm), ENSV Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühing, Nr.72, Tallinn 1960, rotaatorpaljundus.

P i n t, A., Rahvahariduse edusammud Nõukogude Eestis, Tallinn 1953.

S c h m i d t, E., Kesk- ja kõrgema haridusega kaadri ettevalmistamisest Nõukogude Eestis, Tallinn 1959.

V e i m e r, A., Eesti NSV sotsialistlik industrialiseerimine, Tallinn 1958.

V e i m e r, A., Eesti tööstuse seitsmepenikoormasammud, "Eesti Kommunist" 1961, nr.11.

V e i m e r, A. ja V e i m e r, B., NSV Liidu tööstus seitseaastakul, Tallinn 1959.

СССР в цифрах в 1960 году, Москва 1961.

Lühend joonistel

TKT - Tallinna Kergetööstuse Tehnikum

S i s u k o r d

Eessõna ..... lk. 2
Sissejuhatus ..... lk. 8
I Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi areng 1945-62 ..... lk. 34
1. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi erialad ..... lk. 37
2. Õpilaste vastuvõtt Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi ..... lk. 49
3. Tehnikumi lõpetajate töölesuunamine ..... lk. 63
4. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õppe-materiaalsest baasist ..... lk. 83
II Õppe- ja kasvatustöö Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis ..... lk. 95
1. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õppetöö tulemused ..... lk. 98
2. Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õppe- ja käitispraktika organiseerimine ..... lk. 108
3. Tehnikumi raamatukogu töö ..... lk. 118
4. Tehnikumi pedagoogiline kollektiiv ja ühiskondlikud organisatsioonid .. lk. 124
5. Klassiväline tegevus Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis ..... lk. 138
III Tallinna Kergetööstuse Tehnikumi õhtuse ja kaugõppeosakonna töö 1951-1962 ..... lk. 148
1. Õhtuse osakonna areng Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis ..... lk. 149
2. Kaugõppeosakonna töö Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis ..... lk. 164
Lõppsõna ..... lk. 176
Viidatud kirjanduse ja allikate nimekiri ..... lk. 183